

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

**Η χρηματοοικονομική αξιολόγηση του Δήμου Αιγιάλεω για την περίοδο
2012-2016 κατά την εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου
Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ).**

Αθανάσιος Λάππας

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2018

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics – Democritus University of Thrace

Department of Economics – Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

Interuniversity Interdepartmental

Master Program in

«Local and Regional Government and Development»

**The fiscal assessment of Aegaleo municipality for the period 2012-2016
during the implementation of Fiscal Strategy Framework**

Athanasios Lappas

Corinth, September 2018

Αφιέρωση

...το μεγαλείο του ανθρώπου βρίσκεται στα ιδανικά του.....

Ευχαριστίες

Να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέποντα της παρούσας εργασίας, Δρ. Ράλλη Γκέκα για την συνεργασία και την πολύτιμη συμβολή του στην εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία επιχειρεί να αξιολογήσει, με βάση τη θεωρία της δημοσιονομικής αποκέντρωσης, τις επιπτώσεις από την εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) στον Δήμο Αιγάλεω και παράλληλα επιχειρεί τη συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων με πέντε (5) μεγάλους Δήμους της Αττικής, για τη χρονική περίοδο 2012-2016.

Σε ένα δήμο όπως ο Δήμος Αιγάλεω, με περιορισμένη οικονομική αυτοτέλεια, οι επιπτώσεις της σταθεροποιητικής πολιτικής του ΜΠΔΣ ήταν σημαντικές. Την περίοδο όμως αυτή οι αριθμοδείκτες σηματοδοτούν μία εκλογίκευση της οικονομικής διαχείρισης, με παράλληλα χαμηλό χρέος και ταμειακά πλεονάσματα, που αποτελούν ένα σημαντικό «παράθυρο ευκαιρίας», στο οποίο στηρίζονται οι προτάσεις που διατυπώνονται.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Δημοσιονομική αποκέντρωση

Οικονομική αυτοτέλεια

Abstract

The present thesis based on the theory of fiscal devolution, venture to assess the impacts of the implementation of the Medium-term Fiscal Strategy Framework in Aegaleo municipality and, at the same time, undertakes the comparative assessment of the financial data with five large Attica municipalities for the period 2012-2016.

In a municipality like Aegaleo municipality with limited financial autonomy, the effects of stabilization policy of the medium-term budgetary strategy framework were significant. This period, however, the figures indicate a rationale for financial management with alongside low debt and cash surpluses which are an important “window of opportunity” on which the proposals put forward are supported.

KEY WORDS

Fiscal decentralization

Financial independence

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	1
Abstract	2
Περιεχόμενα	3
Κατάλογος Διαγραμμάτων	6
Συνομογραφίες.....	7
Εισαγωγή.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	10
Θεωρητική προσέγγιση των Οικονομικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	10
1.1 Η θεωρία της αποκέντρωσης.....	10
1.2 Η θεωρία της Δημοσιονομικής Αποκέντρωσης	12
1.3 Τα έσοδα των ΟΤΑ στη θεωρία της δημοσιονομικής αποκέντρωσης	14
1.4 Δημόσιες δαπάνες.....	23
1.5 Επενδύσεις.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	29
Πρόγραμμα «Καλλικράτης» - Οι επιπτώσεις της κρίσης στην Ευρώπη και στην Ελλάδα – Εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) - Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων.....	29
2.1 Η μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α/7-6-2010): Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης.....	29
2.2 Οι επιπτώσεις της κρίσης στην Ευρώπη και στην Ελλάδα.....	30
2.3 Εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ)	34
2.4 Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	38
Το θεσμικό – οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας των Ο.Τ.Α.....	38
Κατάρτιση Προϋπολογισμού (ορισμός, θεσμικό πλαίσιο, βασικές αρχές κατάρτισης, στάδια και προθεσμίες)	38
Αξιολόγηση υφιστάμενης διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμού Δήμου Αιγάλεω.....	38
3.1 Ορισμός και η σημασία του προϋπολογισμού.....	38
3.2 Θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης του προϋπολογισμού των δήμων	38
3.3 Οι βασικές αρχές κατάρτισης.....	39
3.4 Στάδια και προθεσμίες κατάρτισης	40
3.5 Αξιολόγηση – Προτάσεις αλλαγής της υφιστάμενης διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμού Δ. Αιγάλεω-Ελεγχος διαδικασίας κατάρτισης	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	45
Αξιολόγηση Οικονομικών στοιχείων ετών 2012 - 2016 Δ. Αιγάλεω – Συγκρίσεις, βαθμός οικονομικής αυτοτέλειας	45
Εφαρμογή του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου - Απολογισμοί - Αποτελέσματα Χρήσης – Ισολογισμοί	45
4.1 Θεσμικό πλαίσιο - Διαδικασίες έγκρισης αποτελεσμάτων χρήσης.....	45
4.2 Αξιολόγηση - βαθμός οικονομικής αυτοτέλειας	46
4.2.α. Αποτελέσματα απολογιστικών πινάκων ετών 2012-2016 Δ. Αιγάλεω μέσω αριθμοδεικτών	46
4.2.β Συγκριτικά αποτελέσματα απολογιστικών πινάκων ετών 2012-2016 μέσω αριθμοδεικτών (Αιγάλεω, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Ιλίου, Ν. Ιωνίας, Ν. Σμύρνης, Π. Φαλήρου).....	51
4.3 Ανάλυση των Οικονομικών στοιχείων προς την λογιστική του δεδουλευμένου	56
4.3.1 Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης ετών 2012-2016 Δ. Αιγάλεω.....	57
4.3.1.1 Εξέλιξη εσόδων – εξόδων χρήσεων 2012-2016	60
4.3.1.1 α. Εξέλιξη εσόδων	60
4.3.1.1 β. Εξέλιξη εξόδων.....	61
4.3.1.2 Συσχέτιση εσόδων – εξόδων	62
4.3.1.3 Κατηγοριοποίηση Εσόδων	63
4.3.1.4 Προσωπικό του Δήμου	67
4.3.2 Συγκριτικά αποτελέσματα Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης ετών 2012-2016 μέσω αριθμοδεικτών απόδοσης και αποδοτικότητας (Αιγάλεω, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Ιλίου, Ν. Ιωνίας, Ν. Σμύρνης, Π. Φαλήρου).....	69
4.3.3 Ισολογισμός ετών 2012-2016 Δ. Αιγάλεω	70
4.3.3.α. Αποτελέσματα Ισολογισμού ετών 2012-2016 μέσω αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης Δήμου Αιγάλεω.....	70
4.3.3.β. Συγκριτικά αποτελέσματα Ισολογισμού ετών 2012-2016 μέσω αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης (Αιγάλεω, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Ιλίου, Ν. Ιωνίας, Ν. Σμύρνης, Π. Φαλήρου).....	73
Γενικά Συμπεράσματα	75
Προτάσεις	78
Παράρτημα Α΄	85
Παράρτημα Β΄	90
Βιβλιογραφία	95

Κατάλογος Πινάκων

4.2.1	Αριθμοδείκτες εσόδων Δ. Αιγάλεω.....	47
4.2.2	Αριθμοδείκτες εξόδων Δ. Αιγάλεω.....	48
4.2.3	Αριθμοδείκτες επενδύσεων και δανεισμού Δ. Αιγάλεω.....	49
4.2.4	Αριθμοδείκτες εσόδων – εξόδων ανά κάτοικο Δ. Αιγάλεω.....	50
4.2.5	Συγκριτικοί αριθμοδείκτες εσόδων	51
4.2.6	Συγκριτικοί αριθμοδείκτες εξόδων	53
4.2.7	Συγκριτικοί αριθμοδείκτες επενδύσεων και δανεισμού.....	54
4.2.8	Συγκριτικοί αριθμοδείκτες εσόδων – εξόδων ανά κάτοικο	55
4.3.1	Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεων Δ. Αιγάλεω.....	58
4.3.2	Αριθμοδείκτες Απόδοσης και Αποδοτικότητας Δ. Αιγάλεω.....	59
4.3.3	Σύνολο εσόδων ανά έτος Δ. Αιγάλεω.....	60
4.3.4	Σύνολο εξόδων ανά έτος Δ. Αιγάλεω.....	61
4.3.5	Συσχέτιση εσόδων – εξόδων Δ. Αιγάλεω.....	62
4.3.6	Ανάλυση εσόδων (πλην ανόργανων) ανά κατηγορία εσόδων Δ. Αιγάλεω... ..	63
4.3.7	Κόστος Λειτουργίας ανά είδος εξόδου Δ. Αιγάλεω.....	65
4.3.8	Κατάσταση προσωπικού Δ. Αιγάλεω.....	67
4.3.9	Αριθμοδείκτες Ανθρωπίνων Πόρων Δ. Αιγάλεω.....	68
4.3.10	Συγκριτικοί Αριθμοδείκτες Απόδοσης και Αποδοτικότητας Χρήσεως 2016.....	69
4.3.11	Αριθμοδείκτες Οικονομικής Διάρθρωσης 2012-2016 Δ. Αιγάλεω.....	71
4.3.12	Συγκριτικοί Αριθμοδείκτες Οικονομικής Διάρθρωσης Χρήσεως 2016.....	73

Κατάλογος Διαγραμμάτων

1.1	Η διάρθρωση των εσόδων των δήμων.....	19
1.2	Η σύνθεση των εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	19
4.3.1	Διαγραμματική απεικόνιση των εσόδων χρήσεων 2012-2016 Δ. Αιγάλεω.....	60
4.3.2	Διαγραμματική απεικόνιση των εξόδων χρήσεων 2012-2016 Δ. Αιγάλεω.....	61
4.3.3	Διαγραμματική απεικόνιση του δείκτη συσχέτισης εσόδων-εξόδων Δ.Αιγάλεω.	62
4.3.4	Έσοδα ανά κατηγορία εσόδου Δ. Αιγάλεω.....	64
4.3.5	Κόστος λειτουργίας δήμου ανά είδος εξόδου Δ. Αιγάλεω.....	66

Συντομογραφίες

Μ.Π.Δ.Σ.	Μεσοπρόθεσμοι Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού
Τ.Α.	Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Δ.Α.	Τοπικά Δημόσια Αγαθά
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Δ.Ν.Τ.	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
Κ.Α.Π.	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
Φ.Ε.Φ.Ν.Π.	Φόρος Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων
Φ.Π.Α.	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
Ε.Ν.Φ.Ι.Α.	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων
Ι.Δ.Ο.Χ.	Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου
Κ.Δ.Α.Π.	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών
Α.Ε.Π.	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
Π.Δ.Ε.	Πρόγραμμα Δημοσίων Έργων
Π.Ο.Ε.	Παρελθόντων Οικονομικών Ετών
Κ.Α.Χ.	Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης
Ε.Σ.Π.Α.	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Τ.π.Δ.	Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων
Ε.Τ.Ε.π.	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
Σ.Δ.Ι.Τ.	Σύμπραξη Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση

Εισαγωγή

Η διεθνής χρηματοοικονομική κρίση που ξέσπασε το 2007 έπληξε καίρια μεγάλο μέρος των οικονομιών σε όλο τον πλανήτη. Η κρίση μεταφέρθηκε με σφοδρότητα στην πραγματική οικονομία, με αποτέλεσμα την ύφεση και την πτώση της απασχόλησης.

Η αντίδραση των χωρών κινήθηκε στην κατεύθυνση να την περιορίσουν με αυστηρά μέτρα περιορισμού των ελλειμμάτων. Τα μέτρα αυτά, αν και διέφεραν από χώρα σε χώρα, ωστόσο είχαν έναν κοινό στόχο, τη βελτίωση της ρευστότητας, την κινητοποίηση των επενδύσεων με σκοπό την αναθέρμανση της οικονομίας και τη συγκράτηση της απασχόλησης.

Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση δεν άργησε να πλήξει και την ελληνική οικονομία. Η ελληνική κρίση εκδηλώθηκε ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της διεθνούς οικονομικής κρίσης καθώς και των ανισορροπιών της ελληνικής οικονομίας που οφείλονταν στο έλλειμμα ανταγωνιστικότητας και το δημοσιονομικό έλλειμμα.

Το πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής «μνημόνιο» που προχώρησε η χώρα μας το 2010 για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων, το οποίο δίνει έμφαση στη δημοσιονομική πειθαρχία, είχε σαν αποτέλεσμα την νομοθετική πράξη αποδοχής δημοσιονομικών μέτρων προσαρμογής και εξυγίανσης.

Οι εξελίξεις αυτές, επηρέασαν ιδιαίτερα και το χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με δεδομένο την ιδιαίτερα σημαντική οικονομική εξάρτηση από το Κεντρικό Κράτος.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να αξιολογήσει την οικονομική αυτοτέλεια του Δήμου Αιγιάλεω στα πλαίσια της δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας μέσω της εφαρμογής του Μ.Π.Δ.Σ. Το θέμα είναι επίκαιρο γιατί με το νέο ΜΠΔΣ 2019-2022 τα δημοσιονομικά περιθώρια της χώρας θα παραμείνουν ιδιαίτερα στενά. Στο ιδιαίτερα αυτό ασφυκτικό πλαίσιο είναι σημαντικό να αναζητηθούν λύσεις και προοπτικές ώστε ο δήμος να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις σύγχρονες προκλήσεις και να προσφέρει καλύτερης ποιότητας και ποσότητας υπηρεσίες στους πολίτες του.

Σε ένα δήμο όπως αυτός του Αιγιάλεω, με το ιδιαίτερο ειδικό βάρος όχι μόνο λόγω πληθυσμιακού μεγέθους, έως σήμερα δεν έχει πραγματοποιηθεί αντίστοιχη εργασία, η οποία να εξετάζει την οικονομική του αυτονομία μέσα σε ένα περιβάλλον αυστηρής

δημοσιονομικής πειθαρχίας, συγκρίνοντας παράλληλα τα χρηματοοικονομικά του μεγέθη με τα αντίστοιχα πέντε ακόμη μεγάλων δήμων της Αττικής.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι η εξής: Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία συνοπτική παρουσίαση των θεωριών της αποκέντρωσης και της δημοσιονομικής αποκέντρωσης. Η θεωρητική αυτή ανασκόπηση οδήγησε στη σύνταξη συγκεκριμένων αριθμοδεικτών. Στο δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο στο οποίο καλούνται οι δήμοι να λειτουργήσουν. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται και αξιολογούνται τα οικονομικά του δήμου Αιγιάλεω. Τα εργαλεία για την αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων βασίστηκαν σε αριθμοδείκτες που προέκυψαν από την θεωρητική ανασκόπηση, σε αριθμοδείκτες απόδοσης και αποδοτικότητας, σε αριθμοδείκτες οικονομικής διάρθρωσης από τις δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις των Δήμων καθώς και σε ανάλυση της δομής των εσόδων, εξόδων, επενδύσεων, δανεισμού, στο σύνολο του δήμου και ανά κάτοικο από τους απολογιστικούς πίνακες της πενταετίας 2012-2016. Στο ίδιο κεφάλαιο επιχειρείται συγκριτική αξιολόγηση του δήμου Αιγιάλεω, με δήμους που έχουν περίπου, τα ίδια χαρακτηριστικά. Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα και τις προτάσεις επίλυσης των προβλημάτων και αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων.

Η μελέτη καταδεικνύει τις επιπτώσεις της σταθεροποιητικής πολιτικής του ΜΠΔΣ στα οικονομικά των δήμων, την περιορισμένη οικονομική αυτοτέλεια του Δήμου Αιγιάλεω καθώς και των συγκρινόμενων δήμων, λόγω του σημαντικού βαθμού εξάρτησης από τις κρατικές επιχορηγήσεις. Επίσης, παρατηρείται περιορισμένη επενδυτική δραστηριότητα, με παράλληλα όμως χαμηλό χρέος και ταμειακά πλεονάσματα, για την περίοδο που εξετάζουμε, που αποτελούν ένα σημαντικό «παράθυρο ευκαιρίας» στο οποίο στηρίζονται και οι περισσότερες από τις προτάσεις που διατυπώνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Θεωρητική προσέγγιση των Οικονομικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1.1 Η θεωρία της αποκέντρωσης

Ορισμός

Αποκέντρωση είναι η μεταβίβαση με νόμο εξουσίας, πόρων και αρμοδιοτήτων στα εκλεγμένα όργανα και τις μονάδες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης- Τ.Α.

Αποσυγκέντρωση θεωρείται η παροχή εξουσιοδότησης προς τα περιφερειακά κρατικά όργανα (πχ περιφέρειες), για την λήψη αποφάσεων πάνω σε θέματα τοπικής σημασίας. (OECD, 2017).

Το θεώρημα της αποκέντρωσης

Μία από τις πρώτες προσπάθειες για τη δημιουργία θεωρητικής υποδομής, όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της αποκεντρωμένης παροχής των Τοπικών ή Περιφερειακών Δημόσιων Αγαθών και υπηρεσιών, αποτελεί το κλασσικό πλέον θεώρημα της αποκέντρωσης.

Ο Oates με το «θεώρημα της αποκέντρωσης» προέβλεπε πως «αν δεν υπάρχουν οικονομίες κλίμακας που συνδέονται με παροχές σε κεντρικό επίπεδο, τότε ένα αποκεντρωμένο σχέδιο παροχής δημοσίων αγαθών, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις προτιμήσεις της κάθε αυτοδιοικούμενης περιοχής, θα αποφέρει σημαντικά οφέλη σε σύγκριση με ένα κεντρικό μοντέλο που θα προβλέπει ενιαία και ομοιόμορφη κατανομή των πόρων στις τοπικές διοικήσεις». (Oates, W. 2008).

Ο Oates προσπάθησε να εντοπίσει την αποτελεσματική παροχή ενός Τ.Δ.Α σε ένα ενιαίο κράτος, με δύο ξεχωριστές περιφέρειες. Τρεις είναι οι βασικές του παραδοχές: α) κατά τη διάρκεια παραγωγής και παροχής του Περιφερειακού Δημοσίου Αγαθού δεν παρουσιάζονται φαινόμενα διάχυσης του οφέλους β) δεν παρατηρείται μετακίνηση πληθυσμών και γ) οι προτιμήσεις των πολιτών στο εσωτερικό κάθε κοινότητας εκφράζονται ενιαία.

Οι κριτικές που έχουν διατυπωθεί στο θεώρημα της αποκέντρωσης εστιάζονται κυρίως στις μη ρεαλιστικές παραδοχές της. Είναι πολύ δύσκολο να βρεθούν κοινότητες με

ενιαίες προτιμήσεις, πόσο μάλλον στην περίπτωση των δημοσίων αγαθών, στην οποία υπάρχει μία εσκεμμένη απόκρυψη των προτιμήσεων από πλευράς των πολιτών. Μία δεύτερη ένσταση στη θεωρία της αποκέντρωσης είναι το φαινόμενο της διάχυσης του οφέλους που παρατηρείται στα Τοπικά Δημόσια Αγαθά, τα οποία έχουν μεγάλες και έντονες εξωτερικές οικονομίες. Μία ακόμη βασική ένσταση, είναι ότι στη σύγχρονη εποχή είναι σχεδόν αδύνατον να εντοπιστούν κοινωνίες με μηδενική μετακίνηση πληθυσμών, επιχειρήσεων ή νοικοκυριών.

Παρόλο όμως αυτές τις αντιρρήσεις, οι οποίες έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί, το βασικό συμπέρασμα του θεωρήματος της αποκέντρωσης παραμένει σε ισχύ. Μία αποκεντρωμένη παροχή των Τ.Δ.Α είναι λιγότερο κοστοφόρα και περισσότερο αποτελεσματική, από μία αντίστοιχη παροχή από την κεντρική κυβέρνηση. (ΙΤΑ, 2008).

Η ψηφοφορία με τα πόδια

Μία από τις βασικές παραδοχές του θεωρήματος της αποκέντρωσης είναι ότι δεν υπάρχει μετακίνηση πολιτών και νοικοκυριών μεταξύ των κοινοτήτων. Αντίθετα, ο Tiebout στο φημισμένο υπόδειγμα του, θεώρησε ότι οι πολίτες μπορούν να μετακινούνται από τη μία περιοχή στην άλλη. Αντικείμενο της μετακίνησης αυτής είναι ο εντοπισμός της περιοχής εκείνης που προσφέρει τον καλύτερο, για κάθε πολίτη ξεχωριστά, συνδυασμό τοπικής φορολογίας (κόστους) και παρεχόμενων Δημοσίων Αγαθών και Υπηρεσιών (οφέλους).

Η συγκεκριμένη θεωρία ονομάστηκε ψηφοφορία με τα πόδια.

Η θεωρία του Tiebout δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε αμιγή δημόσια αγαθά. Προϋποθέτει Τοπικά ή Περιφερειακά Δημόσια Αγαθά και επαρκή αριθμό περιφερειών. Η αποκεντρωμένη παροχή των Τ.Δ.Α δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη αποτελεσματικότητα και για μεγαλύτερο αριθμό πολιτών, οι οποίοι καλύπτουν τις προτιμήσεις τους.

Παρά το ότι η θεωρία του Tiebout διατυπώθηκε πενήντα χρόνια πριν και τόσες πολλές θεωρητικές και εμπειρικές αντιρρήσεις έχουν εγερθεί, ακόμα και σήμερα συνεχίζει να αποτελεί αντικείμενο επιστημονικού διαλόγου. Αυτό συμβαίνει αφενός γιατί τα βασικά της συμπεράσματα μπορούν να βοηθήσουν στην κατανόηση της μετακίνησης των πληθυσμών, και αφετέρου γιατί η αποκεντρωμένη παραγωγή των Τ.Δ.Α μπορεί να

ενισχύσει στην αποτελεσματικότερη προσφορά τους και την ικανοποίηση μεγαλύτερου μέρους των πολιτών. (A Tiebout/tax-competition model).

Τα πολιτικά πλεονεκτήματα της αποκέντρωσης

Τα πλεονεκτήματα της αποκέντρωσης έχουν εντοπίσει πολύ πριν από τους οικονομολόγους, οι πολιτικοί (Montesquieu, deToqueville). Το σημαντικότερο πολιτικό πλεονέκτημα που αναφέρεται είναι ότι με την αποκέντρωση, η εξουσία πλησιάζει περισσότερο στον λαό. Η αποκεντρωμένη πολιτική εξουσία προσφέρει δυνατότητες καλύτερου και αποτελεσματικότερου ελέγχου της, όπως επίσης συμβάλλει στη μεγαλύτερη συμμετοχή στα κοινά. Βοηθά ακόμη στην καλύτερη, αποτελεσματικότερη και οικονομικότερη συλλογή των αναγκάων, για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, πληροφοριών. Τα τοπικά-περιφερειακά όργανα γνωρίζουν, κατά τεκμήριο, και βιώνουν πολύ καλύτερα τα προβλήματα του χώρου τους, σε αντίθεση με τους αποξενωμένους πολιτικούς της κεντρική διοίκησης.

Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες η αποκέντρωση προσφέρει λύσεις, αλλά και κίνητρα για αποδοτικότερη λειτουργία του σύγχρονου κράτους.

Το ερώτημα που τίθεται πλέον είναι ποιες μπορεί να είναι οι σχέσεις μεταξύ των διαφορετικών βαθμίδων διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Ή καλύτερα, ποιο είναι το βέλτιστο μέγεθος για την παραγωγή ενός ΤΔΑ και από ποια βαθμίδα. (Musgrave, Richard A. & Musgrave, Peggy B. 1973).

1.2 Η θεωρία της Δημοσιονομικής Αποκέντρωσης

Οι βασικές αρχές της θεωρίας της δημοσιονομικής αποκέντρωσης (fiscal federalism) στηρίζονται στη διάκριση των οικονομικών λειτουργιών του σύγχρονου παρεμβατικού κράτους σε λειτουργία αναδιανομής, σταθεροποίησης και κατανομής των μέσων παραγωγής.

Η δημοσιονομική αυτονομία (fiscal autonomy) της Τ.Α είναι ένα σημαντικό θέμα, που έχει απασχολήσει τόσο την ακαδημαϊκή συζήτηση όσο και την πολιτική πρακτική πολλών χωρών. Η επιχειρηματολογία που διέπει αυτή τη συζήτηση υποστηρίζει ότι όσο

περισσότερο η Αυτοδιοίκηση στηρίζεται σε δικά της έσοδα τόσο μεγαλύτερη αυτονομία έχει στη διαμόρφωση της πολιτικής της και στην υλοποίηση του προγράμματός της. Αντιθέτως, όσο περισσότερο στηρίζεται σε κρατικές επιχορηγήσεις, τόσο μεγαλύτερη είναι η εξάρτησή της από το κράτος και τόσο μικρότερη η αυτονομία της να καθορίζει τις προτεραιότητές της, να θέτει στόχους και να υλοποιεί πολιτικές.

Κεντρικό στοιχείο στην εξασφάλιση ιδίων πόρων, είναι η δυνατότητα της Τ.Α να επιβάλλει φόρους. Κατά συνέπεια, το ζήτημα της τοπικής δημοσιονομικής αυτονομίας σχετίζεται ευθέως με τα φορολογικά έσοδα της αυτοδιοίκησης.

Φορολογική Αποκέντρωση

Με τον όρο φορολογική αποκέντρωση προσδιορίζεται η φορολογική εξουσία, την οποία έχει η Τ.Α στο πλαίσιο της δομής του φορολογικού συστήματος ενός κράτους. (ΙΤΑ 2017).

Η φορολογική αποκέντρωση στην Ελλάδα ρυθμίζεται από το Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 5 του Συντάγματος, δίνεται η δυνατότητα, μετά από νομοθετική ρύθμιση, μεταβίβασης στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Ο.Τ.Α φόρων ή τελών που εισπράττονται υπέρ αυτών από το κράτος. Στην πράξη, οι προβλεπόμενοι φόροι που αποδίδονται στους Ο.Τ.Α είναι τέσσερις: Ο φόρος ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων, ο φόρος ζύθου, ο φόρος ακάλυπτων χώρων και ο φόρος Δωδεκανήσου. Από αυτούς, ο φόρος ζύθου καταβάλλεται εφεξής υπέρ του δημοσίου (Ν. 4336/2015) ενώ ο φόρος Δωδεκανήσου κρίθηκε αντισυνταγματικός (4504, 4505./2014). Όσον αφορά στα τέλη, υπάρχει ένας αριθμός τελών που αποδίδονται στους Ο.Τ.Α. (Σαββαΐδου Κ. 2009, Τάτσος Ν. 1999, Πετράκος και Ψυχάρης 2016, Θεοδώρου 2015).

Η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στην Τ.Α προϋποθέτει μια αναδιάταξη της κατανομής της φορολογικής εξουσίας και της φορολογικής προσόδου ανάμεσα στην Κεντρική Διοίκηση και την Τ.Α. Κατά συνέπεια, η φορολογική εξουσία καθίσταται συστατικό στοιχείο της αποκέντρωσης καθώς, μέσω αυτής, κατοχυρώνεται η δυνατότητα της Τ.Α να εξασφαλίζει τους αναγκαίους πόρους για την εκπλήρωση του προορισμού και την υλοποίηση των πολιτικών και των στόχων της. Η εκχώρηση φορολογικής εξουσίας στην Τ.Α οδηγεί σε διεύρυνση της τοπικής δημοσιονομικής αυτονομίας (ΟΟΣΑ). Η οικονομική λειτουργία των Ο.Τ.Α βασίζεται είτε σε ανταποδοτικά τέλη έναντι των

παρεχομένων υπηρεσιών στους πολίτες του κάθε Δήμου είτε σε ίδια έσοδα και σε κρατικές επιχορηγήσεις. (OECD, Fiscal Federalism 2016).

Στο κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται το ποσοστό συμμετοχής των ανταποδοτικών στο σύνολο των εσόδων του Δήμου Αιγάλεω και συγκριτικά τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής στους άλλους Δήμους.

1.3 Τα έσοδα των ΟΤΑ στη θεωρία της δημοσιονομικής αποκέντρωσης

Η οικονομική αυτοτέλεια της Τ.Α, σύμφωνα με τη θεωρία, τη διεθνή εμπειρία ΟΟΣΑ και με το προαναφερθέν νομοθετικό πλαίσιο, διασφαλίζεται από την είσπραξη τοπικών εσόδων από τους Ο.Τ.Α, δηλαδή τη δυνατότητα της ίδιας διαχείρισης των εσόδων και εξόδων τους, αλλά και από τη μεταφορά των αναγκαίων πόρων από την Κεντρική Διοίκηση για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Η Τ.Α πρέπει να στηρίζεται καταρχάς στα ίδια έσοδα της. Οι λόγοι είναι οι εξής:

- **Αυτονομία**

Η πολύ μεγάλη συμμετοχή των επιχορηγήσεων στα έσοδα των Ο.Τ.Α δημιουργεί ουσιαστικά δεσμούς εξάρτησης από την κεντρική εξουσία. Η οικονομική εξάρτηση εμπεριέχει κινδύνους και για πολιτική εξάρτηση.

- **Διαφάνεια – Υπευθυνότητα**

Η στήριξη ενός Ο.Τ.Α σε ίδια έσοδα και η διαχείριση ιδίων πόρων έχει κοινωνικό, οικονομικό αλλά και πολιτικό κόστος. Για το λόγο αυτό, κάνει πολύ πιο προσεκτική την αιρετή τοπική ηγεσία, όχι μόνο στην επιβολή, εφαρμογή, διαχείριση τους, αλλά και στο ύψος και τη διάρθρωση των Τοπικών Δημόσιων Δαπανών.

- **Κινητοποίηση – Μόγλευση πόρων**

Οι Ο.Τ.Α έχουν τη γνώση και τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τοπικούς πόρους, οι οποίοι διαφορετικά δεν χρησιμοποιούνται ή παραβλέπονται από την κεντρική κυβέρνηση.

- **Βιώσιμη ανάπτυξη**

Η απόκτηση και διαχείριση ιδίων πόρων αποτελεί περιοριστικό παράγοντα κατά τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού, καθιστώντας, με αυτό τον τρόπο, τους Ο.Τ.Α υπεύθυνους για τη δημοσιονομική τους πολιτική. Οι επιχορηγήσεις αντιθέτως,

καταστούν τον προϋπολογισμό περισσότερο επιρρεπή σε υπερβάσεις. Υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις για τη σχέση αυτή, μεταξύ της αύξησης των επιχορηγήσεων και των δαπανών.

- **Πολιτικές επιρροές**

Τα περισσότερα συστήματα κατανομής επιχορηγήσεων περιέχουν αμφιλεγόμενες διατάξεις. Πολλές φορές επηρεάζονται από πολιτικούς παράγοντες, όπως η πίεση των ομάδων ειδικών συμφερόντων, ή κομματικών συμφερόντων και συσχετισμών. Αν και τα φορολογικά συστήματα της Τ.Α είναι επίσης επιρρεπή σε στρεβλώσεις, που απορρέουν από την πίεση των ομάδων ειδικού ενδιαφέροντος, οι πιέσεις αυτές τείνουν να είναι μικρότερες από ότι στις επιχορηγήσεις.

- **Οικονομικός προγραμματισμός**

Το ύψος των επιχορηγήσεων που λαμβάνει κάθε Ο.Τ.Α, αλλά και το συνολικό ετήσιο ύψος τους, καθορίζεται από παράγοντες, οι οποίοι δεν έχουν άμεση σχέση με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε δήμου ξεχωριστά. Αντίθετα, η χρηματοδότηση με ίδια έσοδα μπορεί να εγγυηθεί μία σχετικά συνεχή χρηματοδοτική ροή, με προβλέψιμες και περιορισμένες αποκλίσεις.

Η θεσμική κατοχύρωση των παραπάνω θεωρητικών πλεονεκτημάτων, των ιδίων εσόδων έναντι των επιχορηγήσεων, διατυπώθηκε στο άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Χάρτας Τοπικής Αυτονομίας, στο οποίο αναφέρεται: **«Στο πλαίσιο της εθνικής οικονομικής πολιτικής, οι Ο.Τ.Α δικαιούνται επαρκείς ίδιους πόρους τους οποίους μπορούν να διαθέτουν ελεύθερα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους».**

Διάκριση εσόδων

Τα έσοδα της Τ.Α διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα (Ν.1828/1989, άρθρο 25, Ν.3463/2006, άρθρο 157) και βασίζονται σε διάφορα κριτήρια, όπως η περιοδικότητα του εσόδου, αλλά και η προβλεψιμότητα και η σταθερότητα ως προς το ύψος αυτού.

Τακτικά έσοδα :

- Έσοδα από θεσμοθετημένους πόρους (Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι).
- Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία (τόκοι και μισθώματα).
- Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (π.χ τέλη καθαριότητας & ηλεκτροφωτισμού.
- Έσοδα από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές.
- Λοιπά τακτικά έσοδα.

Έκτακτα έσοδα :

- Δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες.
- Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων.
- Κάθε άλλη πηγή.

Κατηγορίες εσόδων

Τα έσοδα της Τ.Α. μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

- Ίδια έσοδα
- Επιχορηγήσεις
- Δανεισμός

Ίδια έσοδα

Τα Ίδια έσοδα διακρίνονται σε φορολογικά έσοδα (φόρους- τέλη) και έσοδα από την αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας.

Διαφορές μεταξύ φόρου και τέλους

Οι φόροι έχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά: α) Η καταβολή τους είναι υποχρεωτική και β) για την καταβολή τους δεν υπάρχει ειδική αντιπαροχή (Γάτσος Ν. 2012).

Τα τέλη έχουν χαρακτήρα ανταποδοτικό, η χρηματική καταβολή τους αποτελεί αντιπαροχή για τον καταβάλλοντα. Στην φορολογία επειδή δεν υπάρχει η σύνδεση με την παροχή αγαθών και υπηρεσιών υπάρχει ο κίνδυνος να οδηγήσει σε σπατάλη πόρων, σε αντίθεση με τα τέλη που η επιβολή τους περιορίζει την ζήτηση. Τα τέλη επιβάλλονται σε καταναλωτικά αγαθά (πληρώνεις ότι καταναλώνεις) και δεν μπορούν

να εφαρμοστούν σε Τ.Δ.Α. Ο περιορισμός στη ζήτηση δεν είναι πάντα επιθυμητός. Υπάρχουν υπηρεσίες όπως είναι η υγεία και η εκπαίδευση όπου είναι πολύ σημαντικό όλοι οι πολίτες να απολαμβάνουν ένα ελάχιστο επίπεδο υπηρεσιών και όχι ανάλογα με τη φοροδοτική τους ικανότητα.

Έσοδα από ακίνητη περιουσία

Τα έσοδα που προέρχονται από την εκμίσθωση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας.

Η διαχείριση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας είναι μια απαιτητική διαδικασία η οποία μπορεί να επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα στον Ο.Τ.Α και γενικά στο κοινωνικό σύνολο.

Τα έσοδα από την αξιοποίηση της είναι ένα χρηματοδοτικό εργαλείο για επένδυση αλλά δυστυχώς στην τρέχουσα κατάσταση κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις

Οι διάφορες προσεγγίσεις και οι διαφορετικές απόψεις για την έννοια και τον καθορισμό των επιχορηγήσεων κάνουν δύσκολη τη διατύπωση ενός ορισμού. Ωστόσο, μερικοί από τους "ορισμούς" των επιχορηγήσεων που συναντώνται στη διεθνή βιβλιογραφία είναι:

«Οι επιχορηγήσεις είναι χρηματοδοτική βοήθεια χωρίς αντάλλαγμα, που παραχωρείται από έναν δημόσιο οργανισμό και υποδηλώνει το ενδιαφέρον και την ενθάρρυνση για την εκπλήρωση των στόχων του».

«Οι επιχορηγήσεις είναι προαιρετικοί πόροι χωρίς αντάλλαγμα και αντικαταβολή, που χορηγούνται στους Ο.Τ.Α. από μία άλλη διοικητική βαθμίδα ή έναν διεθνή οργανισμό».

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι ορισμοί οι οποίοι δίνονται για τις επιχορηγήσεις δεν είναι σαφείς και δεν καλύπτουν το εννοιολογικό τους περιεχόμενο. Το πρόβλημα του καθορισμού της έννοιας των επιχορηγήσεων παραμένει. Διεθνείς οργανισμοί, όπως ο ΟΟΣΑ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο-Δ.Ν.Τ, για να μπορούν να προχωρήσουν σε συγκρίσεις μεταξύ των διαφόρων κρατών, κατέληξαν σε ορισμένους κανόνες που καθορίζουν τα όρια, κυρίως μεταξύ των επιχορηγήσεων και των φορολογικών εσόδων που εισπράττονται από μία ανώτερη διοικητική βαθμίδα και κατανέμονται σε μία

κατώτερη. Το βασικό κριτήριο, κατά τους οργανισμούς αυτούς, είναι το ποιος αποφασίζει για τον φορολογικό συντελεστή, τη φορολογική βάση και τελικά το ύψος των φορολογικών εσόδων. Όταν εκείνος που αποφασίζει είναι η ανώτερη διοικητική βαθμίδα, τα ποσά που λαμβάνει η κατώτερη διοικητική βαθμίδα θεωρούνται επιχορήγηση. Αντίθετα, αν η απόφαση είναι έργο της κατώτερης βαθμίδας, γίνεται από κοινού μεταξύ των δύο βαθμίδων ή κατόπιν εξουσιοδότησης, τα ποσά αυτά θεωρούνται έσοδα της κατώτερης βαθμίδας. (Γκέκας Ρ. 2018).

Τα έσοδα από επιχορηγήσεις Κ.Α.Π δήμων

Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι -Κ.Α.Π. αποτελούν σημαντικό τακτικό έσοδο των Ο.Τ.Α και αποδίδονται σ' αυτούς προς εκπλήρωση της αποστολής τους σύμφωνα με την παρ.5του άρθρου 102 Συντάγματος. Οι Κ.Α.Π. προέρχονται από θεσμοθετημένες πηγές φορολογικών εσόδων και συνδέονται άμεσα με την είσπραξη εσόδων από το Κράτος.

Οι Κ.Α.Π. προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού: α) το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.) σε ποσοστό 21,3% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού, β) το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 12% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού, γ) τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α) σε ποσοστό 11,3% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού. (Ν. 3852/2010).

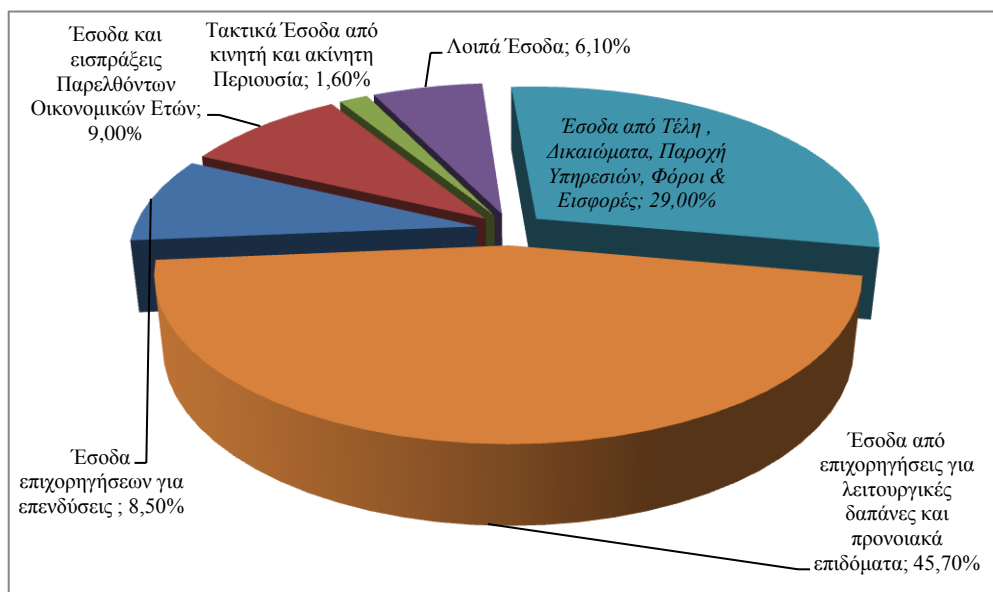
Σχέσεις επιχορηγήσεων - ιδίων εσόδων

Η αντιστοιχία επιχορηγήσεων – ιδίων εσόδων δεν είναι ίδια σε όλους τους δήμους. Σε γενικές γραμμές, μπορεί να γίνει μία ταξινόμηση ότι, κατά τεκμήριο, στους μικρούς δήμους υπάρχει μεγάλη εξάρτηση από τις κρατικές επιχορηγήσεις, ενώ αντίθετα, στους μεγάλους πληθυσμιακά δήμους τα ίδια έσοδα υπερισχύουν στη διάρθρωση των τοπικών τους εσόδων.

Η διάρθρωση των εσόδων της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με στοιχεία του 2016, περιγράφεται στο παρακάτω γράφημα.

Διάγραμμα 1.1

Η διάρθρωση των εσόδων των δήμων

Πηγή: ΕΕΤΑΑ, 2017

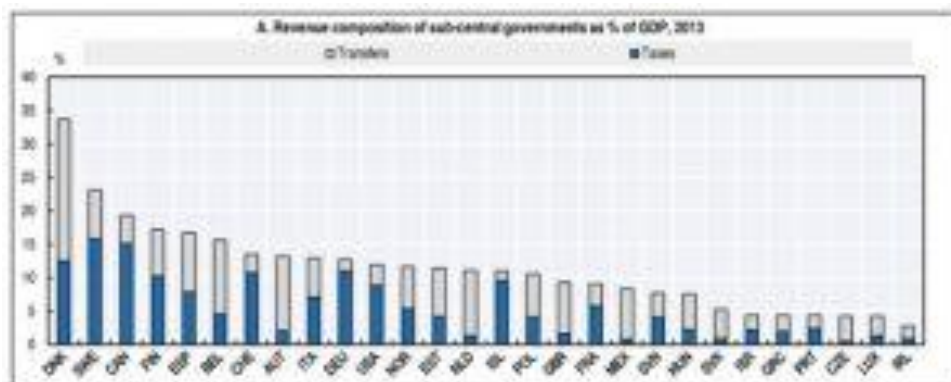
Παρατηρείται ότι οι επιχορηγήσεις καλύπτουν το 54,2% των συνολικών εσόδων των δήμων. Το μέγεθος της «πίτας» επηρεάζει, σε ένα βαθμό και τη διάρθρωση της.

Στο κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων στον Δήμο Αιγάλεω και συγκριτικά τα ποσοστά συμμετοχής στους άλλους Δήμους.

Η διεθνής πραγματικότητα

Διάγραμμα 1.2

Η σύνθεση των εσόδων της ΤΑ

Πηγή: ΟΟΣΑ, 2016

Παρατηρείται, ότι αν και τα ίδια έσοδα, έχουν το θεωρητικό προβάδισμα, δεν αποτελούν τη μοναδική πηγή εσόδων της Τ.Α. Δεν υπάρχει τοπικό δημοσιονομικό σύστημα στον κόσμο, που να μην έχει ενταγμένες στο σχεδιασμό του επιχορηγήσεις προς τους δήμους και τις περιφέρειες. Ακόμα και στις δύο ακραίες τιμές του παραπάνω πίνακα, την Ισλανδία και την Ολλανδία, στις οποίες τα ίδια έσοδα και οι επιχορηγήσεις κυριαρχούν αντίστοιχα, διαπιστώνεται ότι το σύστημα είναι μικτό.

Στόχοι των κρατικών επιχορηγήσεων

Όπως αναφέρθηκε, οι βασικές λειτουργίες του σύγχρονου παρεμβατικού κράτους είναι η σταθεροποίηση, η αναδιανομή και η κατανομή των μέσων παραγωγής.

Οι στόχοι κατά συνέπεια των κρατικών επιχορηγήσεων προς τους Ο.Τ.Α δεν θα μπορούσαν να είναι έξω από τα πλαίσια λειτουργίας και παρέμβασης της Τ.Α, όπως αυτά καθορίστηκαν. Είναι προσαρμοσμένοι στις γενικότερες οικονομικές λειτουργίες της και θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σε τρεις βασικές κατηγορίες.

- Περιορισμό των εισοδηματικών διαφορών που υπάρχουν
- Αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν κατά την παραγωγή και παροχή των Τοπικών Δημόσιων Αγαθών από τις εξωτερικές οικονομίες ή επιβαρύνσεις και
- Ενθάρρυνση της παροχής ορισμένων Τοπικών Δημόσιων Αγαθών.

Στις Τ.Α των ομοσπονδιακών κρατών, τα ίδια έσοδα τους παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής, στα συνολικά έσοδα, από ότι στις χώρες με ενιαία συνταγματική οργάνωση. Στα ίδια έσοδα της παγκόσμιας Τ.Α κυριαρχούν τα φορολογικά έσοδα. Στα τοπικά φορολογικά συστήματα, σε όλους τους δήμους των κρατών-μελών του ΟΟΣΑ υπάρχει ο Φόρος Ακίνητης Περιουσίας. Στις αγγλόφωνες χώρες, ο Φόρος Ακίνητης Περιουσίας κυριαρχεί στα φορολογικά έσοδα της Τοπικής τους Αυτοδιοίκησης. Αντίθετα, στις Σκανδιναβικές χώρες και την Ελβετία, το μεγαλύτερο τοπικό φορολογικό έσοδο προέρχεται από το φόρο εισοδήματος, ενώ στους Ο.Τ.Α των ΗΠΑ, Καναδά και Γερμανίας, από τους φόρους κατανάλωσης.

Όπως προκύπτει δεν υπάρχει χώρα του ΟΟΣΑ που στο τοπικό δημοσιονομικό της σύστημα να μην έχει ενταγμένες τις κρατικές επιχορηγήσεις. Το γεγονός αυτό δεν είναι τυχαίο. Οι κρατικές επιχορηγήσεις συμβάλουν στην αποτελεσματικότητα του κρατικού

μηχανισμού και αμβλύνουν ενδοπεριφερειακές και διαπεριφερειακές ανισότητες που σε αντίθετη περίπτωση η αντιμετώπιση τους θα προκαλούσε πολλαπλάσιο κόστος. Παρατηρείται επίσης ότι το ποσοστό των επιχορηγήσεων επί των συνολικών εσόδων της Τ.Α διαφέρει. Αυτό έχει να κάνει με τον βαθμό αποκέντρωσης (αρμοδιότητες και πολιτικές) ενός κράτους, όπως επίσης και με τη φορολογική του αποκέντρωση.

Κατηγορίες επιχορηγήσεων

Οι επιχορηγήσεις χωρίζονται σε **γενικές** και **ειδικές**. Γενικές θεωρούνται εκείνες οι οποίες προστίθενται στα έσοδα του Ο.Τ.Α και αυτός έχει την δυνατότητα να τις χρησιμοποιήσει όπως ακριβώς και τα φορολογικά του έσοδα. Αντίθετα οι ειδικές επιχορηγήσεις κατανέμονται με την προϋπόθεση ότι θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση συγκεκριμένων - ειδικών στόχων (OECD types of grants). Οι γενικές επιχορηγήσεις παρουσιάζουν το πλεονέκτημα, σε σχέση με τις ειδικές, ότι δεν επηρεάζουν την ανεξαρτησία των Ο.Τ.Α. Τα έσοδα από μία γενική επιχορήγηση προστίθενται, στα έσοδα του Ο.Τ.Α.

Η παροχή μίας ειδικής επιχορήγησης, έχει ανάλογα αποτελέσματα, στην κατανάλωση του Τοπικού Δημόσιου Αγαθού, με αυτά της γενικής επιχορήγησης.

Το ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί στην συνέχεια είναι ποια από τις δύο μορφές επιχορήγησης είναι προτιμότερο να χρησιμοποιηθεί εάν επιθυμείται η αύξηση της κατανάλωσης του Τ.Δ.Α και ποια από τις δύο επιχορηγήσεις "συμφέρει" να χρησιμοποιήσει η κεντρική διοίκηση και ποια η Τ.Α.

Η πλέον συμφέρουσα λύση είναι η παροχή ειδικών επιχορηγήσεων με την συμμετοχή του Ο.Τ.Α, γιατί δεν αναλαμβάνει η ίδια το σύνολο του κόστους παραγωγής και παροχής του Τ.Δ.Α.

Στο ερώτημα τί αποτελέσματα θα έχει στην μεγιστοποίηση της ικανοποίησης του Ο.Τ.Α, η παροχή μίας γενικής και μίας ισόποσης ειδικής επιχορήγησης, η απάντηση είναι ότι μια γενική επιχορήγηση επιτρέπει στον Ο.Τ.Α μεγαλύτερο επίπεδο ικανοποίησης ή τουλάχιστον το ίδιο από ότι μία ισόποση ειδική επιχορήγηση.

Δημόσιος δανεισμός

Ο δανεισμός αποτελεί μία πολύ σημαντική πηγή για τη χρηματοδότηση των δημόσιων πολιτικών.

Τα χαρακτηριστικά του δανεισμού υπερτερούν, σε πολλές περιπτώσεις, από αυτά της φορολογίας και για αυτό τόσο από τους πολιτικούς όσο και από τους πολίτες, επιλέγεται ως η προσφορότερη χρηματοδοτική λύση.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι φόροι έχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά: α) Η καταβολή τους είναι υποχρεωτική και β) για την καταβολή τους δεν υπάρχει ειδική αντιπαροχή. Σε αυτά τα χαρακτηριστικά θα πρέπει να προστεθούν δύο επιπλέον επιπτώσεις. Η φορολογία περιορίζει το διαθέσιμο εισόδημα. Άρα, κατ' επέκταση περιορίζει και την ιδιωτική κατανάλωση. Επίσης η φορολογία επιβαρύνει τη σημερινή γενιά, ενώ ακόμα και ορισμένες διευκολύνσεις που μπορούν να γίνουν, περιορίζονται στα χρονικά όρια μιας γενιάς.

Αντίθετα, ο δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Επιπλέον ο δανεισμός έχει μία ειδική αντιπαροχή στους πολίτες. Εν είδη τόκων λαμβάνουν αμοιβή για το κόστος του χρήματος που δανείζουν στο κράτος. Επειδή ο δανεισμός επηρεάζει την αποταμίευση θεωρείται ότι ο δημόσιος δανεισμός περιορίζει τις ιδιωτικές επενδύσεις και αυξάνει τις δημόσιες. Τέλος, η αποπληρωμή του δανεισμού διαχέεται σε ένα βάθος χρόνου, που στις περισσότερες περιπτώσεις ξεπερνά τα όρια μιας γενιάς. Το δανειακό βάρος δηλαδή δεν επιβαρύνει τη σημερινή γενιά, αλλά πολύ περισσότερες.

Ο δανεισμός ουσιαστικά αποτελεί διαχρονική μετάθεση της φορολογίας.

Ένα δεύτερο στοιχείο που εντοπίζεται στο δανεισμό είναι ότι δημιουργεί ένα νέο είδος αναδιανομής, αυτή μεταξύ των γενεών.

Οι σκοποί του δημόσιου δανεισμού μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

- Η πρώτη αφορά τη σταθεροποίηση και την ανάπτυξη της οικονομίας, ένα εργαλείο το οποίο χρησιμοποιήθηκε πάρα πολύ συχνά και όχι πάντοτε με τον καλύτερο τρόπο,

- Ο δεύτερος σκοπός αφορά στην αναδιανομή δηλαδή μεταξύ των γενεών. Ξεκινώντας από τη βασική νεοκλασική αρχή, ότι το οριακό κόστος πρέπει να είναι ίσο με το οριακό όφελος, τότε είναι λογικό να επιδιώκεται αυτός που απολαμβάνει τα οφέλη από μία επένδυση, να συμμετέχει και στο κόστος της.
- Τέλος, ένας πάρα πολύ σημαντικός σκοπός του δημόσιου δανεισμού, ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης, είναι η προσπάθεια κινητοποίησης της εθνικής αποταμίευσης.

Ο δανεισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σύμφωνα με στοιχεία έτους 2015 η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει το μικρότερο χρέος από όλες τις Τ.Α των κρατών μελών του ΟΟΣΑ, τόσο σε σχέση με το ΑΕΠ, όσο και σε σχέση με το δημόσιο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι υπάρχουν Ελληνικοί δήμοι οι οποίοι θεωρούνται υπερχρεωμένοι. Αυτοί όμως δεν επηρεάζουν την γενική εικόνα. Το σημαντικότερο στοιχείο στον δανεισμό και το χρέος της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ότι σήμερα δεν υπάρχει κανένα δανειακό προϊόν το οποίο δεν εξυπηρετείται κανονικά από ελληνικό Δήμο.

Η δανειακή επιβάρυνση του Δήμου και η σύγκριση με τους άλλους Δήμους θα παρουσιασθεί με αριθμοδείκτες στο κεφάλαιο 4.

1.4 Δημόσιες δαπάνες

Οι Δημόσιες δαπάνες αποτελούν, σημαντικό εργαλείο, για την υλοποίηση των βασικών οικονομικών λειτουργιών του σύγχρονου κράτους, δηλαδή της σταθεροποίησης και ανάπτυξης, της αναδιανομής και της παροχής αγαθών και υπηρεσιών.

Η αύξηση ή η μείωσή τους, ανάλογα με την κατάσταση της οικονομικής συγκυρίας, προκαλεί μεγάλες επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Τέσσερις είναι οι βασικοί τρόποι ταξινόμησης των δημοσίων δαπανών:

- **Λειτουργική ταξινόμηση**

Η λειτουργική ταξινόμηση των δημοσίων δαπανών γίνεται με βάση τη συγκεκριμένη ανάγκη ή κατηγορία αναγκών στην κάλυψη των οποίων αποβλέπει κάθε μία κατηγορία δαπάνης.

- **Οικονομική ταξινόμηση**

Η οικονομική ταξινόμηση ουσιαστικά λαμβάνει υπόψη της τον τρόπο με τον οποίον οι δαπάνες επηρεάζουν την παραγωγή και τα εισοδήματα. Με την ταξινόμηση αυτή οι φορείς άσκησης οικονομικής πολιτικής μπορούν πολύ εύκολα να αξιολογούν τις οικονομικές επιπτώσεις των δημοσίων δαπανών.

- **Διοικητική ταξινόμηση**

Κατά τη διοικητική ταξινόμηση οι δημόσιες δαπάνες ταξινομούνται με κριτήριο ποιος είναι ο φορέας ο οποίος πραγματοποιεί τη δαπάνη. Λαμβάνοντας υπόψη μας ότι η Γενική Κυβέρνηση αποτελείται από την Κεντρική Κυβέρνηση, την Τ.Α, τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς και τα Νομικά της Πρόσωπα είναι κατανοητό ότι αυτός ο τρόπος ταξινόμησης δίνει πολύ εύκολα την εικόνα για την αποκεντρωτική οργάνωση ενός κράτους ή όχι.

- **Ελαστικές και ανελαστικές δαπάνες**

Ο τέταρτος τρόπος ταξινόμησης των δημοσίων δαπανών είναι σε ελαστικές και ανελαστικές δαπάνες. Μία γενική ταξινομική αρχή είναι ότι οι ελαστικές δαπάνες είναι εκείνες οι οποίες μπορούν να μεταβληθούν δραστικά, βραχυχρόνια. Αντίθετα, ανελαστικές δαπάνες είναι εκείνες οι δαπάνες, οι οποίες βραχυχρόνια δεν έχουν πολλούς βαθμούς ελευθερίας στη μεταβολή τους.

Δαπάνες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σε πολλές διεθνείς συγκριτικές έρευνες, η σχέση δαπανών της Τ.Α προς το ΑΕΠ ή το σύνολο των δημοσίων δαπανών, χρησιμοποιείται ως δείκτης αποκέντρωσης. Όσο μεγαλύτερη είναι αυτή η σχέση τόσο πιο αποκεντρωμένο θεωρείται ένα κράτος.

Παρά το ότι ο δείκτης αυτός είναι εύχρηστος και σχετικά απλός, θα πρέπει να χρησιμοποιείται με μεγάλη προσοχή. Από την παγκόσμια εμπειρία προκύπτει ότι ένα υψηλό επίπεδο αυτοδιοικητικών δαπανών δεν σημαίνει απαραίτητα υψηλό επίπεδο αποκέντρωσης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εν λόγω δαπάνες, αποτελούν απλώς μεταβιβαστικές πληρωμές από την Κεντρική Κυβέρνηση. Η ανάθεση αρμοδιοτήτων, που συνοδεύονται από τους σχετικούς πόρους, στην Τ.Α, δεν σημαίνει ότι οι Ο.Τ.Α έχουν πλήρη αυτονομία, όσον αφορά στην επιλογή του πώς και πού, διατίθενται οι συγκεκριμένοι πόροι. Το πιο κοντινό σε εμάς παράδειγμα είναι τα προνοιακά επιδόματα. Τα προνοιακά επιδόματα καλύπτουν περίπου το 1/3 των Κ.Α.Π και

αποτελούν απλές μεταβιβαστικές πληρωμές που οι δήμοι λαμβάνουν από το κεντρικό κράτος και κατανέμουν στους δικαιούχους.

Οι Ο.Τ.Α μπορούν επίσης να δεσμεύονται από κανονισμούς, κανόνες και πρότυπα που μπορούν να επιβάλλουν υποχρεωτικές δαπάνες (περιβαλλοντικά πρότυπα, θεσμικό πλαίσιο παραγωγής έργων, προδιαγραφές ασφαλείας, κλπ), με αποτέλεσμα την αύξηση των δαπανών. Ως εκ τούτου, υπάρχει κίνδυνος υπερεκτίμησης της συμμετοχής των τοπικών δημοσίων δαπανών, ιδίως σε χώρες όπου οι Ο.Τ.Α έχουν πολλές υποχρεώσεις δαπανών για λογαριασμό της Κεντρικής Κυβέρνησης.(UCLG, OECD 2016).

Στο κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται η συσχέτιση των επιχορηγήσεων στο σύνολο των εξόδων του Δήμου Αιγάλεω και συγκριτικά τα αντίστοιχα ποσοστά στους άλλους Δήμους.

1.5 Επενδύσεις

Επένδυση είναι κάθε υλικό, διαρκές, παραγωγικό αγαθό που δεν καταναλώνεται με τη χρησιμοποίησή του, αλλά συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικής υποδομής.

Οι δημόσιες επενδύσεις είναι απαραίτητες για τη μακροπρόθεσμη και αποτελεσματική μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων, ιδιαίτερα σε λιγότερο ελκυστικές περιοχές και τομείς.

Μία καλά σχεδιασμένη δημόσια επένδυση δημιουργεί αναπτυξιακές προοπτικές και παράγει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Αντίθετα, κακές επενδυτικές επιλογές σπαταλούν πόρους, διαβρώνουν την εμπιστοσύνη του κοινού και εμποδίζουν τις ευκαιρίες ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός, η εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολόγηση, η επιλογή, η υλοποίηση και ο έλεγχος μιας επένδυσης είναι μία επίπονη διαδικασία. Πολύ περισσότερο εάν σε αυτή τη διαδικασία συμμετέχουν διάφοροι φορείς δημόσιοι, ιδιωτικοί, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κοινωνικές οργανώσεις ή ακόμα και διάφορες διοικητικές βαθμίδες της Γενικής Κυβέρνησης, όπως δήμοι, περιφέρειες, κεντρικό κράτος.

Τοπικές δημόσιες επενδύσεις

Στις δημόσιες επενδύσεις καθοριστικό ρόλο παίζουν οι επενδύσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με μελέτη του ΟΟΣΑ η βαρύτητα των επενδύσεων της Τ.Α είναι σημαντική και οι επιδράσεις τους, επίσης, θετικές στην απασχόληση και στο εισόδημα.

Οι τοπικές δημόσιες επενδύσεις έχουν ένα επιπλέον πλεονέκτημα καθώς είναι, λόγω του μεγέθους τους, ευέλικτες, παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό απορροφητικότητας, έχουν άμεσα αποτελέσματα στην αύξηση της απασχόλησης και συμβάλλουν στην άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Άρα η αντιμετώπιση της ύφεσης και η δημιουργία προοπτικών για το ξεπέρασμά της, απαιτούν άμεσα και στοχευμένα μέτρα, που θα υποστηρίζουν τόπους και κοινωνικές ομάδες «υψηλού κινδύνου». Για να είναι αποτελεσματική η υποστήριξη αυτή θα πρέπει:

- να μην είναι επιδοματική αλλά να δίνει προοπτικές ανάπτυξης
- να μην είναι ευκαιριακή και βραχυχρόνια αλλά για όσο διαρκέσει η ύφεση και όσο χρειαστεί η ανάκαμψη της τοπικής οικονομίας- κοινωνίας
- να δημιουργεί πολλαπλασιαστικά φαινόμενα ώστε να λειτουργήσει ως αναπτυξιακό εφελτήριο
- να προβάλλει και αξιοποιήσει τα τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα
- να έχει μορφή ολοκληρωμένης πρότασης που θα καλύπτει όλους τους τομείς και θα βελτιώνει την ποιότητα ζωής των πολιτών

Είναι φανερό ότι με βάση τα παραπάνω η εξουσία που θα μπορούσε να αναλάβει αποτελεσματικότερα τις παραπάνω παρεμβάσεις σε έργα, ενέργεια, υποδομές κ.τ.λ. είναι αυτή που είναι πλησιέστερη στον πολίτη. Επιπρόσθετα η Τ.Α είναι αυτή που γνωρίζει καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον τα τοπικά προβλήματα και ιδιαιτερότητες αλλά και τα τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα και προοπτικές

Άρα ανάπτυξη πριν από όλα σημαίνει επενδύσεις και επενδύσεις δεν είναι δυνατόν να έρθουν χωρίς αποκέντρωση πόρων. (LeeMizell, DorotheeAllain-Dupré 2013).

Στο κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται το ποσοστό των επενδύσεων στα συνολικά έξοδα του Δήμου Αιγιάλεω και συγκριτικά τα αντίστοιχα ποσοστά στους άλλους Δήμους.

Συμπεράσματα

- Το πολύ μεγάλο ποσοστό των επιχορηγήσεων στα έσοδα των Ο.Τ.Α δημιουργεί ουσιαστικά δεσμούς εξάρτησης από την κεντρική εξουσία & παράλληλα ακυρώνει, σε μεγάλο βαθμό, τα πλεονεκτήματα της αποκέντρωσης.
- Το ύψος των επιχορηγήσεων που λαμβάνει κάθε Ο.Τ.Α, αλλά και το συνολικό ετήσιο ύψος τους, καθορίζεται από παράγοντες οι οποίοι δεν έχουν άμεση σχέση με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε δήμου ξεχωριστά.
- Οι κρατικές επιχορηγήσεις αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο όλων των τοπικών δημοσιονομικών συστημάτων, όχι ως κεκτημένο, άλλα ως απαραίτητο εξισορροπητικό και αναπτυξιακό παράγοντα.
- Ο δραστικός περιορισμός των κρατικών επιχορηγήσεων, λόγω οικονομικής ύφεσης, δημοσιονομικών προβλημάτων ή απλά πολιτικών επιλογών, δημιουργεί πολλά προβλήματα στην οικονομική διαχείριση των Ο.Τ.Α, καθώς στις δαπάνες τους κυριαρχούν οι ανελαστικές δαπάνες, οι οποίες έχουν πολύ μικρές πιθανότητες, τουλάχιστον βραχυχρόνια, να περιοριστούν.
- Η χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α από τα ίδια έσοδα τους παρέχει τη δυνατότητα αυτονομίας, ουσιαστικότερο έλεγχο και τη δυνατότητα συγκριτικών αξιολογήσεων εκ μέρους των πολιτών.
- Τα Ίδια έσοδα μπορούν να προβλεφθούν με επιστημονικούς τρόπους, αντίθετα, οι κρατικές επιχορηγήσεις, πάρα πολλές φορές, είναι αποτέλεσμα πολιτικών ζυμώσεων και συσχετισμών. Επίσης, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι κρατικές επιχορηγήσεις χρηματοδοτούνται από φορολογικά έσοδα και η οποιαδήποτε αύξηση της σημαίνει υποχρεωτικά και αύξηση του φορολογικού βάρους των πολιτών.
- Η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δήμου συμβάλλει στην «οικονομική ανεξαρτησία» του.
- Οι σκοποί του δημόσιου δανεισμού είναι ο διαχρονικός επιμερισμός του κόστους των δημοσίων επενδύσεων, η σταθεροποίηση της οικονομίας και η κινητοποίηση

της εθνικής αποταμίευσης. Ο δανεισμός αποτελεί, χρονική μετάθεση της φορολογίας είναι ουσιαστικά η κατανομή του βάρους μεταξύ των γενεών.

- Στις δαπάνες όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των ανελαστικών δαπανών, τόσο περισσότερο δεσμευμένος είναι ο τοπικός δημόσιος προϋπολογισμός.
- Μία καλά σχεδιασμένη δημόσια επένδυση δημιουργεί αναπτυξιακές προοπτικές και παράγει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Αντίθετα, κακές επενδυτικές επιλογές σπαταλούν πόρους, διαβρώνουν την εμπιστοσύνη του κοινού και εμποδίζουν τις ευκαιρίες ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πρόγραμμα «Καλλικράτης» - Οι επιπτώσεις της κρίσης στην Ευρώπη και στην Ελλάδα – Εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) - Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων.

2.1 Η μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α/7-6-2010): Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης.

Η μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» επιχείρησε να συνδυάσει τη συνολική αναδιάρθρωση όλων των επιπέδων της Τ.Α δηλαδή της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης και της πολυβάθμιας Τ.Α, με μια εκτεταμένη αναδιανομή αρμοδιοτήτων.

Η Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είχε ως σκοπό την εξοικονόμηση πόρων των φορολογούμενων πολιτών μέσω του περιορισμού του αριθμού των Ο.Τ.Α και των νομικών τους προσώπων και την εξορθολογισμένη διαχείριση. Ταυτόχρονα, το σημαντικότερο πλεονέκτημα της Νέας Αρχιτεκτονικής ήταν η αναπτυξιακή της προοπτική, καθιστώντας τους νέους Ο.Τ.Α βασικούς συντελεστές της τοπικής ανάπτυξης. Ουσιαστικά, ο τύπος της ανάπτυξης που πρότεινε ο Καλλικράτης, αφορούσε σε μια ανάπτυξη νέου τύπου που τα κύρια χαρακτηριστικά της θα βασίζονται στην αξιοποίηση των τοπικών και περιφερειακών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, στο σεβασμό στο περιβάλλον και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Στόχοι του προγράμματος ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, όπως άλλωστε προκύπτει και από την εισηγητική έκθεση του ως άνω νόμου ήταν:

- Ο περιορισμός των λειτουργικών δαπανών της αυτοδιοίκησης καθώς και σε οικονομίες κλίμακας στους οικονομικούς πόρους
- Η αναπτυξιακή ώθηση της αυτοδιοίκησης και η δημοσιονομική αναδιάρθρωση. Στο πλαίσιο αυτό των νέων στόχων έγινε προσπάθεια κοστολόγησης των νέων αρμοδιοτήτων που εκχωρούνται στους δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης, ενώ

επανακαθορίζονται οι Κ.Α.Π με την περαιτέρω διάκριση τους, όπως προεκτάθηκε, σε Κ.Α.Π Δήμων και Κ.Α.Π Περιφερειών.

2.2 Οι επιπτώσεις της κρίσης στην Ευρώπη και στην Ελλάδα

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αντιμέτωπη με την κρίση – οι πρώτες αποτυπώσεις.

Αν και είναι δεδομένο ότι η χρηματοπιστωτική κρίση έπληξε το σύνολο των Ευρωπαϊκών χωρών, η παρουσία της σε κάθε χώρα εκδηλώθηκε με διαφορετικό τρόπο ανάλογα, σε κάθε περίπτωση, με τις εκάστοτε ιδιαιτερότητες. Ωστόσο λαμβάνει κοινά χαρακτηριστικά όπως η μείωση των φορολογικών εσόδων, η αύξηση στη ζήτηση κοινωνικών υπηρεσιών κ.α.

Η κρίση οδήγησε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες να εφαρμόσουν δέσμες μέτρων δημοσιονομικής σταθεροποίησης, που επηρεάζουν τα οικονομικά της Αυτοδιοίκησης. Οι κεντρικές κυβερνήσεις επέβαλαν, στην Αυτοδιοίκηση, μειώσεις εσόδων και θεσμοθέτησαν σύνδεση των τοπικών δημοσίων δαπανών με τους στόχους του ελλείμματος, που πρέπει να πληρούνται από τις τοπικές ή περιφερειακές αρχές. (ΚΕΔΕ 2016).

Το μέγεθος, η ποιότητα και το κόστος των επιπτώσεων της κρίσης εξαρτάται από τις οικονομικές δυνατότητες των τοπικών και περιφερειακών Ο.Τ.Α, την ιστορία τους, τη σχετική τους πολιτική και οικονομική αυτονομία και ελευθερία κινήσεων και τέλος από τις σχέσεις του κεντρικού κράτους με την Τ.Α.

Οι επιπτώσεις της κρίσης στα έσοδα και τις δαπάνες των Ευρωπαϊκών ΟΤΑ

Τα φορολογικά έσοδα

Η γενική τάση που παρατηρείται είναι ότι η κρίση έπληξε άμεσα τα τοπικά φορολογικά έσοδα. Σε αυτή την περίπτωση υπάρχει ένας συνδυασμός τοπικών ή εθνικών ιδιαιτεροτήτων και διαφορετικής συμπεριφοράς των βασικών φορολογικών πόρων της Ευρωπαϊκής Τ.Α.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις προς την Τ.Α

Στις περισσότερες Ευρωπαϊκές Τ.Α παρουσιάζεται μείωση των κρατικών επιχορηγήσεων. Η τάση αυτή δεν είναι ισχυρή και υπάρχουν διαφορετικές αντιμετώπισεις. Στην Τσεχία αυξήθηκαν οι κρατικές επιχορηγήσεις, για να καλύψουν την απώλεια των φορολογικών εσόδων των Ο.Τ.Α. Αντίστοιχα, στην Πορτογαλία οι τοπικές αρχές διατύπωσαν επενδυτικό πρόγραμμα για την Τ.Α, ανάλογο με αυτό που έχει εφαρμόσει η Ισπανία.

Σημαντικό στοιχείο επίσης, θα πρέπει να θεωρηθεί το γεγονός ότι ορισμένες χώρες προχωρούν στον επανασχεδιασμό του συστήματος κατανομής των επιχορηγήσεών τους.

Δημοτικός δανεισμός

Διακρίνεται μια αύξηση του δανειακού βάρους των ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α. Παρατηρείται ότι σε ευρωπαϊκές χώρες, όπως εξάλλου και στη χώρα μας, θεσμοθετούνται ρυθμιστικά μέτρα στην πιστοληπτική πολιτική των Ο.Τ.Α.

Οι δαπάνες των Ο.Τ.Α

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές Τ.Α αν και περιορίζονται τα έσοδα οι δαπάνες αυξάνονται. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση της ζήτησης κοινωνικών υπηρεσιών που προκαλεί η κρίση, καθώς ως γνωστό οι κοινωνικές υπηρεσίες είναι αρμοδιότητα της ευρωπαϊκής Τ.Α. Στις τοπικές δημόσιες δαπάνες σημειώνεται το εξής παράδοξο: Τα έξοδα των Ο.Τ.Α, σε σχέση με το ΑΕΠ, αυξάνονται, αλλά σε απόλυτους αριθμούς μειώνονται. Αυτό οφείλεται στην κρίση και στη μείωση του ΑΕΠ. Η τάση μείωσης των τοπικών δημοσίων δαπανών είναι σχεδόν γενική.

Επενδύσεις

Οι τοπικές δημόσιες επενδύσεις μπορούν να χαρακτηρισθούν ο μεγάλος χαμένος της οικονομικής κρίσης. Τα περισσότερα Προγράμματα Δημοσίων Επενδύσεων των κεντρικών κυβερνήσεων έχουν περιοριστεί δραματικά. Αυτό επηρεάζει τις επιχορηγήσεις για επενδύσεις με αποτέλεσμα πτώση των τοπικών επενδύσεων.

Οι επιπτώσεις της κρίσης στους Ευρωπαϊκούς Ο.Τ.Α

Το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών (CEMR) στην προσπάθεια του να συλλέξει την εμπειρία από τις επιπτώσεις, αλλά και την αντιμετώπιση της κρίσης διεξήγαγε ανάμεσα στα μέλη του σχετική έρευνα. Οι επιπτώσεις της κρίσης στους Ο.Τ.Α, παρά τις διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται σε κάθε χώρα θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τις άμεσες και τις έμμεσες.

Άμεσες επιπτώσεις της κρίσης στους Ευρωπαϊκούς Ο.Τ.Α

- Απώλειες επενδύσεων.
- Απώλεια φορολογικών εσόδων.
- Έλλειψη πιστώσεων και υψηλό κόστος δανεισμού.
- Ταμειακή ρευστότητα.

Έμμεσες επιπτώσεις της κρίσης στους Ευρωπαϊκούς Ο.Τ.Α

- Αυξημένες δαπάνες.
- Μελλοντική απώλεια φορολογικών εσόδων.
- Μείωση της ανάπτυξης.

Μέτρα των Ευρωπαϊκών κυβερνήσεων

Στην προσπάθεια ταξινόμησης των αντιδράσεων των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων σχετικά με την κρίση και την Τ.Α δημιουργούνται δύο μεγάλες ομάδες χωρών. Στην πρώτη ομάδα ανήκουν οι χώρες όπου η κεντρική κυβέρνηση προχώρησε σε δραστικές μειώσεις των επιχορηγήσεων (βαλτικές χώρες, Σερβία, Βουλγαρία). Στην δεύτερη ομάδα η κεντρική κυβέρνηση εμπιστεύτηκε την Τ.Α και προχώρησε σε επεκτατική πολιτική, με την εφαρμογή προγραμμάτων επενδυτικού κυρίως χαρακτήρα, με στόχο να τονώσει την τοπική αγορά και κυρίως τις τοπικές αγορές εργασίας (Αυστρία, Γερμανία, Νορβηγία).

Στην Ελλάδα εφαρμόστηκαν μέτρα που προσιδιάζουν μάλλον στην πρώτη ομάδα, με κύρια επιχειρηματολογία τις ιδιαίτερα δυσμενείς δημοσιονομικές συνθήκες. Το παράδειγμα όμως της Ισπανίας καταρρίπτει τη δικαιολογία των υψηλών δημοσιονομικών προβλημάτων και της περιορισμένης χρηματοδοτικής δυνατότητας της κεντρικής διοίκησης. Η Ισπανία, χώρα με μεγάλα δημοσιονομικά προβλήματα, δημιούργησε ειδικό τοπικό επιχειρησιακό πρόγραμμα καταπολέμησης της κρίσης, με στόχο την ανάπτυξη και την τόνωση της τοπικής απασχόλησης.

Οι επιπτώσεις της κρίσης στην Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της κρίσης στην Ελληνική Τ.Α. συνοψίζονται στα εξής:

- Πτώση των ιδίων εσόδων
- Ο δανεισμός για χρηματοδότηση των τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και υποδομών έχει ουσιαστικά εκμηδενιστεί.
- Συνεχής αποψίλωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδοτήσεων και εφεδρείας / διαθεσιμότητας, ενώ οι συμβάσεις έργου / Ι.Δ.Ο.Χ. έχουν μειωθεί δραστικά.
- Αυξημένο διαχειριστικό κόστος που επιβάλλουν οι νέοι δημοσιονομικοί Κανόνες.
- Αυξημένες ανάγκες χρηματοδότησης και στελέχωσης των κοινωνικών δομών (Παιδικοί σταθμοί, Κ.Δ.Α.Π., Βοήθεια στο σπίτι, κ.α.) και των κοινωνικών πρωτοβουλιών (συσσίτια, κοινωνικά παντοπωλεία, ιατρεία, φαρμακεία, κ.α.. (Κοινωνικό Πολυκέντρο ΑΔΕΔΥ, (2014).

Αντίδραση της ελληνικής Τ.Α

Αξιοσημείωτο είναι ότι, οι Δήμοι, την περίοδο της κρίσης, επέδειξαν ιδιαίτερη ευελιξία και αποτελεσματικότητα στην δημοσιονομική προσαρμογή της χώρας. Κατόρθωσαν και απορρόφησαν μεγάλες περικοπές επιχορηγήσεων, καθώς από το 2009 έως το 2014, αυτές ξεπέρασαν το 60%. Υπενθυμίζεται ότι οι μειώσεις αυτές έχουν ήδη πλήξει τις ανελαστικές τους δαπάνες και τα ίδια έσοδά τους.

Παράλληλα οι Ο.Τ.Α ήταν από τους φορείς της γενικής κυβέρνησης που προσέφεραν συνεχώς πλεονάσματα στον κρατικό προϋπολογισμό, τα τελευταία χρόνια.

Η αποτελεσματικότητά τους ξεπέρασε και τους στόχους του Μ.Π.Δ.Σ, καθώς στηρίχθηκε στη χρηστή διαχείριση, στη μείωση της έκθεσης σε πιστοληπτικούς κινδύνους και στην ταμειακή τους εξυγίανση. (ΚΕΔΕ 2016).

Ένας άλλος αριθμοδείκτης, που επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα της Τ.Α, είναι η διαχείριση των υποχρεώσεων της. Με δραματική μείωση των εσόδων, με αύξηση, λόγω κρίσης, των κοινωνικών δαπανών οι ελληνικοί δήμοι κατόρθωσαν να περιορίσουν και τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις τους κατά 70%. (Υπουργείο Οικονομικών, 2014).

2.3 Εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ)

Ο νόμος 3871/2010 (ΦΕΚ Α'141) εισήγαγε την υποχρέωση κατάρτισης Μ.Π.Δ.Σ., το οποίο δίνει μια σαφή εικόνα των δημοσιονομικών ορίων και των δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται για την επόμενη περίοδο, των βασικών πολιτικών κατευθύνσεων καθώς και των προτεραιοτήτων. Θέτει συγκεκριμένους στόχους, χρονοδιαγράμματα και αριθμοδείκτες υλοποίησης στην προσπάθεια ελέγχου των δαπανών και σταδιακής μείωσης του ελλείμματος, και παράλληλα, τα ανώτατα όρια δαπανών για όλη την περίοδο για τα υπουργεία, καθώς και τους εποπτευόμενους από αυτά φορείς.

Στο πλαίσιο αυτό, το Μ.Π.Δ.Σ αποτελεί μία από πάνω προς τα κάτω (top-down) προσέγγιση του προϋπολογισμού σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και δεν εστιάζει μόνο στην κεντρική, αλλά στη Γενική Κυβέρνηση, ως ένα ενιαίο σύνολο. Το Μ.Π.Δ.Σ 2013-2016 περιλάμβανε την περιγραφή και αξιολόγηση των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων των ετών 2010-2011 καθώς και τις προβλέψεις των δημοσιονομικών προοπτικών για τα έτη 2012 έως 2016.

Οι στόχοι και οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στο Μ.Π.Δ.Σ αφορούν και την Τ.Α, η οποία αποτελεί υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης.

Οι δημοσιονομικοί στόχοι του Μ.Π.Δ.Σ, αφορούν το έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης, το πρωτογενές έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης και το ύψος του χρέους. Είναι οι δημοσιονομικοί στόχοι που καθορίζονται από το Μνημόνιο, όπως αυτό έχει ψηφισθεί, δηλαδή οι δημοσιονομικές επιδόσεις που η ελληνική οικονομία πρέπει να επιτύχει στο πλαίσιο του προγράμματος για τη σταδιακή μείωση του ελλείμματος κάτω από το 3%, για την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος και τη διαμόρφωση του ύψους του χρέους σε βιώσιμα επίπεδα.

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι, επίσης στο πλαίσιο της από πάνω προς τα κάτω (top-down) προσέγγισης των δαπανών και με δεδομένο το ύψος των επιχορηγήσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημοσίων Έργων- ΠΔΕ, καθώς και το ύψος των αποδιδόμενων πόρων, όπως θα προκύψουν από την κατανομή που θα κάνει το εκάστοτε Υπουργείο στους εποπτευόμενους φορείς, θα πρέπει κάθε ένας από τους εποπτευόμενους φορείς να καταρτίζει πλεονασματικό ή τουλάχιστον ισοσκελισμένο

προϋπολογισμό για όλη την περίοδο 2012-2016. Παράλληλα οι εποπτευόμενοι φορείς θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η προσέγγιση αυτή δεν θα δημιουργεί συσσώρευση νέων ανεξόφλητων υποχρεώσεων. (Υπουργείο Οικονομικών 2012).

Σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ. 4 του ν. 3986/2011 (ΦΕΚ 152 Α΄) ορίζεται πως : «Το συνολικό ποσό των προβλεπόμενων στα άρθρα 259 και 260 του ν. 3852/2010 Κ.Α.Π των Δήμων και Περιφερειών μειώνεται κατά το ποσό απόδοσης των περιλαμβανομένων στο Μ.Π.Δ.Σ παρεμβάσεων, που αφορούν τους Ο.Τ.Α.

Στο κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται με αριθμοδείκτες πώς επέδρασε η εφαρμογή του Μ.Π.Δ.Σ στις δαπάνες για επενδύσεις των Δήμων, στις υποχρεώσεις τους, καθώς και στα καθαρά αποτελέσματα των οικονομικών καταστάσεων.

2.4 Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων

Το ελάχιστο κόστος λειτουργίας των δήμων περιλαμβάνει τις δαπάνες που συνδέονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, με βάση τον Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α/8-6-2006) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» και το Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α/7-6-2010) «Πρόγραμμα Καλλικράτης», με τις οποίες παρέχεται στον τοπικό πληθυσμό ένα βασικό - ενιαίο επίπεδο υπηρεσιών. Με αυτό τον τρόπο οι κάτοικοι σε όλη την χώρα, ανεξάρτητα από τον δήμο στον οποίο κατοικούν, απολαμβάνουν ένα κοινό επίπεδο υπηρεσιών, με βάση τη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της πρωτοβάθμιας Τ.Α.

Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται υποχρεωτικά ή εκ των πραγμάτων από όλους τους Δήμους, δεν είναι ανταποδοτικές και η άσκησή τους δεν εξαρτάται αποκλειστικά από εθνικές ή ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις.

Στο ελάχιστο κόστος λειτουργίας δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες που συνδέονται με επενδύσεις και έργα, καθώς και οι δαπάνες που αφορούν στην άσκηση κρατικών αρμοδιοτήτων και καλύπτονται μέσω μεταβιβαστικών πληρωμών.

Οι δαπάνες ταξινομούνται σε τέσσερις κύριες ομάδες:

- Λειτουργικές δαπάνες χρήσης.
- Επενδύσεις.
- Πληρωμές από υποχρεώσεις Παρελθόντων Οικονομικών Ετών-Π.Ο.Ε. - λοιπές αποδόσεις – προβλέψεις.
- Αποθεματικό.

Το ελάχιστο κόστος λειτουργίας περιλαμβάνει δαπάνες μόνο από την πρώτη ομάδα (λειτουργικές δαπάνες χρήσης).

Οι υπηρεσίες στις οποίες καταγράφονται οι λειτουργικές δαπάνες χρήσης ανά κατηγορία, υποκατηγορία και είδος εξόδου, ταξινομούνται σε δύο βασικές ομάδες: τις ανταποδοτικές και τις μη ανταποδοτικές υπηρεσίες:

	Μη ανταποδοτικές υπηρεσίες		Ανταποδοτικές υπηρεσίες
00	Γενικές υπηρεσίες	20	Υπηρεσίες καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού
10	Οικονομικές, διοικητικές υπηρεσίες	25	Υπηρεσίες ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης
15	Υπηρεσίες πολιτισμού, αθλητισμού, κοινωνικής πολιτικής	45	Υπηρεσίες νεκροταφείων
30	Υπηρεσία τεχνικών έργων		
35	Υπηρεσίες πράσινου		
40	Υπηρεσία πολεοδομίας		
50	Δημοτική αστυνομία		
70	Λοιπές υπηρεσίες		

Προσθέτοντας στο ελάχιστο κόστος λειτουργίας τις πληρωμές για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης (τοκοχρεολύσια), διαμορφώνεται το ανελαστικό κόστος λειτουργίας των Δήμων, δηλαδή όλα τα έξοδα που πρέπει να πληρωθούν σε ετήσια βάση για να

ασκήσουν τις αρμοδιότητες τους και να εκπληρώσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις.(ΕΕΤΑΑ 2013)

Το ελάχιστο κόστος λειτουργίας αποτελεί το βασικό κριτήριο κατανομής στην υπάρχουσα κατανομή των Κ.Α.Π.

Στο κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται με αριθμοδείκτες ότι οι κρατικές επιχορηγήσεις καλύπτουν μέρος του ελαχίστου κόστους λειτουργίας του Δήμου.

Συμπεράσματα

Η χρηματοπιστωτική κρίση έπληξε το σύνολο των Ευρωπαϊκών χωρών και εκδηλώθηκε με διαφορετικό τρόπο σε κάθε μία, αλλά με κοινά χαρακτηριστικά. Οι κυριότερες επιπτώσεις που παρατηρήθηκαν σε όλες τις χώρες είναι η μείωση των φορολογικών εσόδων, η απώλεια επενδύσεων, η μείωση της ανάπτυξης. Επίσης, οι δαπάνες αυξήθηκαν προκειμένου να στελεχωθούν οι κοινωνικές δομές. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω προκύπτει περιορισμός του βαθμού ελευθερίας της περιφερειακής ή τοπικής δημόσιας πολιτικής.

Τα μέτρα που έλαβαν οι Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ήταν είτε δραστική μείωση των επιχορηγήσεων, είτε επεκτατική πολιτική με εφαρμογή προγραμμάτων επενδυτικού χαρακτήρα.

Η Ελλάδα με κύρια επιχειρηματολογία τις δυσμενείς δημοσιονομικές συνθήκες προχώρησε σε μείωση των επιχορηγήσεων, ωστόσο οι Ο.Τ.Α στηριζόμενοι κυρίως στην χρηστή διαχείριση, στην μειωμένη έκθεση πιστοληπτικών κινδύνων και την ταμειακή εξυγίανση τους ανταποκρίθηκαν με αποτελεσματικότητα η οποία ξεπέρασε τους στόχους του Μ.Π.Δ.Σ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Το θεσμικό – οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας των Ο.Τ.Α.

Κατάρτιση Προϋπολογισμού (ορισμός, θεσμικό πλαίσιο, βασικές αρχές κατάρτισης, στάδια και προθεσμίες)

Αξιολόγηση υφιστάμενης διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμού Δήμου Αιγάλεω

Έλεγχος διαδικασίας κατάρτισης

3.1 Ορισμός και η σημασία του προϋπολογισμού

Ο προϋπολογισμός είναι η ποσοτική έκφραση του προγράμματος δράσης και του οράματος της διοίκησης του δήμου.

Είναι η διαδικασία με την οποία η διοίκηση αποφασίζει πως θα χρησιμοποιηθούν οι πόροι σε μια ορισμένη χρονική περίοδο. Αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία σχεδιασμού και ελέγχου των δραστηριοτήτων και το μέσο παρακολούθησης της προόδου αυτών.

Η φύση του προϋπολογισμού έχει τριπλή σημασία, δημοσιολογιστική, οικονομικοπολιτική και δημοσιονομική.

3.2 Θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης του προϋπολογισμού των δήμων

Ο τύπος του προϋπολογισμού

Ο τύπος του προϋπολογισμού των Δήμων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 189 Ν. 4555 (ΦΕΚ Α΄133_19.07.2018 ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι), σε αντικατάσταση του άρθρου 77 του Ν. 4172/2013 το οποίο ισχύει έως το τέλος της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου.

2. Τις διατάξεις του άρθρου 64 του Ν.4270/2014 (Α΄ 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις».

3. Τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 155 του Ν.3463/2006 (Α΄ 114).

4. Τις διατάξεις των περιπτ. δ και ε του άρθρου 63 καθώς και των παρ. 1 του άρθρου 72, 1-3 του άρθρου 86, 1, 2, 4, 6 και 7 του άρθρου 266 του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α΄ 87).

5. Τα οριζόμενα στην υπ΄ αριθμ. **7028/3-2-2004 (Β΄ 253)** απόφασή μας, περί καθορισμού του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων, όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις υπ΄ αριθμ. 64871/2007 (Β΄ 2253), 70560/2009 (Β΄ 2394), 50698/2011 (Β΄ 2832), 47490/2012 (Β΄ 3390), 30842/2013 (Β΄ 1896), 29530/2014 (Β΄ 2059), 26945/2015 (Β΄1621), 23976/2016 (Β΄ 2311), 25595/2017 (Β΄ 2658) και **38347/2018 (Β΄ 3086)**.

3.3 Οι βασικές αρχές κατάρτισης

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247/τ.Α΄/1995) όπως αντικαθίσταται από το άρθρο 7 του Ν.3871/2010 (ΦΕΚ 141/τ.Α΄/2010) σε συνδυασμό με το άρθρα 49 του Ν.4270/2014 (ΦΕΚ 143/τ.Α΄/22014), οι βασικές αρχές που διέπουν την κατάρτιση των προϋπολογισμών είναι:

- Αρχή της ετήσιας διάρκειας.
- Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας.
- Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων.
- Αρχή της ειλικρίνειας και της ακριβείας του προϋπολογισμού.
- Αρχή της δημοσιότητας.
- Αρχή της ισοσκελίσης.

Επιπρόσθετα η δημοσιονομική θέση του Υποτομέα S1313 της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ορίζει να είναι **ισοσκελισμένη ή πλεονασματική**, κατά τα άρθρα 14 παρ.1 περ. β και 35 παρ. 1 και 2 Ν. 4270/2014.

3.4 Στάδια και προθεσμίες κατάρτισης

Τα στάδια και οι προθεσμίες κατάρτισης του προϋπολογισμού θα ορίζονται πλέον από την επόμενη αυτοδιοικητική περίοδο από το άρθρο άρθρο 189 Ν. 4555 (ΦΕΚ Α'133_19.07.2018 ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι), σε αντικατάσταση του άρθρου 77 του Ν. 4172/2013 το οποίο ισχύει έως το τέλος της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου.

3.5 Αξιολόγηση – Προτάσεις αλλαγής της υφιστάμενης διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμού Δ. Αιγάλεω-Έλεγχος διαδικασίας κατάρτισης

Αξιολόγηση

Η υφιστάμενη διαδικασία κατάρτισης παρουσιάζει ορισμένα προβλήματα όπως:

- Χρονικά περιθώρια διαδικασίας.
Η διαδικασία σύνταξης και κατάρτισης του προϋπολογισμού εξαρτάται από τη συλλογή στοιχείων από διάφορες υπηρεσίες. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει την επεξεργασία των στοιχείων λόγω πίεσης χρόνου.
- Έλλειψη συνεργασίας και κατανομής αρμοδιοτήτων των στελεχών του δήμου έχει σαν αποτέλεσμα :
Οι προτάσεις των υπηρεσιών να μην σχετίζονται μεταξύ τους.
Οι προτάσεις των υπηρεσιών να χαρακτηρίζονται από χαλαρούς προϋπολογισμούς δαπανών.
Μη τήρηση προθεσμιών κατάρτισης από τις υπηρεσίες.
Έλλειψη συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών.
- Έλλειψη επικοινωνίας.
Ο χρόνος συνεδρίασης από την Επιτροπή Διαβούλευσης για τη διατύπωση προτάσεων προς ενημέρωση του δήμου είναι ελάχιστος και ουσιαστικά πρόκειται για τυπική και όχι ουσιαστική διαδικασία.

Η Εκτελεστική Επιτροπή συνεδριάζει αμέσως μετά την Επιτροπή Διαβούλευσης και χρονικά λίγο πριν την Οικονομική Επιτροπή. Αξιολογεί τις προτάσεις όλων και θέτει τους στόχους χωρίς να τους έχει «επικοινωνήσει» στα στελέχη του δήμου.

- Έλλειψη στη διαδικασία εγκρίσεων-αποφάσεων.
Η έγκριση από την Οικονομική Επιτροπή για την κατάρτιση του προσχεδίου προϋπολογισμού έως την 20^η Ιουλίου τα τελευταία χρόνια γίνεται χωρίς να έχει εκδοθεί η εγκύκλιος του Υπουργείου με τις οδηγίες κατάρτισης. Η εγκύκλιος δημοσιεύεται στα τέλη μηνός Ιουλίου, μετά την συνεδρίαση της Οικονομικής Επιτροπής γεγονός που από μόνο του δείχνει την έλλειψη λογικής αλληλουχίας των ενεργειών.
- Ανθρώπινο δυναμικό.
Έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού και εκπαίδευσης στελεχών των εμπλεκόμενων με τη διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού υπηρεσιών.
- Απουσία παρακολούθησης και αξιολόγησης της παρεχόμενης υπηρεσίας.
Απόδειξη αποτελεί ένα ποσοστό των αναμορφώσεων του προϋπολογισμού που οφείλεται κυρίως σε αναθεώρηση των αρχικών προτάσεων των υπηρεσιών καθώς και στην αλλαγή των στόχων από την διοίκηση, το οποίο θα μπορούσε να αποφευχθεί με σωστό έλεγχο της παρεχόμενης υπηρεσίας.

Προτάσεις αλλαγής

Για να επιτευχθεί ένας όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερος προϋπολογισμός, αξιόπιστος και ακριβής χωρίς συνεχείς αναμορφώσεις απαιτείται να υπάρξουν αλλαγές και βελτιώσεις στη διαδικασία κατάρτισής του.

- Σύσταση ομάδας έργου.
Η ομάδα, η οποία θα πρέπει να είναι σταθερή και να μην αλλάζει, θα αποτελείται από καταρτισμένα στελέχη από κάθε διεύθυνση με κοινό πλαίσιο σκέψης.
- Τυποποίηση διαδικασιών.
Η απλούστευση των λειτουργιών και υπηρεσιών με ψηφιοποίηση αυτών θα εξοικονομήσει χρόνο στο αρχικό στάδιο επενδύοντάς τον στις εργασίες όπου πραγματικά χρειάζεται χρόνος για δημιουργική ενασχόληση.
- Οριζόντιος-πολυεπίπεδος συντονισμός υπηρεσιών.
Θα πρέπει να υπάρξει οριζόντιος-πολυεπίπεδος συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών καθώς και της διοίκησης με τις υπηρεσίες.

Στην κατάρτιση του προϋπολογισμού θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά τα στελέχη όλων των βαθμίδων.

Αυτό λειτουργεί υπέρ ενός αποτελεσματικού προϋπολογισμού καθώς δεν υπάρχει η αντίληψη πως η σύνταξη του προϋπολογισμού επιβάλλεται από άνωθεν.

Παράλληλα επιτυγχάνεται εναρμόνιση των στόχων των υπηρεσιών και της διοίκησης με τέτοιο τρόπο που να μην αντιστρατεύεται η μία την άλλη.

Πλήρωση θέσεων οργανογράμματος.

Πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων με εξειδικευμένο προσωπικό.

- Αξιοποίηση του θεσμού της Επιτροπής Διαβούλευσης.

Η διαβούλευση είναι μια αμφίδρομη επικοινωνία και κανονιστική διαδικασία ανάμεσα στους φορείς (διαμορφωτές της πολιτικής) και στους πολίτες, (τα υποκείμενα που αφορούν οι πολιτικές), με στόχο οι φορείς να γνωρίσουν τις απόψεις των πολιτών. Οριοθετώντας την έννοια στην πράξη θα υπάρξουν καλύτερα αποτελέσματα για δράσεις και υπηρεσίες που παρέχει ο δήμος.

- Ηλεκτρονική συμμετοχή πολιτών.

Η διατύπωση γνώμης από την Επιτροπή Διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου.

- Προθεσμίες δημοσίευσης εγκυκλίου και αποφάσεις οργάνων.

Η έγκαιρη δημοσίευση της εγκυκλίου για την παροχή οδηγιών κατάρτισης του προϋπολογισμού έχει να κάνει και με την λήψη αποφάσεων των οργάνων διοίκησης (Εκτελεστική Επιτροπή). Θα πρέπει χρονικά να δημοσιεύεται πριν την συνεδρίαση της Εκτελεστικής Επιτροπής για να αποφεύγεται ο επαναπροσδιορισμός εσόδων και δαπανών όταν θα εκδοθεί η σχετική εγκύκλιος.

Έλεγχος διαδικασίας κατάρτισης

Η χρησιμότητα κατάρτισης του προϋπολογισμού είναι σημαντική μόνο εάν συνοδεύεται από εργαλεία ελέγχου και επίτευξης στόχων. Ο έλεγχος αποτελεί αναπόσπαστο εργαλείο, δεν αρκεί να σχεδιάζονται σωστά τα βήματα αλλά πρέπει να υλοποιούνται και στους προβλεπόμενους χρόνους. Επίσης ο έγκαιρος έλεγχος και η αξιολόγηση επιτρέπουν την έγκαιρη διόρθωση.

Σκοπός του ελέγχου είναι η διαρκής παρακολούθηση της επίδοσης σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί. Όταν διαπιστωθεί ότι υπάρχει απόκλιση μεταξύ στόχων και πραγματικής επίδοσης τότε λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα (αναμόρφωση προϋπολογισμού, επαναπροσδιορισμός εσόδων και δαπανών). Παράλληλα με τον έλεγχο δίνεται η ευκαιρία στα στελέχη που εμπλέκονται με τον προϋπολογισμό να πιστοποιήσουν και το αποτέλεσμα της απόδοσης τους. Επίσης, επιτυγχάνεται καλύτερη πρόβλεψη στο μέλλον για την εκτέλεση του και διαμόρφωση προτεραιοτήτων καθώς και μείωση κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών του δήμου.

Βασικά στοιχεία ενός συστήματος ελέγχου είναι:

- Ο προσδιορισμός των δραστηριοτήτων και αποτελεσμάτων που θα μετρηθούν και θα οδηγήσουν στη λήψη αποτελεσματικών συμπερασμάτων (ύψος δαπάνης, χρόνος απασχόλησης, μονάδες προϊόντος/υπηρεσίας).
- Ο καθορισμός προτύπων ελέγχου βάσει των οποίων θα αξιολογούνται (εγκεκριμένο ύψος εσόδων/δαπανών).
- Η ανάλυση των αποκλίσεων προϋπολογισθέντων – πραγματοποιηθέντων (αριθμοδείκτες αποτελεσματικότητας).
- Η ανατροφοδότηση του συστήματος με τις πληροφορίες της ανάλυσης για λήψη μέτρων διόρθωσης.
- Το σύστημα ελέγχου να βασίζεται σε διαδικασίες γρήγορης λήψης αποφάσεων για προσαρμογές και διορθώσεις.
- Ο έλεγχος να γίνεται όχι μόνο στο τέλος των χρονικών περιόδων (μήνας, τρίμηνο, εξάμηνο, ετήσιο) αλλά και σε άλλες χρονικές στιγμές.
- Ο έλεγχος να μην περιέχει μόνο χρηματοοικονομικά κριτήρια αλλά και μη-χρηματοοικονομικά (όφελος/κόστος, οικονομικά και κοινωνικά).

Συμπεράσματα

Η διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού είναι μία πολύπλοκη, χρονοβόρα και απαιτητική σε πόρους διαδικασία. Θα πρέπει να σχεδιάζεται με σαφή κριτήρια και να περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες, τους εμπλεκόμενους (υπηρεσίες- διοίκηση), τις πληροφορίες και τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί για τη σύνταξη του.

Για να είναι επιτυχής και αποτελεσματική, απαιτείται να απολαμβάνει της πλήρους υποστήριξης της διοίκησης και των στελεχών. Τα στελέχη να έχουν ενεργή συμμετοχή στο σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων. Να υπάρχει κοινό πλαίσιο σκέψης και συναντίληψης και όλη η διαδικασία να στηρίζεται στην επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών καθώς οι λειτουργίες του δήμου είναι αλληλοεξαρτώμενες. Να βοηθά στην ορθολογική διαχείριση των πόρων και να εντάσσονται σε αυτήν καθορισμένα πρότυπα ελέγχου και αξιολόγησης.

Συνοψίζοντας, η διαδικασία κατάρτισης χρειάζεται να λειτουργεί ως μηχανισμός για να εκφραστεί ο στρατηγικός σχεδιασμός σε λειτουργικούς όρους, να συνδεθεί δηλαδή η στρατηγική με την καθημερινότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Αξιολόγηση Οικονομικών στοιχείων ετών 2012 - 2016 Δ. Αιγάλεω – Συγκρίσεις, βαθμός οικονομικής αυτοτέλειας.

Εφαρμογή του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου - Απολογισμοί - Αποτελέσματα Χρήσης – Ισολογισμοί.

4.1 Θεσμικό πλαίσιο - Διαδικασίες έγκρισης αποτελεσμάτων χρήσης

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 72 του νόμου 3852/10 (ΦΕΚ 87 Α/7-6-2010) : «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης» και του άρθρου 163 του Ν. 3463/06 (ΦΕΚ – 114 Α/8-6-2006): «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ορίζεται:

Έως το τέλος Μαΐου, εκείνος που ενεργεί την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου υποβάλλει δια μέσου του δημάρχου στη οικονομική επιτροπή λογαριασμό της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε. Τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο λογαριασμός της διαχείρισης ορίζονται με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 175 του Ν. 3463/06.

Μέσα σε δύο (2) μήνες αφότου παραλάβει τα ανωτέρω στοιχεία, η οικονομική επιτροπή τα προελέγχει και, το αργότερο πέντε (5) ημέρες μετά τη λήξη του διμήνου, υποβάλλει τον απολογισμό και, προκειμένου για Δήμους που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων, τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως, μαζί με έκθεσή της στο δημοτικό συμβούλιο.

Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως, πριν την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο, ελέγχονται από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή.

Το συμβούλιο μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου παραλάβει τον απολογισμό ή τον ισολογισμό, τα αποτελέσματα χρήσεως και την έκθεση της οικονομικής επιτροπής αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού ή και του ισολογισμού, διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν, σε ειδική για αυτόν το σκοπό

συνεδρίαση, στην οποία παρίσταται και ο διευθυντής των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου.

Ο απολογισμός ή και ο ισολογισμός με το πιστοποιητικό και την έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά που ορίζονται στο άρθρο 24 του Ν. 3202/2003 (ΦΕΚ 284 Α'), όπως ισχύει, υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσα σε έναν (1) μήνα αφότου εκδόθηκε η πράξη του δημοτικού συμβουλίου που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος και η υποβολή του ανακοινώνεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

4.2 Αξιολόγηση - βαθμός οικονομικής αυτοτέλειας

Η αξιολόγηση και ο βαθμός αυτοτέλειας της Τ.Α εξετάζονται με τη χρήση αριθμοδεικτών προκειμένου να εξαχθούν όσο το δυνατόν πιο ασφαλή συμπεράσματα και να επαληθευθεί η θεωρία.

4.2.α. Αποτελέσματα απολογιστικών πινάκων ετών 2012-2016 Δ.

Αιγάλεω μέσω αριθμοδεικτών

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν μέσω αριθμοδεικτών εσόδων, εξόδων, επενδύσεων, δανεισμού του Δ. Αιγάλεω και ανά κάτοικο τα αποτελέσματα των απολογιστικών πινάκων των ετών 2012-2016.

Οι απολογιστικοί πίνακες είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα του Δ. Αιγάλεω: <http://www.aigaleo.gr>

Πίνακας 4.2.1

Αριθμοδείκτες εσόδων Δ. Αιγάλεω

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ										
	1/1/2012- 31/12/2012		1/1/2013- 31/12/2013		1/1/2014- 31/12/2014		1/1/2015- 31/12/2015		1/1/2016- 31/12/2016	
Επιχορηγήσεις	13.292.404,85	96,50%	14.658.211,51	121,69%	11.297.371,42	100,14%	14.205.115,47	83,61%	12.087.885,84	101,21%
Ιδία Έσοδα	13.774.185,34		12.045.795,78		11.281.116,41		16.989.065,25		11.943.499,29	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου										
Επιχορηγήσεις	13.292.404,85	39,69%	14.658.211,51	45,16%	11.297.371,42	41,45%	14.205.115,47	39,82%	12.087.885,84	41,63%
Σύνολο εσόδων	33.494.770,25		32.461.639,28		27.254.631,04		35.673.707,81		29.035.372,49	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων (τακτικών και έκτακτων) στο σύνολο των εσόδων-δείκτης εξάρτησης										
Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.446.542,35	22,23%	7.342.654,15	22,62%	7.369.372,41	27,04%	7.551.926,40	21,17%	7.275.704,61	25,06%
Σύνολο εσόδων	33.494.770,25		32.461.639,28		27.254.631,04		35.673.707,81		29.035.372,49	
Ο αριθμοδείκτης έχει ως κριτήριο την δημοσιονομική δυνατότητα του Δήμου να χρησιμοποιήσει την αντικειμενική αξία των ακινήτων										
Τακτικά έσοδα	21.819.261,55	65,14%	20.177.250,50	62,16%	20.118.894,00	73,82%	25.680.892,06	71,99%	21.370.550,49	73,60%
Σύνολο εσόδων	33.494.770,25		32.461.639,28		27.254.631,04		35.673.707,81		29.035.372,49	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αυτονομία του Δήμου										
Ιδία Έσοδα	13.774.185,34	41,12%	12.045.795,78	37,11%	11.281.116,41	41,39%	16.989.065,25	47,62%	11.943.499,29	41,13%
Σύνολο εσόδων	33.494.770,25		32.461.639,28		27.254.631,04		35.673.707,81		29.035.372,49	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δημοσιονομική αυτονομία του Δήμου										

Από τον ανωτέρω πίνακα στη χρήση 2016 συμπεραίνονται τα εξής:

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του Δήμου προκύπτει από τις επιχορηγήσεις με ποσοστό 41,63%. Η δεύτερη σε βαρύτητα πηγή εσόδων του δήμου είναι τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα με ποσοστό 25,06%. Τα τακτικά έσοδα του δήμου αντιπροσωπεύουν το 73,60% των συνολικών εσόδων και τα ίδια έσοδα το 41,13%.

Πίνακας 4.2.2

Αριθμοδείκτες εξόδων Δ. Αιγάλεω

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ										
	1/1/2012- 31/12/2012		1/1/2013- 31/12/2013		1/1/2014- 31/12/2014		1/1/2015- 31/12/2015		1/1/2016- 31/12/2016	
Σύνολο εξόδων χρήσης μη ανταποδοτικών υπηρεσιών	17.941.546,83	53,60%	14.022.115,98	42,61%	12.301.201,39	51,09%	11.726.938,47	42,70%	12.623.482,63	49,45%
Συνολο εξόδων	33.474.405,59		32.910.041,65		24.076.393,44		27.461.275,32		25.525.820,94	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) μη ανταποδοτικών υπηρεσιών 00,10,15,30,35,40,50,70										
Σύνολο εξόδων χρήσης ανταποδοτικών υπηρεσιών	5.415.891,15	16,18%	4.112.928,34	12,50%	4.512.480,71	18,74%	5.826.754,36	21,22%	5.896.148,64	23,10%
Συνολο εξόδων	33.474.405,59		32.910.041,65		24.076.393,44		27.461.275,32		25.525.820,94	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) ανταποδοτικών υπηρεσιών 20,25,45										
Επιχορηγήσεις	13.292.404,85	39,71%	14.658.211,51	44,54%	11.297.371,42	46,92%	14.205.115,47	51,73%	12.087.885,84	47,36%
Συνολο εξόδων	33.474.405,59		32.910.041,65		24.076.393,44		27.461.275,32		25.525.820,94	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συμμετοχή των επιχορηγήσεων για την κάλυψη των εξόδων του Δήμου (δείκτης συσχέτισης)										

Οι ανωτέρω αριθμοδείκτες παρουσιάζουν το ελάχιστο κόστος λειτουργίας του Δήμου(σε μη ανταποδοτικές και ανταποδοτικές υπηρεσίες). Για τη χρήση 2016 το ελάχιστο κόστος των μη ανταποδοτικών υπηρεσιών είναι 49,45% και των ανταποδοτικών 23,10%. Ο αριθμοδείκτης συσχέτισης των επιχορηγήσεων προς τα συνολικά έξοδα του Δήμου είναι 47,36% τη χρήση 2016.

Πίνακας 4.2.3

Αριθμοδείκτες επενδύσεων & δανεισμού Δ. Αιγάλεω

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ										
	1/1/2012- 31/12/2012		1/1/2013- 31/12/2013		1/1/2014- 31/12/2014		1/1/2015- 31/12/2015		1/1/2016- 31/12/2016	
Σύνολο επενδύσεων	104.347,21	0,31%	905.337,57	2,75%	135.145,97	0,56%	3.453.981,09	12,58%	801.438,21	3,14%
Σύνολο εξόδων	33.474.405,59		32.910.041,65		24.076.393,44		27.461.275,32		25.525.820,94	
Αριθμοδείκτης επενδυτικής προσπάθειας του Δήμου										
ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ										
	1/1/2012- 31/12/2012		1/1/2013- 31/12/2013		1/1/2014- 31/12/2014		1/1/2015- 31/12/2015		1/1/2016- 31/12/2016	
Σύνολο τοκοχρεωλυσίων	3.094.888,41	2965,95%	1.630.397,78	180,09%	1.030.730,19	762,68%	632.935,93	18,32%	1.000.921,74	124,89%
Σύνολο επενδύσεων	104.347,21		905.337,57		135.145,97		3.453.981,09		801.438,21	
Ο αριθμοδείκτης αυτός συσχετίζει την απόδοση της επένδυσης σε σχέση με το κόστος κεφαλαίου										
Σύνολο τοκοχρεωλυσίων	3.094.888,41	14,18%	1.630.397,78	8,08%	1.030.730,19	5,12%	632.935,93	2,46%	1.000.921,74	4,68%
Σύνολο τακτικών εσόδων	21.819.261,55		20.177.250,50		20.118.894,00		25.680.892,06		21.370.550,49	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δανειακή επιβάρυνση του Δήμου										

Σύμφωνα με τους ανωτέρω αριθμοδείκτες οι επενδύσεις στο σύνολο των εξόδων, για τη χρήση 2016, είναι 3,14%. Το κόστος δανεισμού στο σύνολο των τακτικών εσόδων του Δήμου στην ίδια χρήση, είναι 4,68%.

Πίνακας 4.2.4

Αριθμοδείκτες εσόδων-εξόδων ανά κάτοικο Δ. Αιγάλεω

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ/ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ										
	1/1/2012- 31/12/2012		1/1/2013- 31/12/2013		1/1/2014- 31/12/2014		1/1/2015- 31/12/2015		1/1/2016- 31/12/2016	
Σύνολο εσόδων	33.494.770,25	488,10	32.461.639,28	473,04	27.254.631,04	397,16	35.673.707,81	519,85	29.035.372,49	423,11
Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠ.Ε.Σ)	68.623		68.623		68.623		68.623		68.623	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τα έσοδα του Δήμου ανά κάτοικο										
Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.446.542,35	108,51	7.342.654,15	107,00	7.369.372,41	107,39	7.551.926,40	110,05	7.275.704,61	106,02
Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠ.Ε.Σ)	68.623		68.623		68.623		68.623		68.623	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την επιβάρυνση για κάθε δημότη από φόρους και τέλη										
Επιχορηγήσεις	13.292.404,85	193,70	14.658.211,51	213,60	11.297.371,42	164,63	14.205.115,47	207,00	12.087.885,84	176,15
Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠ.Ε.Σ)	68.623		68.623		68.623		68.623		68.623	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσό που λαμβάνει ο Δήμος ανά κάτοικο από τις επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης										
Σύνολο εξόδων	33.474.405,59	487,80	32.910.041,65	479,58	24.076.393,44	350,85	27.461.275,32	400,18	25.525.820,94	371,97
Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠ.Ε.Σ)	68.623		68.623		68.623		68.623		68.623	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ύψος των δαπανών ανά κάτοικο										

Ο ανωτέρω πίνακας παρουσιάζει το σύνολο εσόδων, εξόδων, ανταποδοτικών τελών και επιχορηγήσεων ανά κάτοικο του Δήμου.

4.2.β Συγκριτικά αποτελέσματα απολογιστικών πινάκων ετών 2012-2016 μέσω αριθμοδεικτών (Αιγάλεω, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Ιλίου, Ν. Ιωνίας, Ν. Σμύρνης, Π. Φαλήρου).

Τα συγκριτικά στοιχεία της ενότητας 4.2 της παρούσας εργασίας αφορούν στο σύνολο των ετών 2012-2016. Ωστόσο, παρακάτω παρατίθενται τα συγκριτικά αποτελέσματα της χρήσης 2016. Τα έτη 2012-2015 επισυνάπτονται στο Παράρτημα Α.

Οι απολογιστικοί πίνακες κάθε ενός από τους παραπάνω δήμους είναι διαθέσιμοι στην αντίστοιχη ιστοσελίδα του.

Πίνακας 4.2.5

Συγκριτικοί Αριθμοδείκτες εσόδων

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Επιχορηγήσεις	12.087.885,84	101,21%	10.141.575,96	126,42%	13.248.828,71	144,49%	10.740.733,39	98,41%	8.815.068,22	61,90%	10.519.650,73	95,81%
Ίδια Έσοδα	11.943.499,29		8.021.845,06		9.169.342,90		10.914.384,60		14.239.985,18		10.979.319,02	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου												
Επιχορηγήσεις	12.087.885,84	41,63%	10.141.575,96	47,19%	13.248.828,71	48,30%	10.740.733,39	42,20%	8.815.068,22	32,41%	10.519.650,73	42,87%
Σύνολο εσόδων	29.035.372,49		21.491.720,88		27.431.385,27		25.453.466,24		27.198.033,75		24.540.652,23	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων (τακτικών και έκτακτων) στο σύνολο των εσόδων-δείκτης εξάρτησης												
Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.275.704,61	25,06%	4.776.677,94	22,23%	6.315.595,54	23,02%	7.530.414,64	29,59%	9.401.444,29	34,57%	6.842.962,20	27,88%
Σύνολο εσόδων	29.035.372,49		21.491.720,88		27.431.385,27		25.453.466,24		27.198.033,75		24.540.652,23	
Ο αριθμοδείκτης έχει ως κριτήριο την δημοσιονομική δυνατότητα του Δήμου να χρησιμοποιήσει την αντικειμενική αξία των ακινήτων												
Τακτικά έσοδα	21.370.550,49	73,60%	16.112.585,65	74,97%	19.778.557,66	72,10%	19.959.445,46	78,42%	21.587.653,67	79,37%	18.328.576,29	74,69%
Σύνολο εσόδων	29.035.372,49		21.491.720,88		27.431.385,27		25.453.466,24		27.198.033,75		24.540.652,23	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αυτονομία του Δήμου												
Ίδια Έσοδα	11.943.499,29	41,13%	8.021.845,06	37,33%	9.169.342,90	33,43%	10.914.384,60	42,88%	14.239.985,18	52,36%	10.979.319,02	44,74%
Σύνολο εσόδων	29.035.372,49		21.491.720,88		27.431.385,27		25.453.466,24		27.198.033,75		24.540.652,23	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δημοσιονομική αυτονομία του Δήμου												

Από τον ανωτέρω πίνακα των συγκρινόμενων δήμων για τη χρήση 2016 προκύπτουν τα εξής:

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του δήμου Αιγάλεω προέρχεται από τις επιχορηγήσεις με ποσοστό 41,63% ενώ στους άλλους πέντε δήμους ο μ.ο. είναι 42,59%. Η δεύτερη σε βαρύτητα πηγή εσόδων είναι τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα με ποσοστό 25,06% και μ.ο. ποσοστού 27,46% αντίστοιχα. Τα τακτικά έσοδα αντιπροσωπεύουν στον δήμο Αιγάλεω το 73,60% και άλλους πέντε δήμους ο μ.ο. ποσοστού είναι 75,91% των συνολικών εσόδων τους. Τέλος, τα Ιδία έσοδα είναι 41,13% και μ.ο. ποσοστού 42,15% αντίστοιχα.

Πίνακας 4.2.6

Συγκριτικοί Αριθμοδείκτες εξόδων

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Σύνολο εξόδων χρήσης μη ανταποδοτικών υπηρεσιών	12.623.482,63	49,45%	10.168.662,17	51,54%	13.035.221,14	48,43%	12.720.903,46	52,09%	11.560.106,92	42,46%	10.867.623,37	45,34%
Σύνολο εξόδων	25.525.820,94		19.728.919,57		26.918.302,98		24.421.782,72		27.224.873,16		23.967.551,14	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) μη ανταποδοτικών υπηρεσιών 00,10,15,30,35,40,50,70												
Σύνολο εξόδων χρήσης ανταποδοτικών υπηρεσιών	5.896.148,64	23,10%	3.902.090,94	19,78%	6.430.051,87	23,89%	6.031.873,72	24,70%	7.972.210,93	29,28%	5.771.591,12	24,08%
Σύνολο εξόδων	25.525.820,94		19.728.919,57		26.918.302,98		24.421.782,72		27.224.873,16		23.967.551,14	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) ανταποδοτικών υπηρεσιών 20,25,45												
Επιχορηγήσεις	12.087.885,84	47,36%	10.141.575,96	51,40%	13.248.828,71	49,22%	10.740.733,39	43,98%	8.239.944,22	30,27%	10.519.650,73	43,89%
Σύνολο εξόδων	25.525.820,94		19.728.919,57		26.918.302,98		24.421.782,72		27.224.873,16		23.967.551,14	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συμμετοχή των επιχορηγήσεων για την κάλυψη των εξόδων του Δήμου (δείκτης συσχέτισης)												

Στον ανωτέρω πίνακα το ελάχιστο κόστος λειτουργίας των μη ανταποδοτικών υπηρεσιών για την χρήση 2016 στο δήμο Αιγάλεω είναι στο 49,45% και το μέσο ποσοστό των αντίστοιχων υπηρεσιών των άλλων πέντε δήμων είναι 47,97%. Το ίδιο επαναλαμβάνεται για το ελάχιστο κόστος λειτουργίας των ανταποδοτικών υπηρεσιών για την χρήση 2016 με τον δήμο Αιγάλεω στο 23,10% και το μέσο ποσοστό των αντίστοιχων υπηρεσιών των άλλων πέντε δήμων να είναι 24,35%. Τέλος ο δείκτης συσχέτισης επιχορηγήσεις προς το σύνολο των εξόδων για το δήμο Αιγάλεω είναι 47,36% και το μέσο ποσοστό των άλλων πέντε δήμων είναι 43,75%.

Πίνακας 4.2.7

Συγκριτικοί Αριθμοδείκτες επενδύσεων & δανεισμού

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2016												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Σύνολο επενδύσεων	801.438,21	3,14%	955.666,50	4,84%	765.158,15	2,84%	1.601.764,49	6,56%	1.930.290,69	7,09%	3.346.010,69	13,96%
Σύνολο εξόδων	25.525.820,94		19.728.919,57		26.918.302,98		24.421.782,72		27.224.873,16		23.967.551,14	
Αριθμοδείκτης επενδυτικής προσπάθειας του Δήμου												
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΧΡΗΣΗΣ 2016												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Σύνολο τοκογεωλυσίων	1.000.921,74	124,89%	573.047,12	59,96%	742.402,53	97,03%	942.211,40	58,82%	456.663,36	23,66%	1.125.130,22	33,63%
Σύνολο επενδύσεων	801.438,21		955.666,50		765.158,15		1.601.764,49		1.930.290,69		3.346.010,69	
Ο αριθμοδείκτης αυτός συσχετίζει την απόδοση της επένδυσης σε σχέση με το κόστος κεφαλαίου												
Σύνολο τοκογεωλυσίων	1.000.921,74	4,68%	573.047,12	3,56%	742.402,53	3,75%	942.211,40	4,72%	456.663,36	2,12%	1.125.130,22	6,14%
Σύνολο τακτικών εσόδων	21.370.550,49		16.112.585,65		19.778.557,66		19.959.445,46		21.587.653,67		18.328.576,29	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δανειακή επιβάρυνση του Δήμου												

Στον ανωτέρω πίνακα το ποσοστό των επενδύσεων στο σύνολο των εξόδων είναι 3,14% ενώ ο αντίστοιχος μ.ο ποσοστού των πέντε συγκρίσιμων δήμων είναι 7,06%. Στα ίδια χαμηλά επίπεδα κυμαίνεται και ο δείκτης του κόστους δανεισμού ο οποίος για τον δήμο Αιγάλεω είναι 4,68% και για τους άλλους δήμους είναι 4,06%.

Πίνακας 4.2.8

Συγκριτικοί Αριθμοδείκτες εσόδων-εξόδων ανά κάτοικο

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ/ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ ΧΡΗΣΗΣ 2016												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ- ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Σύνολο εσόδων	29.035.372,49	423,11	21.491.720,88	350,53	27.431.385,27	329,54	25.453.466,24	385,37	27.198.033,75	378,01	24.540.652,23	385,04
Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠ.Ε.Σ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τα έσοδα του Δήμου ανά κάτοικο												
Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.275.704,61	106,02	4.776.677,94	77,91	6.315.595,54	75,87	7.530.414,64	114,01	9.401.444,29	130,67	6.842.962,20	107,36
Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠ.Ε.Σ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την επιβάρυνση για κάθε δημότη από φόρους και τέλη												
Επιχορηγήσεις	12.087.885,84	176,15	10.141.575,96	165,41	13.248.828,71	159,16	10.740.733,39	162,62	8.239.944,22	114,52	10.519.650,73	165,05
Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠ.Ε.Σ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσό που λαμβάνει ο Δήμος ανά κάτοικο από τις επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης												
Σύνολο εξόδων	25.525.820,94	371,97	19.728.919,57	321,78	26.918.302,98	323,38	24.421.782,72	369,75	27.224.873,16	378,39	23.967.551,14	376,04
Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠ.Ε.Σ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ύψος των δαπανών ανά κάτοικο												

Στον ανωτέρω συγκριτικό πίνακα υπάρχουν διακυμάνσεις των εσόδων, εξόδων, επιχορηγήσεων και ανταποδοτικών τελών για κάθε δημότη (κατά κεφαλήν) μεταξύ των συγκρινόμενων δήμων. Δεν μπορεί να εξαχθεί κάποιο ασφαλές συμπέρασμα γιατί υπάρχουν και άλλοι προσδιοριστικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον δείκτη.

4.3 Ανάλυση των Οικονομικών στοιχείων προς την λογιστική του δεδουλευμένου

Λογιστική βάση του δεδουλευμένου

Η θεμελιώδης αρχή του δεδουλευμένου επιτάσσει την αναγνώριση των επιπτώσεων των συναλλαγών και γεγονότων της οντότητας και τη συμπερίληψή τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της (Ισολογισμός, Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, Πίνακας Διάθεσης Αποτελεσμάτων), στο χρόνο που προκύπτουν και όχι στο χρόνο που διακανονίζονται ταμειακά.

Με την έκδοση του **Π.Δ. 315/1999**, οι Δήμοι εφαρμόζουν και τη λογιστική βάση του δεδουλευμένου. Το σχέδιο λογαριασμών που εφαρμόζεται στους δήμους βασίζεται στο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ - ΠΔ 1123/1980). Σημειώνεται ότι από 1/1/2015 το ΕΓΛΣ αντικαταστάθηκε από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ - Ν 4308/2014). Ωστόσο, τα ΕΛΠ δεν επέφεραν κάποια αλλαγή στο λογιστικό σχέδιο και τους λογιστικούς κανόνες που προβλέπονται στο ΠΔ 315/1999.

Με την **Υ.Α 74712/2010 (ΦΕΚ Β' 2043/30.12.2010)** καθορίστηκαν αριθμοδείκτες με βάση τις οικονομικές καταστάσεις του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Δήμων, προκειμένου να αξιολογείται η χρηματοοικονομική θέση των Δήμων, μέσω της αξιοποίησης πληροφοριών που προκύπτουν από τη λογιστική του δεδουλευμένου. (Ι.Ο.Β.Ε 2017).

Σύμφωνα με την απόφαση αυτή οι αριθμοδείκτες διακρίνονται σε:

- Αριθμοδείκτες δομής των οικονομικών καταστάσεων.
- Αριθμοδείκτες ανά κάτοικο.
- Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας.
- Αριθμοδείκτες ρευστότητας.
- Αριθμοδείκτες δομής κεφαλαίων.
- Αριθμοδείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας.

Στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν τα οικονομικά μεγέθη του Δήμου Αιγάλεω για τις χρήσεις 2012-2016 μέσα από την Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως καθώς και του Ισολογισμού.

Έννοια και χαρακτηριστικά της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Με τον όρο Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης, εννοείται η λογιστική κατάσταση, η οποία παρουσιάζει συνοπτικά όλους εκείνους τους παράγοντες που προσδιορίζουν το οικονομικό αποτέλεσμα μιας λογιστικής περιόδου, έχοντας σαν αντικειμενικό σκοπό την παροχή πληροφοριών στους τρίτους ενδιαφερομένους. Αυτό που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης καταρτίζεται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές. Το περιεχόμενο της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης διαιρείται σε δύο μέρη.

Στο πρώτο παραθέτονται τα στοιχεία των λογαριασμών των λειτουργικών εσόδων και των λειτουργικών εξόδων, δηλαδή των στοιχείων που προσδιορίζουν το αποτέλεσμα εκμετάλλευσης. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι λογαριασμοί των μη λειτουργικών (έκτακτων και ανόργανων) εσόδων και κερδών και κατόπιν αυτών των μη λειτουργικών εξόδων και ζημιών.

4.3.1 Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης ετών 2012-2016

Δ. Αιγάλεω

Στον κάτωθι πίνακα παρατίθενται τα δεδομένα της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεων των ετών 2012-2016 του Δ. Αιγάλεω.

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του δήμου και προκύπτει από τους δημοσιευμένους Ισολογισμούς.

Πίνακας 4.3.1
Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεων Δ. Αιγάλεω

Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεων					
	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Βασικά έσοδα Δήμου	60.585.887,52	63.133.878,14	61.481.221,43	59.611.178,33	58.801.723,30
Κόστος αγαθών & υπηρεσιών	60.971.640,33	60.686.735,51	57.786.101,31	55.476.539,37	56.064.258,98
Μικτά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως	-385.752,81	2.447.142,63	3.695.120,12	4.134.638,96	2.737.464,32
Λοιπά Έσοδα	2.167.406,28	672.752,49	1.260.469,22	799.909,44	969.942,86
Εξόδα Διοικ. Λειτουργίας & Δημ. σχέσεων	3.721.461,54	2.857.991,46	3.023.583,62	3.856.293,11	2.988.729,89
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	35.036,28	5.060,24	7.795,71	43.895,38	310.884,40
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	769.257,04	675.899,64	639.074,08	632.935,93	585.535,74
Όλικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως	-2.674.028,83	-408.935,74	1.300.727,35	489.214,74	444.025,95
Ανόργανα Έσοδα	4.990.770,08	7.528.876,27	3.275.151,67	4.740.775,70	3.032.981,24
Ανόργανα Έξοδα	3.201.898,08	3.293.141,59	2.460.211,75	3.742.789,18	857.397,60
Καθαρά αποτελέσματα	-885.156,83	3.826.798,94	2.115.667,27	1.487.201,26	2.619.609,59

Από την ανάλυση των στοιχείων που παρατίθενται στον ανωτέρω πίνακα, είναι εμφανής η μείωση των εσόδων του Δήμου τα οποία αποτελούνται κυρίως από την Τακτική Επιχορήγηση του Κράτους (ΚΑΠ).

Επίσης είναι προφανής η μείωση του κόστους αγαθών και υπηρεσιών, των λοιπών εσόδων το οποίο καταδεικνύει τη μειωμένη φοροδοτική ικανότητα των πολιτών, καθώς επίσης περιστολή των Εξόδων Διοικητικής Λειτουργίας και Δημοσίων Σχέσεων.

Το ισοζύγιο ανόργανων εσόδων – εξόδων παρουσιάζει θετικό πρόσημο σε όλες τις χρήσεις γεγονός που επέδρασε θετικά στα καθαρά αποτελέσματα.

Χρηματοοικονομικοί δείκτες

Προκειμένου να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για την οικονομική κατάσταση ενός Δήμου πρέπει να εξετασθούν και αριθμοδείκτες .

Οι αριθμοδείκτες ή χρηματοοικονομικοί δείκτες καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσεως ή της αποδοτικότητας των διάφορων τμημάτων ή ολόκληρων τομέων οι οποίοι αφορούν μία οικονομική μονάδα.

Εδώ παρουσιάζονται αριθμοδείκτες απόδοσης και αποδοτικότητας για την καλύτερη απεικόνιση των βασικών μεγεθών της Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεων 2012-2016.

Πίνακας 4.3.2

Αριθμοδείκτες Απόδοσης και Αποδοτικότητας Δ. Αιγιάλεω

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ										
	Χρήση 2012		Χρήση 2013		Χρήση 2014		Χρήση 2015		Χρήση 2016	
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	-885.156,83	-1,46%	3.826.798,94	6,06%	2.115.667,27	3,44%	1.487.201,26	2,49%	2.619.609,59	4,45%
Έσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	60.585.887,52		63.133.878,14		61.481.221,43		59.611.178,33		58.801.723,30	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την απόδοση του Δήμου.										
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	-885.156,83	-1,31%	3.826.798,94	5,36%	2.115.667,27	3,20%	1.487.201,26	2,28%	2.619.609,59	4,15%
Σύνολο εσόδων	67.779.100,16		71.340.567,14		66.024.638,03		65.195.758,85		63.115.531,80	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συνολική απόδοση του Δήμου σε σύγκριση με τα συνολικά του έσοδα.										
Μικτά αποτελέσματα	-385.752,81	-0,64%	2.447.142,63	3,88%	3.695.120,12	6,01%	4.134.638,96	6,94%	2.737.464,32	4,66%
Έσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	60.585.887,52		63.133.878,14		61.481.221,43		59.611.178,33		58.801.723,30	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστιαίο μέγεθος του μικτού αποτελέσματος επί των εσόδων από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρων-εισφορών και Τακτικών Επιχορηγήσεων του Δήμου.										

Παρατηρώντας τους αριθμοδείκτες απόδοσης και αποδοτικότητας του Δήμου Αιγιάλεω για την πενταετία 2012-2016 διαπιστώνεται πως τη χρήση 2012 το πρόσημο σε κάθε δείκτη είναι αρνητικό και από τη χρήση 2013 έως 2016 οι αριθμοδείκτες εμφανίζουν σταθερά θετικό πρόσημο. Στη χρήση 2016 το ποσοστό των μικτών και καθαρών αποτελεσμάτων είναι 4,66% και 4,45% αντίστοιχα.

Συνεπώς παρατηρείται μια σημαντική βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων του Δήμου, παρά τη μείωση των εσόδων, μέσω της επίτευξης του εξορθολογισμού του κόστους λειτουργίας του.

4.3.1.1 Εξέλιξη εσόδων – εξόδων χρήσεων 2012-2016

4.3.1.1 α. Εξέλιξη εσόδων

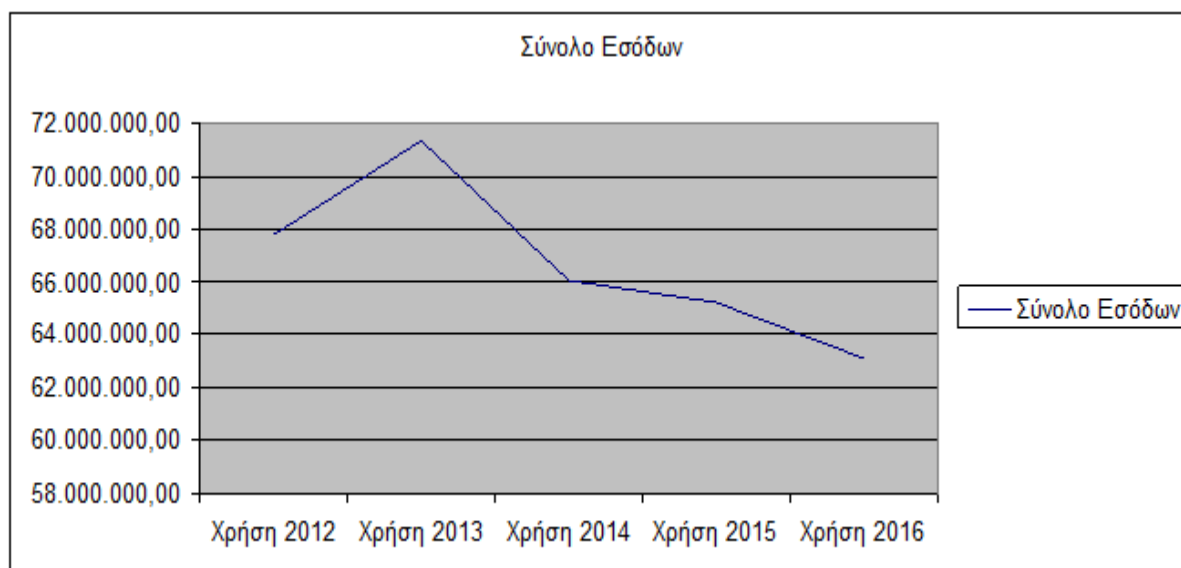
Το σύνολο των εσόδων είναι το άθροισμα από την Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεων των Βασικών Εσόδων, Λοιπών Εσόδων, Πιστωτικών τόκων και συναφών εσόδων και Ανόργανων Εσόδων.

Η μείωση των εσόδων προκύπτει κυρίως από την υποχρέωση του Κράτους να μειώσει τις δαπάνες προς την Τ.Α λόγω των περικοπών και των μνημονιακών υποχρεώσεων.

Πίνακας 4.3.3
Σύνολο εσόδων ανά έτος Δ. Αιγάλεω

	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Σύνολο Εσόδων	67.779.100,16	71.340.567,14	66.024.638,03	65.195.758,85	63.115.531,80

Διάγραμμα 4.3.1
Διαγραμματική απεικόνιση των εσόδων χρήσεων 2012-2016 Δ. Αιγάλεω

Παρατηρώντας τον πίνακα των συνολικών εσόδων και το γράφημα είναι εμφανής η μείωσή τους όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

4.3.1.1. β. Εξέλιξη εξόδων

Το σύνολο των εξόδων είναι το άθροισμα από την Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεων του Κόστους αγαθών και υπηρεσιών, Εξόδων Διοικητικής Λειτουργίας και Δημοσίων Σχέσεων, Χρεωστικών τόκων και συναφών εξόδων και Ανόργανων Εξόδων.

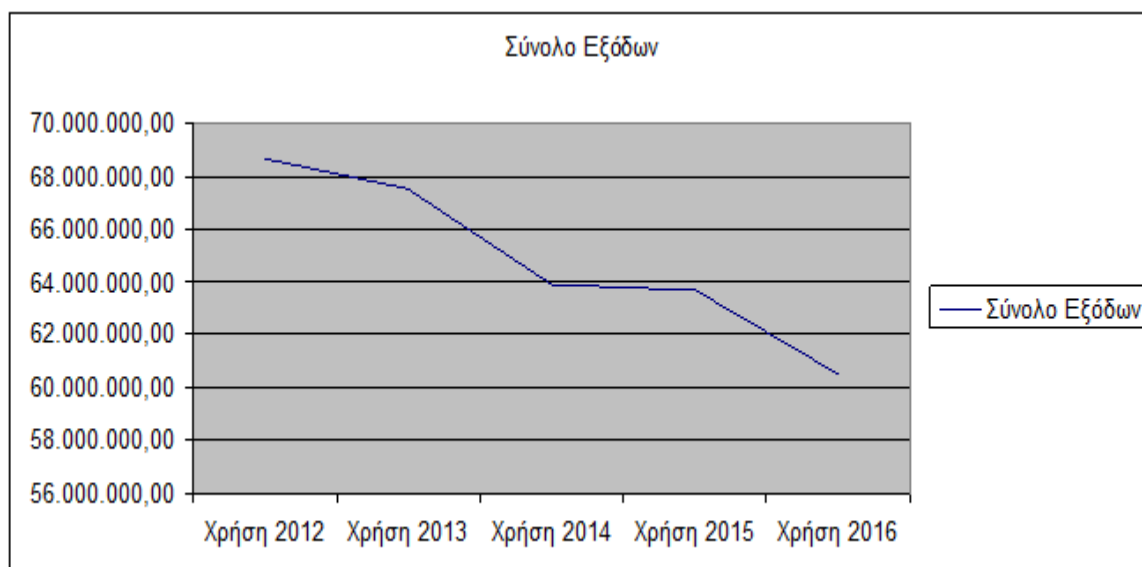
Πίνακας 4.3.4

Σύνολο εξόδων ανά έτος Δ. Αιγάλεω

	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Σύνολο Εξόδων	68.664.256,99	67.513.768,20	63.908.970,76	63.708.557,59	60.495.922,21

Διάγραμμα 4.3.2

Διαγραμματική απεικόνιση των εξόδων χρήσεων 2012-2016 Δ. Αιγάλεω

Παρατηρείται η μεγάλη πτώση των εξόδων στην προσπάθεια του Δήμου να προσαρμοστεί στις ανάγκες που προέκυψαν από τις διαδοχικές εφαρμογές των νόμων των Μνημονίων.

4.3.1.2 Συσχέτιση εσόδων – εξόδων

Στον κάτωθι πίνακα αποτυπώνεται το σύνολο των εσόδων σε σύγκριση με το σύνολο των εξόδων.

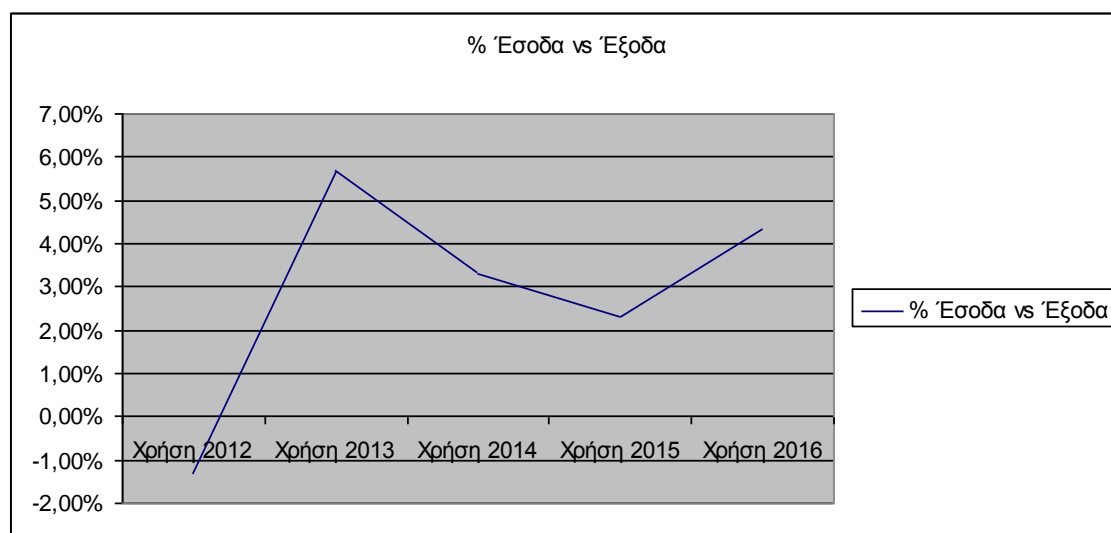
Πίνακας 4.3.5
Συσχέτιση εσόδων-εξόδων Δ. Αιγάλεω

	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Σύνολο Εσόδων	67.779.100,16	71.340.567,14	66.024.638,03	65.195.758,85	63.115.531,80
Σύνολο Εξόδων	68.664.256,99	67.513.768,20	63.908.970,76	63.708.557,59	60.495.922,21
% Έσοδα vs Έξοδα	-1,29%	5,67%	3,31%	2,33%	4,33%

Για τη σύγκριση των τιμών των δυο μεταβλητών χρησιμοποιείται ένας δείκτης που απεικονίζει την συσχέτιση Σύνολο Εσόδων /Σύνολο Εξόδων.

Διάγραμμα 4.3.3

Διαγραμματική απεικόνιση του δείκτη συσχέτισης εσόδων- εξόδων Δ. Αιγάλεω

Ο δείκτης εκφράζει την κάλυψη των συνολικών εξόδων από τα συνολικά έσοδα του Δήμου. Τιμή του δείκτη μεγαλύτερη του 1 σημαίνει ότι το σύνολο των εσόδων επαρκεί για την κάλυψη των εξόδων.

4.3.1.3 Κατηγοριοποίηση Εσόδων

Ανάλυση Εσόδων (πλην ανόργανων) ανά κατηγορία εσόδου

Ανόργανα έσοδα είναι αυτά που προέρχονται από έκτακτα γεγονότα και δεν επαναλαμβάνονται (π.χ. έσοδα προηγούμενων χρήσεων, διαφορές, καταπτώσεις εγγυήσεων, κλπ.).

Οι κύριες πηγές εσόδων του Δήμου όπως προκύπτει και από τον ακόλουθο πίνακα είναι τα έσοδα από επιχορηγήσεις και τα έσοδα από τέλη και δικαιώματα.

Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζεται η ανάλυση των εσόδων του Δήμου από την κύρια λειτουργία του.

Πίνακας 4.3.6
Ανάλυση Εσόδων (πλην ανόργανων) ανά κατηγορία εσόδου Δ. Αιγάλεω

Ανάλυση Εσόδων (πλην ανόργανων) ανά κατηγορία εσόδου					
	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Πωλήσεις εμπορευμάτων και λοιπών αποθεμάτων	4.103,49	11.070,27	11.914,32	6.361,96	10.632,60
Εσοδα από φόρους -εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις	1.795.193,12	1.670.264,04	1.517.575,60	1.961.781,27	1.966.196,38
Εσοδα από τέλη και δικαιώματα	8.874.653,96	8.991.082,47	9.149.596,29	8.846.506,21	8.974.092,29
Εσοδα από επιχορηγήσεις	52.066.283,16	53.132.247,69	52.058.506,34	49.591.687,70	48.816.644,09
Εσοδα από παρεπόμενες ασχολίες	13.060,07	1.966,16	4.098,10	4.750,63	4.100,80
Εσοδα κεφαλαίων	35.036,28	5.060,24	7.795,71	43.895,38	310.884,40
Σύνολο εσόδων	62.788.330,08	63.811.690,87	62.749.486,36	60.454.983,15	60.082.550,56

Σύμφωνα με τον πίνακα παρατηρείται το εξής:

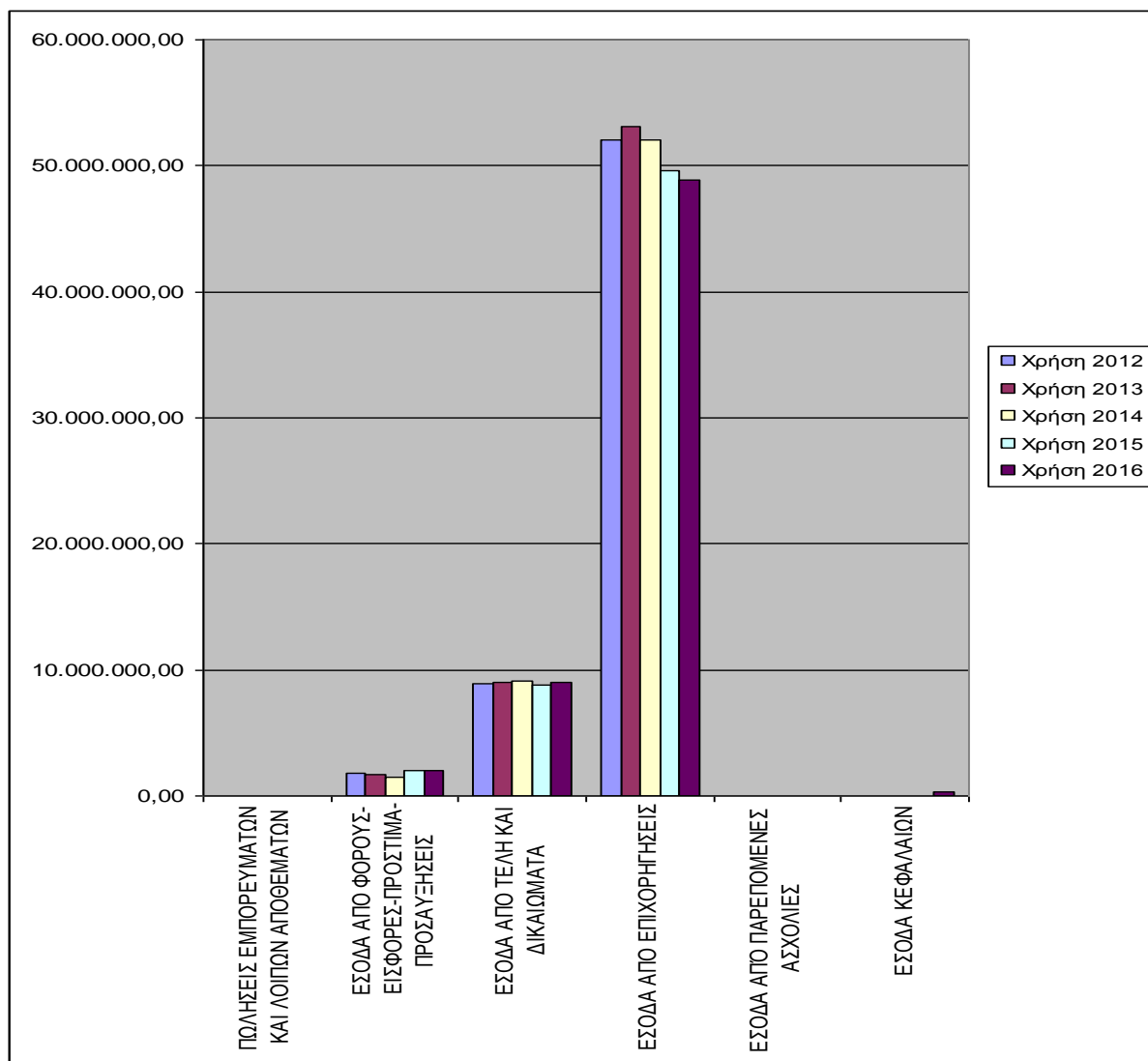
Αθροιστικά τα έσοδα του Δήμου από τέλη & δικαιώματα και τα έσοδα από επιχορηγήσεις αποτελούν περίπου το 97% του συνόλου των εσόδων.

Τα έσοδα από επιχορηγήσεις του Δήμου αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο εσόδων, από 81,25% τη χρήση 2016 (μικρότερο) έως 83,26% τη χρήση 2013 (μεγαλύτερο).

Το ανωτέρω ποσοστό επιχορηγήσεων περιλαμβάνει και τις μεταβιβαστικές πληρωμές των προνοιακών επιδομάτων.

Η παρουσίαση των εσόδων ανά κατηγορία εσόδου μπορεί να απεικονισθεί διαγραμματικά ως εξής:

Διάγραμμα 4.3.4
Έσοδα ανά κατηγορία εσόδου Δ. Αιγάλεω

Από το διάγραμμα είναι εμφανές ότι η βασική πηγή εσόδων του Δήμου είναι οι επιχορηγήσεις.

Κόστος λειτουργίας Δήμου ανά είδος εξόδου

Σύμφωνα με το Π.Δ 315/1999 (περί εφαρμογής Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων) τα έξοδα είναι κατανεμημένα κατά είδος (π.χ. αμοιβές & έξοδα προσωπικού, αμοιβές & έξοδα τρίτων, ενοίκια, φόροι – τέλη, χρεωστικοί τόκοι, αποσβέσεις, επιχορηγήσεις κτλ).

Πίνακας 4.3.7

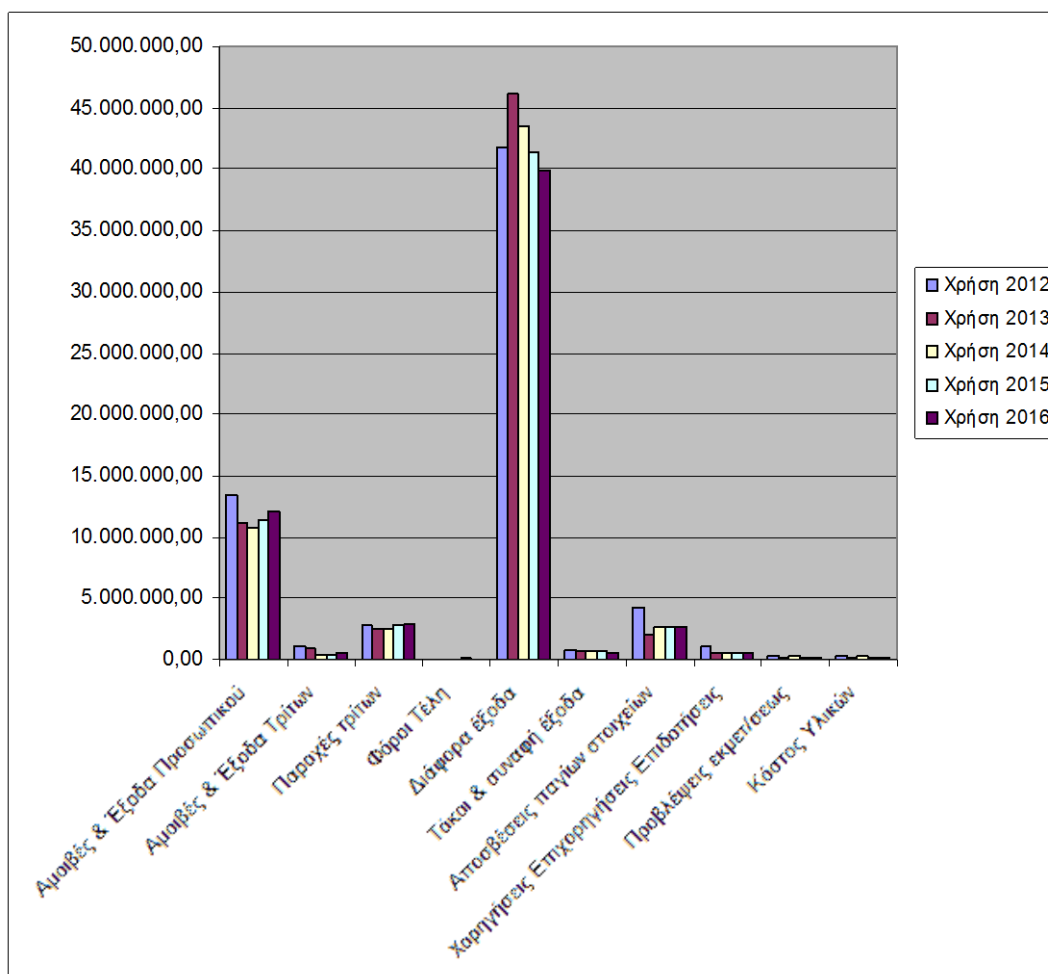
Κόστος Λειτουργίας ανά είδος εξόδου Δ. Αιγάλεω

Κόστος Λειτουργίας Δήμου ανά είδος εξόδου					
	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Αμοιβές & Έξοδα Προσωπικού	13.374.920,16	11.148.180,94	10.710.879,55	11.391.033,30	12.113.308,73
Αμοιβές & Έξοδα Τρίτων	1.005.023,26	908.887,54	421.873,05	453.844,86	541.813,63
Παροχές τρίτων	2.733.298,58	2.481.591,58	2.501.945,93	2.789.507,98	2.928.924,05
Φόροι Τέλη	27.986,57	22.643,23	21.012,87	73.404,57	27.286,76
Διάφορα έξοδα	41.840.486,65	46.120.142,67	43.535.221,57	41.439.258,31	39.959.385,04
Τόκοι & συναφή έξοδα	769.257,04	675.899,64	639.074,08	632.935,93	585.535,74
Αποσβέσεις παγίων στοιχείων	4.270.993,47	2.013.022,40	2.617.675,08	2.676.783,77	2.650.437,60
Χορηγήσεις Επιχορηγήσεις Επιδοτήσεις	997.036,70	561.385,13	549.544,30	590.661,70	573.059,00
Προβλέψεις εκμει/σεως	241.225,92	115.341,63	278.016,36	180.581,40	131.305,29
Κόστος Υλικών	206.695,89	177.134,17	202.285,33	193.247,31	174.953,43
Σύνολο Εξόδων	65.466.924,24	64.224.228,93	61.477.528,12	60.421.259,13	59.686.009,27

Η παρουσίαση του κόστους λειτουργίας του Δήμου ανά είδος εξόδου μπορεί να απεικονισθεί διαγραμματικά ως εξής:

Διάγραμμα 4.3.5

Κόστος λειτουργίας ανά είδος εξόδου Δ. Αιγάλεω

Ο λογαριασμός Αμοιβές & Έξοδα Προσωπικού και ο λογαριασμός Διάφορα έξοδα εμφανίζουν αθροιστικά τα μεγαλύτερα κόστη την χρήση 2012 (ποσοστιαία 84,34%) και την χρήση 2016(ποσοστιαία 87,25%) στο σύνολο εξόδων.

Στο λογαριασμό Διάφορα έξοδα περιλαμβάνεται το κόστος μεταβίβασης των προνοιακών επιδομάτων για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες το οποίο σχετίζεται άμεσα με τα έσοδα από τις επιχορηγήσεις.

4.3.1.4 Προσωπικό του Δήμου

Με τη ψήφιση των μνημονίων επήλθε σε όλο το δημόσιο τομέα κύμα συνταξιοδοτήσεων και αποχωρήσεων.

Οι μεταφορές αρμοδιοτήτων χωρίς την ταυτόχρονη πρόσληψη μόνιμου και εξειδικευμένου προσωπικού οδηγούν αναγκαστικά στον ορισμό υπαλλήλων με περισσότερα από ένα αντικείμενα εργασίας κάτι το οποίο έχει επιπτώσεις στον τρόπο διεκπεραίωσης των εργασιών και της εξυπηρέτησης των πολιτών.

Κατανομή προσωπικού

Η πορεία μείωσης του μόνιμου προσωπικού του Δήμου Αιγάλεω φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 4.3.8

Κατάσταση προσωπικού Δ. Αιγάλεω

Κατάσταση προσωπικού Δήμου					
	Χρήση 2012	Χρήση 2013	Χρήση 2014	Χρήση 2015	Χρήση 2016
Μόνιμοι	344	300	246	245	291
Αορίστου χρόνου	249	265	294	294	288
Ορισμένου χρόνου	4	1	44	13	54
Με σύμβαση μίσθωσης έργου	0	0	0	1	0
Σύνολο εργαζομένων	597	566	584	553	633

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι :

Το σύνολο των εργαζομένων παρουσιάζει μικρές διακυμάνσεις από την χρήση 2012 έως την χρήση 2016 παραμένοντας κατά μ.ο στα επίπεδα των 586 ατόμων. Παρ όλα αυτά έχει ενδιαφέρον να επισημανθεί η μείωση του μόνιμου προσωπικού λόγω της

συνεχούς αποψίλωσης του προσωπικού λόγω συνταξιοδοτήσεων και εφεδρείας / διαθεσιμότητας. Η αύξηση των εργαζομένων αορίστου χρόνου οφείλεται κυρίως σε ομάδες εργαζομένων που προσέφυγαν στην δικαιοσύνη και δικαιώθηκαν χωρίς ωστόσο να λύνεται ουσιαστικά το πρόβλημα. Επίσης παρατηρείται αύξηση των εργαζομένων ορισμένου χρόνου. Το γεγονός αυτό φαίνεται να είναι η μόνη λύση των Δήμων για να αντιμετωπίσουν τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες που δημιουργούνται από τις αυξημένες αρμοδιότητες και δραστηριότητες των Ο.Τ.Α.

Η κατανομή αυτή οφείλεται κυρίως στην είσοδο της χώρας στην περίοδο των περιορισμών που επέβαλαν τα προγράμματα προσαρμογής της Ελληνικής οικονομίας («Μνημόνια»). Ουσιαστικά ματαιώσαν οποιαδήποτε προοπτική για στελέχωση με νέο εξειδικευμένο προσωπικό που ήταν απαραίτητο για την άσκηση πολλών από τις νέες αρμοδιότητες.

Αριθμοδείκτες Ανθρώπινων Πόρων

Στο κάτωθι πίνακα παρουσιάζονται αριθμοδείκτες ανθρώπινων πόρων που βοηθούν στην κατανόηση των στοιχείων που αναφέραμε και απεικονίζουν βελτίωση των οικονομικών μεγεθών.

Πίνακας 4.3.9
Αριθμοδείκτες Ανθρώπινων Πόρων Δ. Αιγάλεω

Δείκτες Ανθρώπινων Πόρων											
		Χρήση 2012		Χρήση 2013		Χρήση 2014		Χρήση 2015		Χρήση 2016	
Δείκτης Κόστους Ανθρώπινου Δυναμικού :	Συνολικό Κόστος Απασχόλησης (Προσωπικό, Αιρετοί, Συμβάσεις Έργου)	14.379.943,42	21,22%	12.057.068,48	16,90%	11.132.752,60	16,86%	11.844.878,16	18,17%	12.655.122,36	20,05%
	Συνολικά Έσοδα	67.779.100,16		71.340.567,14		66.024.638,03		65.195.758,85		63.115.531,80	
Δείκτης Κάλυψης Κόστους Προσωπικού :	Κόστος Προσωπικού	13.374.920,16	22,08%	11.148.180,94	17,66%	10.710.879,55	17,42%	11.391.033,30	19,11%	12.113.308,73	20,60%
	Τακτικά Έσοδα	60.585.887,52		63.133.878,14		61.481.221,43		59.611.178,33		58.801.723,30	
Δείκτης Μέσου Κόστους Προσωπικού :	Κόστος Προσωπικού	13.374.920,16	22.403,55	11.148.180,94	19.696,43	10.710.879,55	18.340,55	11.391.033,30	20.598,61	12.113.308,73	19.136,35
	Σύνολο Προσωπικού	597		566		584		553		633	
Δείκτης Απώδοσης :	Συνολικά Έξοδα	65.466.924,24	109.659,84	64.224.228,93	113.470,37	61.477.528,12	105.269,74	60.421.259,13	109.260,87	59.686.009,27	94.290,69
	Σύνολο Προσωπικού	597		566		584		553		633	

Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω πίνακα όλοι οι αριθμοδείκτες Ανθρώπινων Πόρων εμφανίζουν μείωση.

4.3.2 Συγκριτικά αποτελέσματα Κατάστασης Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης ετών 2012-2016 μέσω αριθμοδεικτών απόδοσης και αποδοτικότητας (Αιγάλεω, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Ιλίου, Ν. Ιωνίας, Ν. Σμύρνης, Π. Φαλήρου)

Τα συγκριτικά στοιχεία της ενότητας 4.3 της παρούσας εργασίας αφορούν στο σύνολο των ετών 2012-2016. Ωστόσο, παρακάτω παρατίθενται τα συγκριτικά αποτελέσματα της χρήσης 2016. Τα έτη 2012-2015 επισυνάπτονται στο Παράρτημα Β.

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα κάθε συγκρινόμενου δήμου και προκύπτει από τους δημοσιευμένους Ισολογισμούς.

Πίνακας 4.3.10

Συγκριτικοί Αριθμοδείκτες Απόδοσης και Αποδοτικότητας Χρήσεως 2016

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2016												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	2.619.609,59	4,45%	1.545.835,09	10,38%	48.947,06	0,23%	6.069.894,93	30,60%	419.312,97	1,67%	967.205,68	4,46%
Έσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	58.801.723,30		14.892.283,69		21.124.032,77		19.833.030,84		25.068.191,42		21.693.632,11	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την απόδοση του Δήμου.												
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	2.619.609,59	4,15%	1.545.835,09	8,72%	48.947,06	0,21%	6.069.894,93	22,42%	419.312,97	1,49%	967.205,68	4,05%
Σύνολο εσόδων	63.115.531,80		17.733.555,00		22.827.263,16		27.076.686,74		28.204.707,52		23.900.716,22	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συνολική απόδοση του Δήμου σε σύγκριση με τα συνολικά του έσοδα.												
Μικτά αποτελέσματα	2.737.464,32	4,66%	3.078.771,15	20,67%	4.220.957,04	19,98%	441.711,32	2,23%	3.672.160,87	14,65%	2.265.326,84	10,44%
Έσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	58.801.723,30		14.892.283,69		21.124.032,77		19.833.030,84		25.068.191,42		21.693.632,11	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστιαίο μέγεθος του μικτού αποτελέσματος επί των εσόδων από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρων-εισφορών και Τακτικών Επιχορηγήσεων του Δήμου.												

Από τον ανωτέρω συγκριτικό πίνακα χρήσης 2016 προκύπτει ότι ο δήμος Αιγάλεω έχει ποσοστό μικτών αποτελεσμάτων 4,66% και καθαρών αποτελεσμάτων χρήσης 4,45% και οι συγκρινόμενοι δήμοι αντίστοιχα μ.ο ποσοστού 13,59% και 9,47%.

4.3.3 Ισολογισμός ετών 2012-2016 Δ. Αιγάλεω

Έννοια Ορισμός του Ισολογισμού

Ο Ισολογισμός τέλους χρήσης απεικονίζει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης στη δεδομένη χρονική στιγμή και σε ενιαίο νόμισμα. Ο ισολογισμός περιλαμβάνει τις ομαδοποιημένες αξίες των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης, όπως έχουν διαμορφωθεί στο τέλος κάθε διαχειριστικής περιόδου.(Τουρνά Γερμανού Ε.2003).

4.3.3.α. Αποτελέσματα Ισολογισμού ετών 2012-2016 μέσω αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης Δήμου Αιγάλεω

Οι αριθμοδείκτες σε αυτή την ενότητα εξετάζουν τη δομή των περιουσιακών στοιχείων του Δήμου Αιγάλεω για την χρονική περίοδο 2012-2016.

Πίνακας 4.3.11

Αριθμοδείκτες Οικονομικής Διάρθρωσης 2012-2016 Δ. Αιγάλεω

ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ										
	1/1/2012- 31/12/2012		1/1/2013- 31/12/2013		1/1/2014- 31/12/2014		1/1/2015- 31/12/2015		1/1/2016- 31/12/2016	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	10.499.069,13	20,85%	18.607.640,14	33,08%	22.553.248,85	39,49%	24.022.054,27	40,39%	26.796.786,36	44,21%
Σύνολο Ενεργητικού	50.360.497,04		56.255.868,73		57.112.079,56		59.482.359,94		60.613.027,29	
Πάγιο ενεργητικό	38.851.477,88	77,15%	37.318.662,27	66,34%	34.232.505,90	59,94%	35.330.913,80	59,40%	33.385.705,60	55,08%
Σύνολο Ενεργητικού	50.360.497,04		56.255.868,73		57.112.079,56		59.482.359,94		60.613.027,29	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την αναλογία κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε κυκλοφοριακό και σε πάγιο ενεργητικό.										
Ιδια Κεφάλαια	26.107.265,68	110,05%	29.055.055,72	109,13%	29.594.858,49	110,74%	32.102.853,44	121,15%	33.751.697,70	130,07%
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	23.723.031,50		26.623.933,70		26.723.957,93		26.499.202,93		25.949.810,69	
Ο παραπάνω δείκτης δείχνει την οικονομική αυτότητα του Δήμου.										
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	23.723.031,50	47,11%	26.623.933,70	47,33%	26.723.957,93	46,79%	26.499.202,93	44,55%	25.949.810,69	42,81%
Σύνολο παθητικού	50.360.497,04		56.255.868,73		57.112.079,56		59.482.359,94		60.613.027,29	
Ιδια Κεφάλαια	26.107.265,68	51,84%	29.055.055,72	51,65%	29.594.858,49	51,82%	32.102.853,44	53,97%	33.751.697,70	55,68%
Σύνολο Παθητικού	50.360.497,04		56.255.868,73		57.112.079,56		59.482.359,94		60.613.027,29	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την δανειακή εξάρτηση του Δήμου.										
Ιδια Κεφάλαια	26.107.265,68	67,20%	29.055.055,72	77,86%	29.594.858,49	86,45%	32.102.853,44	90,86%	33.751.697,70	101,10%
Πάγιο Ενεργητικό	38.851.477,88		37.318.662,27		34.232.505,90		35.330.913,80		33.385.705,60	
Ο δείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρηματοδότησεως των ακινητοποιήσεων του Δήμου από τα Ιδια Κεφάλαια.										
Κυκλοφορούν ενεργητικό	10.499.069,13	148,95%	18.607.640,14	789,36%	22.553.248,85	1154,58%	24.022.054,27	1138,66%	26.796.786,36	1091,79%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.048.678,04		2.357.318,21		1.953.379,32		2.109.686,37		2.454.398,28	
Ο δείκτης αυτός δείχνει την δυνατότητα του Δήμου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.										
Κεφάλαιο κινήσεως	3.450.391,09	32,86%	16.250.321,93	87,33%	20.599.869,53	91,34%	21.912.367,90	91,22%	24.342.388,08	90,84%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	10.499.069,13		18.607.640,14		22.553.248,85		24.022.054,27		26.796.786,36	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αναλογία του Κυκλοφορούντος ενεργητικού το οποίο χρηματοδοτείται από το πλεόνασμα των διαρκών κεφαλαίων (Ιδίων Κεφαλαίων και Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων).										

Οι αριθμοδείκτες στον ανωτέρω πίνακα αποτυπώνουν τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού από τους Ισολογισμούς του δήμου Αιγιάλεω για την χρονική περίοδο 2012 έως 2016.

Τα σημαντικότερα συνοψίζονται ως εξής:

- Το κυκλοφορούν ενεργητικό του δήμου παρουσιάζει αύξουσα πορεία στα έτη 2012 έως 2016 από 20,85% σε 44,21%.
- Το πάγιο ενεργητικό παρουσιάζει φθίνουσα πορεία στα έτη 2012 έως 2016 από 77,15% σε 55,08%.
- Τα ίδια κεφάλαια υπερκαλύπτουν το σύνολο των υποχρεώσεων και στα 5 έτη.
- Οι υποχρεώσεις είναι μικρότερες του 1/2 του Παθητικού και στα 5 έτη.
- Τα Ίδια Κεφάλαια είναι μεγαλύτερα του 1/2 του Παθητικού και στα 5 έτη και έχουν πολύ θετική εικόνα, ιδιαίτερα τα έτη 2013 έως και 2016.
- Η ρευστότητα του δήμου έχει αυξηθεί ιδιαίτερα τα έτη 2013 έως και 2016.
- Το κεφάλαιο κίνησης είναι βελτιωμένο από το 2013 έως και το 2016.

4.3.3.β. Συγκριτικά αποτελέσματα Ισολογισμού ετών 2012-2016 μέσω αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης (Αιγάλεω, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Ιλίου, Ν. Ιωνίας, Ν. Σμύρνης, Π. Φαλήρου)

Πίνακας 4.3.12

Συγκριτικοί Αριθμοδείκτες Οικονομικής Διάρθρωσης Χρήσεως 2016

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2016												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	26.796.786,36	44,21%	9.169.292,63	18,08%	8.785.554,31	19,05%	8.377.858,95	5,43%	13.667.393,77	16,30%	10.164.963,40	10,96%
Σύνολο Ενεργητικού	60.613.027,29		50.716.141,03		46.119.131,00		154.185.427,79		83.824.440,71		92.729.712,56	
Πάγιο ενεργητικό	33.385.705,60	55,08%	40.361.395,48	79,58%	35.831.075,18	77,69%	143.928.920,76	93,35%	66.919.492,01	79,83%	79.894.171,84	86,16%
Σύνολο Ενεργητικού	60.613.027,29		50.716.141,03		46.119.131,00		154.185.427,79		83.824.440,71		92.729.712,56	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την αναλογία κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε κυκλοφοριακό και σε πάγιο ενεργητικό.												
Ίδια Κεφάλαια	33.751.697,70	130,07%	36.016.827,53	271,39%	40.785.981,33	1079,41%	145.848.752,84	2842,92%	72.794.153,02	1016,66%	87.993.238,73	2699,97%
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	25.949.810,69		13.271.090,65		3.778.538,50		5.130.248,52		7.160.152,72		3.259.050,66	
Ο παραπάνω δείκτης δείχνει την οικονομική αυτότητα του Δήμου.												
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	25.949.810,69	42,81%	13.271.090,65	26,17%	3.778.538,50	8,19%	5.130.248,52	3,33%	7.160.152,72	8,54%	3.259.050,66	3,51%
Σύνολο παθητικού	60.613.027,29		50.716.141,03		46.119.131,00		154.185.427,79		83.824.440,71		92.729.712,56	
Ίδια Κεφάλαια	33.751.697,70	55,68%	36.016.827,53	71,02%	40.785.981,33	88,44%	145.848.752,84	94,59%	72.794.153,02	86,84%	87.993.238,73	94,89%
Σύνολο Παθητικού	60.613.027,29		50.716.141,03		46.119.131,00		154.185.427,79		83.824.440,71		92.729.712,56	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την δανειακή εξάρτηση του Δήμου.												
Ίδια Κεφάλαια	33.751.697,70	101,10%	36.016.827,53	89,24%	40.785.981,33	113,83%	145.848.752,84	101,33%	72.794.153,02	108,78%	87.993.238,73	110,14%
Πάγιο Ενεργητικό	33.385.705,60		40.361.395,48		35.831.075,18		143.928.920,76		66.919.492,01		79.894.171,84	
Ο δείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρηματοδότησεως των ακινητοποιήσεων του Δήμου από τα Ίδια Κεφάλαια.												
Κυκλοφορούν ενεργητικό	26.796.786,36	1091,79%	9.169.292,63	359,71%	8.785.554,31	461,96%	8.377.858,95	388,06%	13.667.393,77	885,15%	10.164.963,40	692,17%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.454.398,28		2.549.045,69		1.901.781,51		2.158.925,42		1.544.080,77		1.468.567,53	
Ο δείκτης αυτός δείχνει την δυνατότητα του Δήμου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.												
Κεφάλαιο κινήσεως	24.342.388,08	90,84%	6.620.246,94	72,20%	6.883.772,80	78,35%	6.218.933,53	74,23%	12.123.313,00	88,70%	8.696.395,87	85,55%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	26.796.786,36		9.169.292,63		8.785.554,31		8.377.858,95		13.667.393,77		10.164.963,40	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αναλογία του Κυκλοφορούντος ενεργητικού το οποίο χρηματοδοτείται από το πλεόνασμα των διαρκών κεφαλαίων (Ίδιων Κεφαλαίων και Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων).												

Οι συγκριτικοί αριθμοδείκτες στον ανωτέρω πίνακα για την χρήση 2016 με αναφορά στον δήμο Αιγάλεω έχουν ως εξής:

- Το Κυκλοφορούν Ενεργητικό είναι < του 20% του συνόλου του Ενεργητικού στους πέντε μεγάλους δήμους.
- Το μεγαλύτερο μέρος του Ενεργητικού τους αφορά Πάγιο Ενεργητικό (> 75%) και συνεπώς οι εν λόγω αριθμοδείκτες είναι υψηλοί.
- Λόγω ιδιοκτησίας παγίων σημαντικού ύψους, τα Ίδια Κεφάλαια είναι επίσης υψηλά καθώς και οι αντίστοιχοι αριθμοδείκτες.
- Στα Ίδια Κεφάλαια προς το Πάγιο Ενεργητικό ο δείκτης δεν παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ τους.
- Η ρευστότητα εμφανίζεται βελτιωμένη σε όλους τους δήμους.
- Το κεφάλαιο κίνησης σε όλους τους δήμους έχει θετική έως πολύ θετική εικόνα.

Συμπεράσματα

Οι δήμοι θα πρέπει να υιοθετούν εργαλεία και μεθόδους μέτρησης των αποτελεσμάτων τους και να προσπαθούν να βελτιώνουν τις επιδόσεις τους. Η Τ.Α έχει χρέος να προσπαθεί για το βέλτιστο αποτέλεσμα ακόμη και σε δυσμενείς οικονομικές συνθήκες. Η καλή οικονομική διαχείριση είναι αναγκαία όπως και η οικονομική υπευθυνότητα, που αποβλέπουν στη λογοδοσία απέναντι στους δημότες.

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η ανταγωνιστικότητα μεταξύ των Δήμων δεν έχει σχέση με τα χαρακτηριστικά της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των επιχειρήσεων. Άλλωστε, οι Δήμοι ανήκουν σε ένα ιεραρχικό σύστημα. Οι Δήμοι μπορούν φυσικά να ανταγωνίζονται μεταξύ τους για το καλύτερο οικολογικά περιβάλλον τους, για τις πολιτιστικές περιοχές τους, για τις σύγχρονες υποδομές τους, για την αποτελεσματική τοπική διακυβέρνηση στη λήψη των αποφάσεων, για την καταλληλότητα της περιοχής για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, για την καλύτερη αγορά των ακινήτων, για την καλύτερη ποιότητα ζωής. (Porter 1995 και Lever and Turok 1999).

Γενικά Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να αξιολογηθεί η οικονομική αυτονομία του Δ. Αιγιάλεω σε ένα περιβάλλον αυστηρής δημοσιονομικής πειθαρχίας, συγκρίνοντας παράλληλα τα χρηματοοικονομικά του μεγέθη με τα αντίστοιχα πέντε ακόμη μεγάλων δήμων της Αττικής. Για την αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων του Δήμου την χρονική περίοδο 2012-2016 η μελέτη βασίστηκε σε ανάλυση της δομής των εσόδων, εξόδων, επενδύσεων, δανεισμού, στο σύνολο του δήμου και ανά κάτοικο από τους απολογιστικούς πίνακες καθώς και σε αριθμοδείκτες απόδοσης και αποδοτικότητας, σε αριθμοδείκτες οικονομικής διάρθρωσης από τις δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Το βασικό συμπέρασμα που προέκυψε είναι ότι, σύμφωνα με όλους τους δείκτες, ο δήμος Αιγιάλεω πάσχει στον τομέα της οικονομικής αυτοδυναμίας, είτε εξαιτίας του αυξημένου ποσοστού των επιχορηγήσεων, είτε λόγω της ανελαστικότητας της διάρθρωσης των δαπανών του. Η οικονομική αυτή κατάσταση κατέστησε το δήμο Αιγιάλεω ιδιαίτερα ευάλωτο στις επιπτώσεις της κρίσης και της δημοσιονομικής σταθεροποίησης, που επιδιώχθηκε μέσα από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

Η λύση που προτείνεται από τη διεθνή θεωρητική και εμπειρική βιβλιογραφία είναι η ενίσχυση της οικονομικής αυτοδυναμίας του δήμου και κυρίως η ενίσχυση των ιδίων εσόδων του. Το πρόβλημα όμως που προκύπτει είναι ότι αφενός μεν ο δήμος Αιγιάλεω είναι ένας Δήμος με πολίτες κυρίως με περιορισμένες εισοδηματικές δυνατότητες και αφετέρου μετά από 8 χρόνια σταθεροποιητικών πολιτικών η φοροδοτική ικανότητα του Έλληνα πολίτη έχει περιοριστεί δραματικά εάν όχι εξανεμιστεί.

Πώς θα μπορέσει λοιπόν ο δήμος Αιγιάλεω να αυξήσει την οικονομική του αυτοδυναμία και κυρίως τα ίδια έσοδα του, χωρίς να επιβαρύνει με νέους φόρους και τέλη τους δημότες του;

Αυξάνοντας την αποδοτικότητα του τόσο στην βεβαίωση και είσπραξη των ιδίων εσόδων του όσο και στην οργάνωση και εν γένει αποτελεσματική λειτουργία του. Η ανάλυση που προηγήθηκε εντόπισε αρκετές δυνατότητες βελτίωσης σε αυτό τον τομέα. Θετικό στοιχείο προς αυτή την κατεύθυνση είναι ότι, παρά την κρίση, ο δήμος κατόρθωσε και ήλεγξε τα οικονομικά του, έχει αυξημένη πιστοληπτική ικανότητα και μικρή έκθεση σε δανεισμό. Άρα, έχει τις βασικές εκείνες προϋποθέσεις που θα μπορούσαν να αποτελέσουν το εφαλτήριο για μία βιώσιμη τοπική ανάπτυξη.

Πιο συγκεκριμένα από την ανάλυση των παραπάνω αριθμοδεικτών προκύπτει ότι:

Τα Ίδια έσοδα του Δήμου είναι μικρότερα από τις κρατικές επιχορηγήσεις που αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων, γεγονός που αποδεικνύει την περιορισμένη δυνατότητα δημοσιονομικής αυτονομίας για έναν αποτελεσματικό οικονομικό προγραμματισμό.

Ο βαθμός ελευθερίας της τοπικής δημόσιας πολιτικής είναι περιορισμένος σύμφωνα με την ανάλυση των εξόδων που παρουσιάζει το ελάχιστο κόστος λειτουργίας του Δήμου.

Οι επενδύσεις είναι αναιμικές και το χρέος του Δήμου σε χαμηλό επίπεδο.

Τα ταμειακά πλεονάσματα εμφανίζονται πολύ βελτιωμένα την χρονική περίοδο 2012-2016.

Αντίστοιχα στοιχεία προκύπτουν και από τα οικονομικά δεδομένα των απολογισμών των πέντε άλλων μεγάλων Δήμων της Αττικής.

Η ανάλυση των αριθμοδεικτών απόδοσης και αποδοτικότητας του Δήμου Αιγάλεω καθώς και των συγκρινόμενων δήμων εμφανίζει θετικά αποτελέσματα για όλη τη χρονική περίοδο που εξετάζεται.

Η χρηματοοικονομική διάρθρωση τόσο του Δήμου Αιγάλεω όσο και των άλλων πέντε μεγάλων δήμων παρουσιάζεται βελτιωμένη σχεδόν στο σύνολό της.

Ωστόσο, παρά το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον και την οικονομική ασφυξία, ο Δήμος Αιγάλεω ανταποκρίθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό στα δεδομένα που προέκυψαν από τη δημοσιονομική προσαρμογή. Δεν υπήρξε υπερχρεωμένος δήμος και δεν παρουσίαζε ελλείμματα. Το γεγονός αυτό αποτελεί ένα «παράθυρο ευκαιρίας» το οποίο αξιοποιώντας το κατάλληλα μπορεί να του εξασφαλίσει μικρότερη εξάρτηση και μεγαλύτερη οικονομική αυτοτέλεια.

Με την ανάλυση των στοιχείων που προηγήθηκε τόσο η θεωρία όσο και η διεθνής εμπειρία τεκμηριώνουν ότι απαιτείται νέα οργάνωση και νέος ρόλος των Ο.Τ.Α. Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται περισσότερη αυτονομία. Σε αυτό συμβάλλει η αποκέντρωση η οποία υπό συγκεκριμένες συνθήκες προσφέρει λύσεις, αλλά και κίνητρα για αποδοτικότερη λειτουργία του σύγχρονου κράτους. Η δημοσιονομική αυτονομία

υποστηρίζει ότι όσο περισσότερο η Αυτοδιοίκηση στηρίζεται σε δικά της έσοδα τόσο μεγαλύτερη αυτονομία έχει στη διαμόρφωση της πολιτικής της και στην υλοποίηση του προγράμματός της.

Συνοψίζοντας, σε μια περίοδο που τα δημοσιονομικά περιθώρια θα συνεχίσουν να είναι στενά, δημιουργείται η ανάγκη να στραφεί η προσοχή σε ένα διαφορετικό μοντέλο διοίκησης και λειτουργίας των Δήμων.

Προτάσεις

Οι Ο.Τ.Α. είναι αναγκαίο να προσαρμοστούν σε νέα δεδομένα και να αξιοποιήσουν νέα εργαλεία και δυνατότητες. Η αντιμετώπιση της ύφεσης και η συνέχιση των ΜΠΔΣ απαιτούν άμεσα και στοχευμένα μέτρα. Για να κινηθούν αποτελεσματικά προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει: α) η στρατηγική των δήμων να δίνει προοπτικές ανάπτυξης, β) τα μέτρα που θα ληφθούν να είναι μακροπρόθεσμα και να δημιουργούν πολλαπλασιαστικά φαινόμενα, γ) ο σχεδιασμός που θα ακολουθηθεί να καλύπτει όλους τους τομείς και να βελτιώνει την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Στο πλαίσιο αυτό, για να μπορέσει ο Δήμος Αιγάλεω να γίνει πιο αποτελεσματικός και αποδοτικός χρειάζεται να γίνουν ορισμένες αλλαγές.

Βελτίωση εισπραξιμότητας εσόδων

Ο Δήμος για τη βελτίωση της λειτουργίας του στον τομέα των εσόδων θα πρέπει να κινηθεί με γνώμονα την αυτοματοποίηση των διαδικασιών είσπραξης οφειλών. Να αναπτύξει ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα παρακολούθησης και διαχείρισης οφειλών των συναλλασσόμενων πολιτών με παράλληλη διασύνδεση στην βάση δεδομένων του Υπουργείου Οικονομικών. Παράλληλα να διερευνηθεί η διαδικασία εναλλακτικών τρόπων είσπραξης για τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και αύξησης της εισπραξιμότητας των ιδίων πόρων.

Στοχευμένος εξορθολογισμός δαπανών

Οι δαπάνες θα πρέπει να έχουν συγκεκριμένη στόχευση. Να δίνουν ιδιαίτερο βάρος στην ποιοτική και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών. Να μην είναι χαμηλής προσθετικής αξίας και σκοπιμότητας.

Βελτίωση οικονομικού προγραμματισμού

Είναι πολύ βασικό για την οικονομική τους στρατηγική, οι δήμοι να έχουν μεθόδους προγραμματισμού, στηριγμένες σε μετρήσιμους στόχους. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος του οικονομικού προγραμματισμού θα πρέπει να γίνεται με αριθμοδείκτες.

Ο Δήμος εφαρμόζοντας ένα αποτελεσματικό σύστημα μέτρησης απόδοσης μπορεί να επιτύχει καλύτερα αποτελέσματα στην παρακολούθηση του οικονομικού

προγραμματισμού δίνοντάς του την δυνατότητα για σχέδια δράσης και αναθεώρηση στόχων και πόρων.

Επίσης η αξιοποίηση και ο έλεγχος των χρηματικών διαθεσίμων του Δήμου, είναι ένα εργαλείο για τη βελτίωση των οικονομικών του Δήμου. Η νομοθεσία επιβάλλει να τηρούνται τα χρηματικά διαθέσιμα στην Τράπεζα της Ελλάδος. Ωστόσο, με γνώμονα πάντα τη διαφάνεια των ενεργειών, θα πρέπει να υπάρχει ευελιξία και εφόσον υπάρχουν συμφέρουσες προτάσεις να αξιοποιούνται προς όφελος του Δήμου.

Ο οικονομικός προγραμματισμός για να είναι αποτελεσματικός είναι αναγκαίο να συνδυάζει : σχεδιασμό, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση του προϋπολογισμού.

Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας

Η αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας συμβάλει στην οικονομική ανεξαρτησία του δήμου. Για να επιτευχθεί και να επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα χρειάζεται μέθοδο, τεχνογνωσία και ισχυρή πολιτική βούληση.

Με δεδομένο ότι οι δήμοι δεν διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρία και τεχνογνωσία χρειάζεται να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο για τη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας τους ώστε να αποκομίσουν έσοδα και οικονομικά οφέλη.

Αυτό απαιτεί να υπάρξει συνδυασμός πόρων και ικανοτήτων που θα επιφέρουν μια ουσιαστική μεταβολή. Η αποτελεσματική διαχείριση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας στοχεύει στην αστική ανάπτυξη, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του δήμου.

Αξιοποίηση του ΕΣΠΑ και των εργαλείων του

Πρωταρχικό στόχος του Δήμου θα πρέπει να είναι η μέγιστη αξιοποίηση των προγραμμάτων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς-ΕΣΠΑ ώστε να χρηματοδοτείται αυτόνομα και να εκτελεί έργα δημοτικού, διαδημοτικού και κοινωφελούς χαρακτήρα. Στην προσπάθεια αυτή θα πρέπει να ενισχυθεί το τμήμα Ανάπτυξης και Προγραμματισμού του Δήμου μέσω του οποίου πραγματοποιείται η διαχείριση των κονδυλίων ΕΣΠΑ. Με την αξιοποίηση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ εξασφαλίζεται η μη χρήση ιδίων πόρων και η εξασφάλιση ιδίων κονδυλίων για εκτέλεση μικρότερων έργων και δράσεων. Παράλληλα αποκτάται τεχνογνωσία καθώς

όσα περισσότερα έργα εντάσσονται και εκτελούνται στο ΕΣΠΑ τόσο περισσότερη εμπειρία αποκομίζουν οι υπηρεσίες του Δήμου για μελλοντικό σχεδιασμό και ανάπτυξη αυτών, ενόψει και της νέας Προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Δανεισμός

Ο δανεισμός όπως αναφέρθηκε αποτελεί ένα πολύ σημαντικό χρηματοδοτικό εργαλείο.

Η βέλτιστη απόδοση του είναι όταν η διάρκεια εξόφλησης του δανείου συμπίπτει με τη διάρκεια ζωής του επενδυτικού έργου που χρηματοδοτείται έτσι ώστε να υπάρχει αναλογία μεταξύ του κόστους και της αναμενόμενης ωφέλειας στις επόμενες γενεές ή αλλιώς, η επένδυση να έχει καθαρή παρούσα αξία. Άρα οριοθετώντας τον «χρυσό» κανόνα της δημοσιονομικής πολιτικής, ότι με δανεισμό χρηματοδοτούμε επενδύσεις οι οποίες αποτελούν πηγή δυνητικής ανάπτυξης και με την σειρά τους πηγή μελλοντικών φορολογικών εσόδων, έχουμε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Επενδύσεις – Ανάπτυξη

Οι δημόσιες επενδυτικές επιλογές πρέπει να συνδέονται με την τοπική αναπτυξιακή στρατηγική, που βασίζεται στην αξιολόγηση των τοπικών χαρακτηριστικών, στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, στην ανάπτυξη, στην καινοτομία, στη δυναμική δημιουργίας θέσεων εργασίας, και τις εκτιμήσεις της ενεργούς περιβαλλοντικής προστασίας.

Οι επενδυτικές επιλογές να επιδιώκουν τη συμπληρωματικότητα και τη μείωση των συγκρούσεων μεταξύ των τομεακών στρατηγικών.

Να ενθαρρύνουν την παραγωγή «ανοιχτών» δεδομένων σε τοπική και περιφερειακή κλίμακα, για τη θεμελίωση των επενδυτικών στρατηγικών και τη διευκόλυνση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Ο Δήμος Αιγάλεω θα πρέπει σταθερά να επιδιώκει μια ολοκληρωμένη στρατηγική προσαρμοσμένη στις χωρικές ιδιαιτερότητες. Οι επενδυτικές στρατηγικές του να είναι προσανατολισμένες σε σαφώς καθορισμένους στόχους και αποτελέσματα, οι οποίοι θα πρέπει να είναι ρεαλιστικοί και έγκυροι.

Αξιοποίηση εναλλακτικών χρηματοδοτικών εργαλείων

Το δημόσιο χρήμα είναι περιορισμένο. Η έλλειψη δημοσίων επενδυτικών κεφαλαίων έχει σαν αποτέλεσμα να κινητοποιήσει την Τ.Α να αξιοποιήσει όλα τα χρηματοδοτικά εργαλεία. Οι εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης θα μπορούσαν να είναι:

- δανεισμός συγχρηματοδοτούμενος από το Τ.π.Δ. και την ΕΤΕ.π.
- Η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με Σύμπραξη Δημοσίου – Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) με σκοπό την εκτέλεση έργων ή/και την παροχή υπηρεσιών -μορφές συνεργασίας που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης με μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων. Η συνεργασία αυτή θα πρέπει να εναρμονίζεται με τις δυνατότητες του δήμου και τον προϋπολογισμό.
- επιλέξιμο έργο σε Ε.Π. του ΕΣΠΑ μέσω συγχρηματοδότησης από την Ε.Ε.
- διαβαθμική συνεργασία (Περιφέρειας-Δήμου)

Παρακρατηθέντες πόροι Τ.Α.

Η είσπραξη των παρακρατηθέντων πόρων προς την Τ.Α (2010-2016) και η αξιοποίηση τους σε επενδυτικές και όχι καταναλωτικές δαπάνες, δημιουργεί προοπτικές ανάπτυξης και είναι πηγή μελλοντικών φορολογικών εσόδων συμβάλλοντας στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του δήμου.

Διαδημοτικές συνεργασίες

Μια από τις εναλλακτικές παροχές υπηρεσιών είναι η Διαδημοτική συνεργασία. Η Διαδημοτική συνεργασία εμπλέκει έναν αριθμό τοπικών Αρχών (συνήθως όμορων δήμων) που ενώνουν τις δυνάμεις τους, με στόχο να αναπτύξουν και να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα τις δημόσιες υπηρεσίες και τις υποδομές και να ανταποκριθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες των δημοτών, παρέχοντας καλύτερης ποιότητας υπηρεσίες και ενισχύοντας την τοπική ανάπτυξη.

Η διαδημοτική συνεργασία προωθεί την εξωστρέφεια και την ενίσχυση της τεχνογνωσίας για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων. Έτσι επιτυγχάνεται αποδοτικότερη λειτουργία του Δήμου και εξοικονόμηση πόρων.

Άρα η διαδημοτική συνεργασία είναι ένα μέτρο ανάπτυξης της αποτελεσματικότητας και αξιοποίησης των οικονομικών κλίμακας.

Επιχειρησιακό πρόγραμμα –Αριθμοδείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

Η στρατηγική του Δήμου αποτελεί συνεκτικό σύνολο γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, που αποσκοπούν στην επίτευξη του οράματος του Δήμου. Η διατύπωση της στρατηγικής του Δήμου γίνεται μέσω του καθορισμού Αξόνων, Μέτρων και Στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός θα πρέπει να ενσωματώνεται στον προϋπολογισμό, στη διαχείριση ανθρώπινων πόρων και στη διαχείριση της τεχνολογίας των πληροφοριών.

Η συνεργασία με τους πολίτες και η ευρεία συμμετοχή των εργαζομένων βελτιώνει τη διαδικασία εφαρμογής ενός σχεδίου, δημιουργώντας στους εμπλεκόμενους φορείς ένα αίσθημα οικειοποίησης και δέσμευσης.

Απαιτείται αξιολόγηση και η παρακολούθηση του ΕΠ μέσω δεικτών έτσι ώστε ο Δήμος να έχει την απαιτούμενη επαναπληροφόρηση για να μπορεί να αξιολογήσει τα αποτελέσματα και να λάβει διορθωτική δράση, όπου χρειάζεται.

Η αξία του στρατηγικού σχεδιασμού

Ένας δήμος δεν μπορεί να είναι αποδοτικός σε όλους τους τομείς. Ο σχεδιασμός της στρατηγικής θα πρέπει να έχει εξειδίκευση και οι στόχοι που θέτει δεν μπορεί να είναι πάνω από δύο ή τρεις. Στα πλαίσια αυτής της εξειδίκευσης αναπτύχθηκαν διάφορες έννοιες όπως, η «ανοικτή πόλη», η «δημιουργική πόλη», η «έξυπνη πόλη», η «βιώσιμη πόλη».(Μοχιανάκης Κ., 2014)

Η στρατηγικά σχεδιασμένη εξειδίκευση των δήμων χρησιμοποιείται ως εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της πόλης με στόχο τη βελτίωση της ζωής των πολιτών, την προσέλκυση κεφαλαίων, επιχειρήσεων και εξειδικευμένου προσωπικού.

Συγκριτική αξιολόγηση

Η συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών της Τ.Α (*Local Finance Benchmarking (LFB)*), σχεδιάστηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, σε συνεργασία με την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με στόχο να συμβάλλει στη βελτίωση της τοπικής δημοσιοοικονομικής διαχείρισης και των τοπικών φορολογικών ρυθμίσεων, σε όλες τις Ευρωπαϊκές Τ.Α.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας τους για μεγαλύτερη δημοσιονομική αποκέντρωση και της προσαρμογής στον νέο ρόλο τους οι Ο.Τ.Α θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν ως διαχειριστικό εργαλείο τη συγκριτική αξιολόγηση. Είναι ένα εργαλείο που βοηθάει να εντοπίσουν τις περιοχές εκείνες που απαιτούν παρεμβάσεις και να ιεραρχήσουν τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες τους, ώστε να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους και να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα.

Η συγκριτική αξιολόγηση σε τοπικό επίπεδο μπορεί να τοποθετήσει ένα δήμο σε κλίμακα, σε σχέση με τους ομοίους του, με βάση τα αποτελέσματα που επιτυγχάνει και να αναδείξει μειονεκτήματα και προοπτικές.

Σύσταση μηχανισμού εσωτερικού ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος διασφαλίζει τη νομιμότητα, την αξιοπιστία της οικονομικής διαχείρισης, την αποδοτική χρήση των πόρων, τη συνεχή βελτίωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και γενικότερα της χρηστής διακυβέρνησης της Αυτοδιοίκησης. Άρα η δημιουργία ενός τμήματος εσωτερικού ελέγχου στο οργανόγραμμα του Δήμου, συμβάλλει στην αντικειμενική και συστηματική αξιολόγηση των διαδικασιών και των λειτουργιών του Δήμου, στην υποστήριξη της διοίκησης και των προϊσταμένων των υπηρεσιών για την επίτευξη των στόχων και την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δημόσιας διοίκησης.

Η Διοικητική Αυτοτέλεια, η Εποπτεία και ο Έλεγχος των ΟΤΑ

Οι σημερινοί εποπτικοί και ελεγκτικοί μηχανισμοί προς τους ΟΤΑ δρουν περιοριστικά στην οικονομική και διαχειριστική αυτοτέλεια τους.

Υπάρχει μεγάλο πλήθος ελέγχων από τους Εποπτευόμενους φορείς που συχνά επικαλύπτονται και αντί να επιφέρουν θετικό αποτέλεσμα αποτελούν τροχοπέδη και αυξάνουν τη γραφειοκρατία.

Χρειάζεται απλοποίηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εξωτερικού ελέγχου και του συστήματος εποπτείας των ΟΤΑ.

Εσωτερική οργάνωση - Ανθρώπινοι πόροι

Η υφιστάμενη εσωτερική οργάνωση του Δήμου μπορεί να βελτιωθεί κινούμενη προς τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Στην αποτελεσματικότερη οργάνωση των υπηρεσιών του με την εισαγωγή καινοτόμων και αποδοτικών διαδικασιών όπως η ψηφιοποίηση και τυποποίηση των υποστηρικτικών και διοικητικών υπηρεσιών του, η αξιολόγηση του χρόνου παροχής υπηρεσιών, ο προσδιορισμός του κόστους λειτουργίας .
- Στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, η οποία περιλαμβάνει την ορθολογική διάταξη του, τη βελτίωση του εκπαιδευτικού επίπεδου, την ενίσχυση της τεχνογνωσίας, την προσαρμογή του στα νέα δεδομένα και τις σύγχρονες απαιτήσεις.

Ο ανθρώπινος παράγοντας είναι καταλύτης της οργανωτικής αλλαγής. Ο βαθμός επίτευξης της επιθυμητής οργανωσιακής κουλτούρας έχει να κάνει με την προώθηση της συμμετοχής- τα στελέχη να έχουν ενεργή συμμετοχή στο σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων- και την ενημέρωση ώστε να δημιουργείται ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και υποστήριξης των αλλαγών.

Χρηστή διακυβέρνηση

Η καλή διακυβέρνηση θεωρείται ως βασικό προαπαιτούμενο συστατικό της ανάπτυξης. Η καλή διακυβέρνηση μεταξύ άλλων σημαίνει συμμετοχή, διαφάνεια και λογοδοσία. Σέβεται τη νομοθεσία. Εγγυάται ότι οι πολιτικές, οι κοινωνικές και οι οικονομικές προτεραιότητες βασίζονται στην κοινωνική συναίνεση και ότι η φωνή των πολιτών εισακούεται στη λήψη των αποφάσεων.

Στον συγκεκριμένο τομέα ο Δήμος Αιγάλεω διακρίθηκε εντός του 2018 με το Ευρωπαϊκό Σήμα Αριστείας στη Χρηστή Διακυβέρνηση (ELOGE).

Ως εκ τούτου, οφείλει με σεβασμό και συνέπεια προς τους δημότες του να συνεχίσει την προσπάθεια, να είναι ευέλικτος και προσανατολισμένος στο στόχο του με βάση τα νέα δεδομένα λειτουργίας των ΟΤΑ.

Παράρτημα Α΄

Συγκριτικοί πίνακες αριθμοδεικτών εσόδων, εξόδων, επενδύσεων, δανεισμού και εσόδων-εξόδων ανά κάτοικο ετών 2012-2015.

Π.Α.1: Συγκριτικός πίνακας αριθμοδεικτών εσόδων, εξόδων, επενδύσεων, δανεισμού και εσόδων-εξόδων ανά κάτοικο έτους 2012.

Π.Α 2: Συγκριτικός πίνακας αριθμοδεικτών εσόδων, εξόδων, επενδύσεων, δανεισμού και εσόδων-εξόδων ανά κάτοικο έτους 2013.

Π.Α 3: Συγκριτικός πίνακας αριθμοδεικτών εσόδων, εξόδων, επενδύσεων, δανεισμού και εσόδων-εξόδων ανά κάτοικο έτους 2014.

Π.Α4: Συγκριτικός πίνακας αριθμοδεικτών εσόδων, εξόδων, επενδύσεων, δανεισμού και εσόδων-εξόδων ανά κάτοικο έτους 2015.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2012													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Επιχορηγήσεις	13.292.404,85	96,50%	11.404.799,07	140,21%	15.080.572,86	170,81%	11.983.125,48	104,26%	11.050.268,88	73,40%	10.127.674,74	86,71%
	Ίδια Έσοδα	13.774.185,34		8.133.981,85		8.829.103,84		11.493.561,08		15.055.800,02		11.680.275,84	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου.													
2	Επιχορηγήσεις	13.292.404,85	39,69%	11.404.799,07	47,81%	15.080.572,86	53,70%	11.983.125,48	41,82%	11.050.268,88	35,95%	10.127.674,74	39,43%
	Σύνολο εσόδων	33.494.770,25		23.853.652,84		28.084.235,31		28.651.437,73		30.736.364,48		25.682.751,15	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων (τακτικών και έκτακτων) στο σύνολο των εσόδων-δείκτης εξάρτησης													
3	Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.446.542,35	22,23%	4.863.059,72	20,39%	6.401.816,41	22,80%	7.942.441,37	27,72%	9.303.990,44	30,27%	7.184.153,42	23,49%
	Σύνολο εσόδων	33.494.770,25		23.853.652,84		28.084.235,31		28.651.437,73		30.736.364,48		30.588.796,96	
Ο αριθμοδείκτης έχει ως κριτήριο την δημοσιονομική δυνατότητα του Δήμου να χρησιμοποιήσει την αντικειμενική αξία των ακινήτων													
4	Τακτικά έσοδα	21.819.261,55	65,14%	16.034.455,20	67,22%	19.511.646,35	69,48%	20.500.238,30	71,55%	22.726.267,45	73,94%	19.960.807,22	65,26%
	Σύνολο εσόδων	33.494.770,25		23.853.652,84		28.084.235,31		28.651.437,73		30.736.364,48		30.588.796,96	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αυτονομία του Δήμου													
	Ίδια Έσοδα	13.774.185,34	41,12%	8.133.981,85	34,10%	8.829.103,84	31,44%	11.493.561,08	40,12%	15.055.800,02	48,98%	11.680.275,84	38,18%
	Σύνολο εσόδων	33.494.770,25		23.853.652,84		28.084.235,31		28.651.437,73		30.736.364,48		30.588.796,96	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δημοσιονομική αυτονομία του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2012													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο εσόδων χρήσης μη ανταποδοτικών υπηρεσιών	17.941.546,83	53,60%	14.512.150,74	63,27%	17.146.597,75	58,00%	14.802.210,86	51,29%	14.831.201,06	48,54%	13.346.742,45	53,25%
	Σύνολο εσόδων	33.474.405,59		22.935.207,01		29.561.516,50		28.858.337,44		30.551.547,56		25.066.270,77	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) μη ανταποδοτικών υπηρεσιών 00,10,15,30,35,40,50,70													
2	Σύνολο εσόδων χρήσης ανταποδοτικών υπηρεσιών	5.415.891,15	16,18%	2.739.990,59	11,95%	4.647.480,91	15,72%	5.240.960,34	18,16%	6.497.937,00	21,27%	4.217.856,28	16,83%
	Σύνολο εσόδων	33.474.405,59		22.935.207,01		29.561.516,50		28.858.337,44		30.551.547,56		25.066.270,77	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) ανταποδοτικών υπηρεσιών 20,25,45													
3	Επιχορηγήσεις	13.292.404,85	39,71%	11.404.799,07	49,73%	15.080.572,86	51,01%	11.983.125,48	41,52%	11.050.268,88	36,17%	10.127.674,74	40,40%
	Σύνολο εσόδων	33.474.405,59		22.935.207,01		29.561.516,50		28.858.337,44		30.551.547,56		25.066.270,77	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συμμετοχή των επιχορηγήσεων για την κάλυψη των εσόδων του Δήμου (δείκτης συσχέτισης)													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2012													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο επενδύσεων	104.347,21	0,31%	804.701,43	3,51%	3.107.627,20	10,51%	1.201.124,35	4,16%	2.695.669,31	8,82%	2.265.976,48	9,04%
	Σύνολο εσόδων	33.474.405,59		22.935.207,01		29.561.516,50		28.858.337,44		30.551.547,56		25.066.270,77	
Αριθμοδείκτης επενδυτικής προσπάθειας του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΧΡΗΣΗΣ 2012													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο τοκογεωλυσίων	3.094.888,41	2965,95%	1.434.087,69	178,88%	754.669,59	24,28%	942.748,34	78,49%	681.903,93	25,30%	1.033.192,31	45,60%
	Σύνολο επενδύσεων	104.347,21		801.701,43		3.107.627,20		1.201.124,35		2.695.669,31		2.265.976,48	
Ο αριθμοδείκτης αυτός συσχέτιζει την απόδοση της επένδυσης σε σχέση με το κόστος κεφαλαίου													
2	Σύνολο τοκογεωλυσίων	3.094.888,41	14,18%	1.434.087,69	8,94%	754.669,59	3,87%	942.748,34	4,60%	681.903,93	3,00%	1.033.192,31	5,18%
	Σύνολο τακτικών εσόδων	21.819.261,55		16.034.455,20		19.511.646,35		20.500.238,30		22.726.267,45		19.960.807,22	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δανειακή επιβάρυνση του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ/ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ ΧΡΗΣΗΣ 2012													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο εσόδων	33.494.770,25	488,10	23.853.652,84	389,05	28.084.235,31	337,38	28.651.437,73	433,78	30.736.364,48	427,19	25.682.751,15	402,96
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τα έσοδα του Δήμου ανά κάτοικο													
2	Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.446.542,35	108,51	4.863.059,72	79,32	6.401.816,41	76,91	7.942.441,37	120,25	9.303.990,44	129,31	7.184.153,42	112,72
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την επιβάρυνση για κάθε δημότη από φόρους και τέλη													
3	Επιχορηγήσεις	13.292.404,85	193,70	11.404.799,07	186,01	15.080.572,86	181,17	11.983.125,66	181,43	11.050.268,88	153,58	10.127.674,74	158,90
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσό που λαμβάνει ο Δήμος ανά κάτοικο από τις επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης													
	Σύνολο εσόδων	33.474.405,59	487,80	22.935.207,01	374,07	29.561.516,50	355,13	28.858.337,44	436,92	30.551.547,56	424,62	25.066.270,77	393,28
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ύψος των δαπανών ανά κάτοικο													

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2013													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Επιχορηγήσεις	14.658.211,51	121,69%	15.391.441,69	207,64%	12.853.618,66	136,31%	9.779.879,45	85,65%	9.811.793,22	68,94%	8.611.941,82	72,66%
	Ίδια Έσοδα	12.045.795,78		7.412.410,43		9.429.951,41		11.419.036,74		14.231.577,80		11.853.124,07	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου.													
2	Επιχορηγήσεις	14.658.211,51	45,16%	15.391.441,69	56,38%	12.853.618,66	48,95%	9.779.879,45	38,51%	9.811.793,22	35,02%	8.611.941,82	36,11%
	Σύνολο εσόδων	32.461.639,28		27.299.322,25		26.261.345,31		25.398.588,37		28.017.989,91		23.848.211,51	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων (τακτικών και έκτακτων) στο σύνολο των εσόδων-δείκτης εξάρτησης													
3	Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.342.654,15	22,62%	4.477.048,31	16,40%	6.185.809,17	23,55%	7.809.256,12	30,75%	9.227.709,33	32,93%	6.743.040,20	28,27%
	Σύνολο εσόδων	32.461.639,28		27.299.322,25		26.261.345,31		25.398.588,37		28.017.989,91		23.848.211,51	
Ο αριθμοδείκτης έχει ως κριτήριο την δημοσιονομική δυνατότητα του Δήμου να χρησιμοποιήσει την αντικειμενική αξία των ακινήτων													
4	Τακτικά έσοδα	20.177.250,50	62,16%	14.956.706,13	54,79%	19.487.272,90	74,21%	19.910.220,41	78,39%	21.926.361,30	78,26%	18.706.554,13	78,44%
	Σύνολο εσόδων	32.461.639,28		27.299.322,25		26.261.345,31		25.398.588,37		28.017.989,91		23.848.211,51	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αυτονομία του Δήμου													
	Ίδια Έσοδα	12.045.795,78	37,11%	7.412.410,43	27,15%	9.429.951,41	35,91%	11.419.036,74	44,96%	14.231.577,80	50,79%	11.853.124,07	49,70%
	Σύνολο εσόδων	32.461.639,28		27.299.322,25		26.261.345,31		25.398.588,37		28.017.989,91		23.848.211,51	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δημοσιονομική αυτονομία του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2013													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο εξόδων χρήσης μη ανταποδοτικών υπηρεσιών	14.022.115,98	42,61%	14.284.616,68	54,25%	16.358.112,41	60,68%	14.016.203,28	55,95%	13.045.854,06	50,34%	12.730.884,85	56,51%
	Σύνολο εσόδων	32.910.041,65		26.331.513,67		26.958.866,69		25.049.345,66		25.915.088,48		22.530.026,32	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) μη ανταποδοτικών υπηρεσιών 00,10,15,30,35,40,50,70													
2	Σύνολο εξόδων χρήσης ανταποδοτικών υπηρεσιών	4.115.928,34	12,51%	919.237,05	3,49%	4.408.583,00	16,35%	4.921.248,67	19,65%	6.259.260,76	24,15%	3.765.988,15	16,72%
	Σύνολο εσόδων	32.910.041,65		26.331.513,67		26.958.866,69		25.049.345,66		25.915.088,48		22.530.026,32	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) ανταποδοτικών υπηρεσιών 20,25,45													
3	Επιχορηγήσεις	14.658.211,51	44,54%	15.391.441,69	58,45%	12.853.618,66	47,68%	9.779.879,45	39,04%	9.811.793,22	981179322,00%	8.611.941,82	38,22%
	Σύνολο εσόδων	32.910.041,65		26.331.513,67		26.958.866,69		25.049.345,66		1,00		22.530.026,32	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συμμετοχή των επιχορηγήσεων για την κάλυψη των εξόδων του Δήμου (δείκτης συσχέτισης)													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2013													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο επενδύσεων	905.337,57	2,75%	2.310.716,58	8,78%	1.578.699,08	5,86%	669.503,61	2,67%	1.586.736,42	6,12%	2.188.507,43	9,71%
	Σύνολο εσόδων	32.910.041,65		26.331.513,67		26.958.866,69		25.049.345,66		25.915.088,48		22.530.026,32	
Αριθμοδείκτης επενδυτικής προσπάθειας του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΗΜΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2013													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο τοκογενηθέντων	1.630.397,78	180,09%	618.759,04	26,78%	746.885,30	47,31%	940.546,49	140,48%	216.825,85	13,66%	1.014.230,34	46,34%
	Σύνολο επενδύσεων	905.337,57		2.310.716,58		1.578.699,08		669.503,61		1.586.736,42		2.188.507,43	
Ο αριθμοδείκτης αυτός συσχετίζει την απόδοση της επένδυσης σε σχέση με το κόστος κεφαλαίου													
2	Σύνολο τοκογενηθέντων	1.630.397,78	8,08%	618.759,04	4,14%	746.885,30	3,83%	940.546,49	4,72%	216.825,85	0,99%	1.014.230,34	5,42%
	Σύνολο τακτικών εσόδων	20.177.250,50		14.956.706,13		19.487.272,90		19.910.220,41		21.926.361,30		18.706.554,13	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την εδαφική επιβάρυνση του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ/ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ ΧΡΗΣΗΣ 2013													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο εσόδων	32.461.639,28	473,04	27.299.322,25	445,25	26.261.345,31	315,49	25.398.588,37	384,54	28.017.989,91	389,41	23.848.211,51	374,17
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τα έσοδα του Δήμου ανά κάτοικο													
2	Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.342.654,15	107,00	4.477.048,31	73,02	6.185.809,17	74,31	7.809.256,12	118,23	9.227.709,33	128,25	6.743.040,20	105,80
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την επιβάρυνση για κάθε δημότη από φόρους και τέλη													
3	Επιχορηγήσεις	14.658.211,51	215,60	15.391.441,69	251,03	12.853.618,66	154,41	9.779.879,45	148,07	9.811.793,22	136,37	8.611.941,82	135,12
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσό που λαμβάνει ο Δήμος ανά κάτοικο από τις επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης													
	Σύνολο εσόδων	32.910.041,65	479,58	26.331.513,67	429,47	26.958.866,69	323,87	25.049.345,66	379,25	25.915.088,48	360,18	22.530.026,32	353,49
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ύψος των δαπανών ανά κάτοικο													

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2014													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΗΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΥΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Επιχορηγήσεις	11.297.371,42	100,14%	11.087.980,26	176,71%	13.684.631,43	162,20%	9.937.911,95	94,47%	9.620.355,43	69,46%	11.037.162,00	100,06%
	Τόσα Έσοδα	11.281.116,41		6.274.720,25		8.436.745,83		10.519.608,94		13.851.152,49		11.030.562,29	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου.													
2	Επιχορηγήσεις	11.297.371,42	41,45%	11.087.980,26	52,60%	13.684.631,43	50,55%	9.937.911,95	41,09%	9.620.355,43	35,21%	11.037.162,00	43,49%
	Σύνολο εσόδων	27.254.631,04		21.079.770,78		27.072.280,69		24.183.602,20		27.324.075,64		25.375.924,88	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων (τακτικών και έκτακτων) στο σύνολο των εσόδων-δείκτης εξάρτησης													
3	Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.369.372,41	27,04%	3.502.359,26	16,61%	5.840.807,42	21,57%	7.515.527,96	31,08%	8.938.644,15	32,71%	6.614.419,71	26,07%
	Σύνολο εσόδων	27.254.631,04		21.079.770,78		27.072.280,69		24.183.602,20		27.324.075,64		25.375.924,88	
Ο αριθμοδείκτης έχει ως κριτήριο την δημοσιονομική δυνατότητα του Δήμου να χρησιμοποιήσει την αντικαταμηνική αξία των ακινήτων													
4	Τακτικά έσοδα	20.118.894,00	73,82%	14.367.047,01	68,16%	18.839.134,11	69,59%	19.086.460,76	78,92%	21.062.529,16	77,08%	18.217.181,03	71,79%
	Σύνολο εσόδων	27.254.631,04		21.079.770,78		27.072.280,69		24.183.602,20		27.324.075,64		25.375.924,88	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αυτονομία του Δήμου													
	Τόσα Έσοδα	11.281.116,41	41,39%	6.274.720,25	29,77%	8.436.745,83	31,16%	10.519.608,94	43,50%	13.851.152,49	50,69%	11.030.562,29	43,47%
	Σύνολο εσόδων	27.254.631,04		21.079.770,78		27.072.280,69		24.183.602,20		27.324.075,64		25.375.924,88	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δημοσιονομική αυτονομία του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2014													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΗΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΥΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο εξόδων χρήσης μη ανταποδοτικών υπηρεσιών	12.301.201,39	51,09%	9.796.123,65	49,44%	15.931.553,79	58,24%	13.214.967,33	57,67%	12.970.153,65	51,69%	12.739.382,07	51,37%
	Σύνολο εξόδων	24.076.393,44		19.816.052,93		27.354.655,30		22.914.842,65		25.089.810,38		24.800.060,95	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) μη ανταποδοτικών υπηρεσιών 00,10,15,30,35,40,50,70													
2	Σύνολο εξόδων χρήσης ανταποδοτικών υπηρεσιών	4.512.480,71	18,74%	3.187.961,89	16,09%	4.589.960,46	16,78%	4.699.708,30	20,51%	5.999.486,03	23,91%	3.676.590,39	14,82%
	Σύνολο εξόδων	24.076.393,44		19.816.052,93		27.354.655,30		22.914.842,65		25.089.810,38		24.800.060,95	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) ανταποδοτικών υπηρεσιών 20,25,45													
3	Επιχορηγήσεις	11.297.371,42	46,92%	11.087.980,26	55,95%	13.684.631,43	50,03%	9.937.911,95	43,37%	9.620.355,43	38,34%	11.037.162,00	44,50%
	Σύνολο εσόδων	24.076.393,44		19.816.052,93		27.354.655,30		22.914.842,65		25.089.810,38		24.800.060,95	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συμμετοχή των επιχορηγήσεων για την κάλυψη των εξόδων του Δήμου (δείκτης συσχέτισης)													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2014													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΗΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΥΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο επενδύσεων	135.145,97	0,56%	1.508.717,88	7,61%	1.351.136,26	4,94%	578.046,83	2,52%	1.362.027,20	5,43%	3.732.003,35	15,05%
	Σύνολο εξόδων	24.076.393,44		19.816.052,93		27.354.655,30		22.914.842,65		25.089.810,38		24.800.060,95	
Αριθμοδείκτης επενδυτικής προσπάθειας του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΧΡΗΣΗΣ 2014													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΗΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΥΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο τοκοχρεολυσίων	1.030.730,19	762,68%	477.536,65	31,65%	747.710,30	55,34%	939.660,67	162,56%	216.257,02	15,88%	1.023.496,76	27,42%
	Σύνολο επενδύσεων	135.145,97		1.508.717,88		1.351.136,26		578.046,83		1.362.027,20		3.732.003,35	
Ο αριθμοδείκτης αυτός αναφέρεται την απόδοση της επένδυσης σε σχέση με το κόστος κεφαλαίου													
2	Σύνολο τοκοχρεολυσίων	1.030.730,19	5,12%	477.536,65	3,32%	747.710,30	3,97%	939.660,67	4,92%	216.257,02	1,03%	1.023.496,76	5,62%
	Σύνολο τακτικών εσόδων	20.118.894,00		14.367.047,01		18.839.134,11		19.086.460,76		21.062.529,16		18.217.181,03	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δανειακή επιβάρυνση του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ/ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ ΧΡΗΣΗΣ 2014													
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΗΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΥΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο εσόδων	27.254.631,04	397,16	21.079.770,78	343,81	27.072.280,69	325,23	24.183.602,20	366,14	27.324.075,64	379,76	25.375.924,88	398,14
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τα έσοδα του Δήμου ανά κάτοικο													
2	Έσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.369.372,41	107,39	3.502.359,26	57,12	5.840.807,42	70,17	7.515.527,96	113,79	8.938.644,15	124,23	6.614.419,71	103,78
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την επιβάρυνση για κάθε δημότη από φόρους και τέλη													
3	Επιχορηγήσεις	11.297.371,42	164,63	11.087.980,26	180,85	13.684.631,43	164,40	9.937.911,95	150,46	9.620.355,43	133,71	11.037.162,00	173,17
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσό που λαμβάνει ο Δήμος ανά κάτοικο από τις επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης													
	Σύνολο εσόδων	24.076.393,44	350,85	19.816.052,93	323,20	27.354.655,30	328,62	22.914.842,65	346,93	25.089.810,38	348,71	24.800.060,95	389,11
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ύψος των δαπανών ανά κάτοικο													

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2015													
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΓΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Επιχορηγήσεις	14.205.115,47	83,61%	10.356.848,76	134,18%	13.501.638,17	150,06%	9.494.549,24	84,42%	10.769.048,07	76,43%	9.093.124,47	81,93%
	Ίδια Έσοδα	16.989.065,25		7.718.512,79		8.997.219,17		11.246.819,19		14.089.681,47		11.098.452,10	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τον βαθμό εξάρτησης του Δήμου													
2	Επιχορηγήσεις	14.205.115,47	39,82%	10.356.848,76	46,27%	13.501.638,17	49,25%	9.494.549,24	39,17%	10.769.048,07	37,66%	9.093.124,47	38,98%
	Σύνολο εσόδων	35.673.707,81		22.381.473,71		27.412.214,70		24.241.136,33		28.591.726,84		23.327.722,72	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων (τακτικών και έκτακτων) στο σύνολο των εσόδων-δείκτης εξάρτησης													
3	Εσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.551.926,40	21,17%	4.164.529,65	18,61%	6.003.363,60	21,90%	7.772.860,04	32,06%	9.109.316,77	31,86%	6.703.054,44	28,73%
	Σύνολο εσόδων	35.673.707,81		22.381.473,71		27.412.214,70		24.241.136,33		28.591.726,84		23.327.722,72	
Ο αριθμοδείκτης έχει ως κριτήριο την δημοσιονομική δυνατότητα του Δήμου να χρησιμοποιήσει την αντικειμενική αξία των ακινήτων													
4	Τακτικά έσοδα	25.680.892,06	71,99%	15.846.012,24	70,80%	19.536.809,22	71,27%	19.401.673,90	80,04%	21.411.277,06	74,89%	18.369.055,55	78,74%
	Σύνολο εσόδων	35.673.707,81		22.381.473,71		27.412.214,70		24.241.136,33		28.591.726,84		23.327.722,72	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αυτονομία του Δήμου													
	Ίδια Έσοδα	16.989.065,25	47,62%	7.718.512,79	34,49%	8.997.219,17	32,82%	11.246.819,19	46,40%	14.089.681,47	49,28%	11.098.452,10	47,58%
	Σύνολο εσόδων	35.673.707,81		22.381.473,71		27.412.214,70		24.241.136,33		28.591.726,84		23.327.722,72	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δημοσιονομική αυτονομία του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2015													
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΓΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο εσόδων χρήσης μη ανταποδοτικών υπηρεσιών	11.726.938,47	42,70%	9.008.198,67	46,63%	15.036.794,71	53,83%	12.403.407,49	53,20%	11.300.108,41	42,78%	11.510.248,11	50,59%
	Σύνολο εσόδων	27.461.275,32		19.317.108,72		27.932.041,13		23.314.075,70		26.412.302,91		22.754.040,75	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) μη ανταποδοτικών υπηρεσιών 00,10,15,30,35,40,30,70													
2	Σύνολο εσόδων χρήσης ανταποδοτικών υπηρεσιών	5.826.754,36	21,22%	4.530.154,19	23,45%	6.188.620,07	22,16%	6.128.875,29	26,29%	7.751.442,70	29,35%	5.328.944,38	23,42%
	Σύνολο εσόδων	27.461.275,32		19.317.108,72		27.932.041,13		23.314.075,70		26.412.302,91		22.754.040,75	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών (ελάχιστο κόστος λειτουργίας) ανταποδοτικών υπηρεσιών 20,25,45													
3	Επιχορηγήσεις	14.205.115,47	51,73%	10.356.848,76	53,61%	13.501.638,17	48,34%	9.494.549,24	40,72%	10.769.048,07	40,77%	9.093.124,47	39,96%
	Σύνολο εσόδων	27.461.275,32		19.317.108,72		27.932.041,13		23.314.075,70		26.412.302,91		22.754.040,75	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συμμετοχή των επιχορηγήσεων για την κάλυψη των εσόδων του Δήμου (δείκτης συσχέτισης)													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2015													
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΓΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο επενδύσεων	3.453.981,09	12,58%	1.399.156,21	7,24%	1.631.243,52	5,84%	781.392,92	3,35%	1.887.239,04	7,15%	2.356.716,88	10,36%
	Σύνολο εσόδων	27.461.275,32		19.317.108,72		27.932.041,13		23.314.075,70		26.412.302,91		22.754.040,75	
Αριθμοδείκτης επενδυτικής προσπάθειας του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΧΡΗΣΗΣ 2015													
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΓΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο τοκοφρεωλυσιών	632.935,93	18,32%	478.526,98	34,20%	744.339,26	45,63%	938.623,40	120,12%	216.080,32	11,45%	1.146.944,68	48,67%
	Σύνολο επενδύσεων	3.453.981,09		1.399.156,21		1.631.243,52		781.392,92		1.887.239,04		2.356.716,88	
Ο αριθμοδείκτης αυτός συσχετίζει την απόδοση της επένδυσης σε σχέση με το κόστος κεφαλαίου													
2	Σύνολο τοκοφρεωλυσιών	632.935,93	2,46%	478.526,98	3,02%	744.339,26	3,81%	938.623,40	4,84%	216.080,32	1,01%	1.146.944,68	6,24%
	Σύνολο τακτικών εσόδων	25.680.892,06		15.846.012,24		19.536.809,22		19.401.673,90		21.411.277,06		18.369.055,55	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την δανειακή επιβάρυνση του Δήμου													
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ/ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ ΧΡΗΣΗΣ 2015													
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΓΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΤΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ		
1	Σύνολο εσόδων	35.673.707,81	519,85	22.381.473,71	365,04	27.412.214,70	329,31	24.241.136,33	367,01	28.591.726,84	397,38	23.327.722,72	366,01
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει τα έσοδα του Δήμου ανά κάτοικο													
2	Εσοδα από ακίνητη περιουσία -Ανταποδοτικών εσόδων	7.551.926,40	110,05	4.164.529,65	67,92	6.003.363,60	72,12	7.772.860,04	117,68	9.109.316,77	126,61	6.703.054,44	105,17
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την επιβάρυνση για κάθε δημότη από φόρους και τέλη													
3	Επιχορηγήσεις	14.205.115,47	207,00	10.356.848,76	168,92	13.501.638,17	162,20	9.494.502,24	143,75	10.769.048,07	149,67	9.093.124,47	142,67
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσό που λαμβάνει ο Δήμος ανά κάτοικο από τις επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης													
	Σύνολο εσόδων	27.461.275,32	400,18	19.317.108,72	315,06	27.932.041,13	335,56	23.314.075,70	352,98	26.412.302,91	367,09	22.754.040,75	357,00
	Σύνολο πληθυσμού (βάσει κατανομής ΥΠΕΣ)	68.623		61.312		83.241		66.050		71.950		63.736	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ύψος των δαπανών ανά κάτοικο													

Παράρτημα Β΄

Συγκριτικοί πίνακες αριθμοδεικτών απόδοσης – αποδοτικότητας και αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης ετών 2012-2015.

Π. Β 1 Συγκριτικός πίνακας αριθμοδεικτών απόδοσης – αποδοτικότητας και αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης ετών 2012.

Π. Β 2 Συγκριτικός πίνακας αριθμοδεικτών απόδοσης – αποδοτικότητας και αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης ετών 2013.

Π. Β 3 Συγκριτικός πίνακας αριθμοδεικτών απόδοσης – αποδοτικότητας και αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης ετών 2014.

Π. Β 4 Συγκριτικός πίνακας αριθμοδεικτών απόδοσης – αποδοτικότητας και αριθμοδεικτών οικονομικής διάρθρωσης ετών 2015.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2012												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	-885.156,83	-1,46%	627.830,53	4,13%	-733.685,05	-3,46%	-865.046,19	-4,23%	-7.358,89	-0,03%	1.535.180,84	7,63%
Έσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	60.585.887,52		15.185.616,76		21.181.185,54		20.450.296,14		23.271.549,54		20.129.097,56	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την απόδοση του Δήμου.												
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	-885.156,83	-1,31%	627.830,53	3,45%	-733.685,05	-3,10%	-865.046,19	-3,72%	-7.358,89	-0,03%	1.535.180,84	7,07%
Σύνολο εσόδων	67.779.100,16		18.197.569,88		23.673.740,35		23.227.126,66		25.502.088,53		21.720.849,97	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συνολική απόδοση του Δήμου σε σύγκριση με τα συνολικά του έσοδα.												
Μικτά αποτελέσματα	-385.752,81	-0,64%	209.677,27	1,38%	3.148.029,66	14,86%	-376.416,73	-1,84%	5.358.058,90	23,02%	2.312.519,81	11,49%
Έσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	60.585.887,52		15.185.616,76		21.181.185,54		20.450.296,14		23.271.549,54		20.129.097,56	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστιαίο μέγεθος του μικτού αποτελέσματος επί των εσόδων από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρων-εισφορών και Τακτικών Επιχορηγήσεων του Δήμου.												
ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2012												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	10.499.069,13	20,85%	3.367.669,41	6,52%	9.472.261,81	19,22%	4.670.034,88	2,84%	5.726.089,18	7,15%	6.485.076,93	9,76%
Σύνολο Ενεργητικού	50.360.497,04		51.634.165,16		49.288.067,91		164.368.781,44		80.076.501,21		66.451.533,17	
Πάγιο ενεργητικό	38.851.477,88	77,15%	46.681.048,82	90,41%	36.453.154,36	73,96%	157.046.459,73	95,55%	71.139.538,22	88,84%	57.088.177,34	85,91%
Σύνολο Ενεργητικού	50.360.497,04		51.634.165,16		49.288.067,91		164.368.781,44		80.076.501,21		66.451.533,17	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την αναλογία κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε κυκλοφοριακό και σε πάγιο ενεργητικό.												
Ίδια Κεφάλαια	26.107.265,68	110,05%	32.218.593,61	170,48%	42.675.750,67	753,03%	144.687.984,09	1607,68%	72.910.799,12	1180,72%	59.273.836,69	966,64%
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	23.723.031,50		18.898.610,19		5.667.216,24		8.999.803,95		6.175.094,88		6.131.936,36	
Ο παραπάνω δείκτης δείχνει την οικονομική αντάρκτη του Δήμου.												
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	23.723.031,50	47,11%	18.898.610,19	36,60%	5.667.216,24	11,50%	8.999.803,95	5,48%	6.175.094,88	7,71%	6.131.936,36	9,23%
Σύνολο παθητικού	50.360.497,04		51.634.165,16		49.288.067,91		164.368.781,44		80.076.501,21		66.451.533,17	
Ίδια Κεφάλαια	26.107.265,68	51,84%	32.218.593,61	62,40%	42.675.750,67	86,58%	144.687.984,09	88,03%	72.910.799,12	91,05%	59.273.836,69	89,20%
Σύνολο Παθητικού	50.360.497,04		51.634.165,16		49.288.067,91		164.368.781,44		80.076.501,21		66.451.533,17	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την δανειακή εξάρτηση του Δήμου.												
Ίδια Κεφάλαια	26.107.265,68	67,20%	32.218.593,61	69,02%	42.675.750,67	117,07%	144.687.984,09	92,13%	72.910.799,12	102,49%	59.273.836,69	103,83%
Πάγιο Ενεργητικό	38.851.477,88		46.681.048,82		36.453.154,36		157.046.459,73		71.139.538,22		57.088.177,34	
Ο δείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρηματοδότησής των ακινητοποιήσεων του Δήμου από τα Ίδια Κεφάλαια.												
Κυκλοφορούν ενεργητικό	10.499.069,13	148,95%	3.367.669,41	43,56%	9.472.261,81	742,98%	4.670.034,88	193,23%	5.726.089,18	459,59%	6.485.076,93	328,13%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.048.678,04		7.731.603,40		1.274.905,88		2.416.788,69		1.245.907,08		1.976.388,65	
Ο δείκτης αυτός δείχνει την δυνατότητα του Δήμου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.												
Κεφάλαιο κινήσεως	3.450.391,09	32,86%	-4.363.933,99	-129,58%	8.197.355,93	86,54%	2.253.246,19	48,25%	4.480.182,10	78,24%	4.508.688,28	69,52%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	10.499.069,13		3.367.669,41		9.472.261,81		4.670.034,88		5.726.089,18		6.485.076,93	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αναλογία του Κυκλοφορούντος ενεργητικού το οποίο χρηματοδοτείται από το πλεόνασμα των διαρκών κεφαλαίων (Ίδιων Κεφαλαίων και Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων).												

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΧΡΗΣΗΣ 2013												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	3.826.798,94	6,06%	-1.093.048,20	-7,81%	-692.519,98	-3,43%	865.452,10	4,47%	95.959,54	0,44%	2.418.262,56	13,15%
Εσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	63.133.878,14		13.995.326,83		20.218.572,57		19.349.157,92		21.575.139,45		18.383.230,81	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την απόδοση του Δήμου.												
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	3.826.798,94	5,36%	-1.093.048,20	-6,51%	-692.519,98	-3,07%	865.452,10	3,63%	95.959,54	0,40%	2.418.262,56	12,02%
Σύνολο εσόδων	71.340.567,14		16.801.959,31		22.549.261,35		23.825.871,09		23.792.973,82		20.115.146,86	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συνολική απόδοση του Δήμου σε σύγκριση με τα συνολικά του έσοδα.												
Μικτά αποτελέσματα	2.447.142,63	3,88%	209.663,82	1,50%	2.904.904,67	14,37%	-528.815,29	-2,73%	5.154.027,74	23,89%	3.417.087,90	18,59%
Εσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	63.133.878,14		13.995.326,83		20.218.572,57		19.349.157,92		21.575.139,45		18.383.230,81	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστιαίο μέγεθος του μικτού αποτελέσματος επί των εσόδων από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρων-εισφορών και Τακτικών Επιχορηγήσεων του Δήμου.												
ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΘΡΩΣΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2013												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	18.607.640,14	33,08%	3.603.307,10	7,08%	9.707.488,43	20,25%	4.882.977,24	3,07%	8.783.590,23	10,87%	8.763.112,19	12,55%
Σύνολο Ενεργητικού	56.255.868,73		50.902.009,95		47.938.496,06		159.278.195,60		80.815.889,12		69.838.109,35	
Πάγιο ενεργητικό	37.318.662,27	66,34%	46.261.984,81	90,88%	35.682.053,17	74,43%	152.415.629,25	95,69%	69.669.867,89	86,21%	58.532.277,13	83,81%
Σύνολο Ενεργητικού	56.255.868,73		50.902.009,95		47.938.496,06		159.278.195,60		80.815.889,12		69.838.109,35	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την αναλογία κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε κυκλοφοριακό και σε πάγιο ενεργητικό.												
Ίδια Κεφάλαια	29.055.055,72	109,13%	34.598.312,40	224,26%	40.966.238,70	793,32%	143.255.568,19	1908,19%	72.791.160,09	1222,15%	62.250.098,17	1022,27%
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	26.623.933,70		15.427.727,65		5.163.889,63		7.507.390,70		5.956.003,68		6.089.427,46	
Ο παραπάνω δείκτης δείχνει την οικονομική αυτόρκεση του Δήμου.												
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	26.623.933,70	47,33%	15.427.727,65	30,31%	5.163.889,63	10,77%	7.507.390,70	4,71%	5.956.003,68	7,37%	6.089.427,46	8,72%
Σύνολο παθητικού	56.255.868,73		50.902.009,95		47.938.496,06		159.278.195,60		80.815.889,12		69.838.109,35	
Ίδια Κεφάλαια	29.055.055,72	51,65%	34.598.312,40	67,97%	40.966.238,70	85,46%	143.255.568,19	89,94%	72.791.160,09	90,07%	62.250.098,17	89,13%
Σύνολο Παθητικού	56.255.868,73		50.902.009,95		47.938.496,06		159.278.195,60		80.815.889,12		69.838.109,35	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την δανειακή εξάρτηση του Δήμου.												
Ίδια Κεφάλαια	29.055.055,72	77,86%	34.598.312,40	74,79%	40.966.238,70	114,81%	143.255.568,19	93,99%	72.791.160,09	104,48%	62.250.098,17	106,35%
Πάγιο Ενεργητικό	37.318.662,27		46.261.984,81		35.682.053,17		152.415.629,25		69.669.867,89		58.532.277,13	
Ο δείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρηματοδότησεως των ακινητοποιήσεων του Δήμου από τα Ίδια Κεφάλαια.												
Κυκλοφορούν ενεργητικό	18.607.640,14	789,36%	3.603.307,10	87,95%	9.707.488,43	589,93%	4.882.977,24	254,83%	8.783.590,23	990,02%	8.763.112,19	283,48%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.357.318,21		4.096.947,58		1.645.528,91		1.916.148,54		887.210,83		3.091.243,33	
Ο δείκτης αυτός δείχνει την δυνατότητα του Δήμου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.												
Κεφάλαιο κινήσεως	16.250.321,93	87,33%	-493.640,48	-13,70%	8.061.959,52	83,05%	2.966.828,70	60,76%	7.896.379,40	89,90%	5.671.868,86	64,72%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	18.607.640,14		3.603.307,10		9.707.488,43		4.882.977,24		8.783.590,23		8.763.112,19	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αναλογία του Κυκλοφορούντος ενεργητικού το οποίο χρηματοδοτείται από το πλεόνασμα των διαρκών κεφαλαίων (Ίδιων Κεφαλαίων και Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων).												

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2014												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	2.115.667,27	3,44%	749.205,74	5,35%	-578.556,03	-2,79%	514.523,73	2,68%	890.825,39	4,27%	1.625.245,98	8,92%
Εσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	61.481.221,43		13.993.449,93		20.745.047,72		19.163.579,74		20.850.396,16		18.218.513,16	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την απόδοση του Δήμου.												
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	2.115.667,27	3,20%	749.205,74	4,61%	-578.556,03	-2,65%	514.523,73	2,30%	890.825,39	3,81%	1.625.245,98	7,50%
Σύνολο εσόδων	66.024.638,03		16.241.905,09		21.863.128,38		22.394.952,22		23.410.047,04		21.671.019,95	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συνολική απόδοση του Δήμου σε σύγκριση με τα συνολικά του έσοδα.												
Μικτά αποτελέσματα	3.695.120,12	6,01%	1.031.681,62	7,37%	3.862.734,97	18,62%	286.196,10	1,49%	4.976.464,68	23,87%	1.394.170,14	7,65%
Εσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	61.481.221,43		13.993.449,93		20.745.047,72		19.163.579,74		20.850.396,16		18.218.513,16	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστιαίο μέγεθος του μικτού αποτελέσματος επί των εσόδων από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρων-εισφορών και Τακτικών Επιχορηγήσεων του Δήμου.												
ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΦΘΩΣΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2014												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	22.553.248,85	39,49%	3.747.569,35	7,41%	10.158.689,97	20,96%	6.030.908,50	3,84%	10.604.442,03	12,87%	9.405.655,14	9,98%
Σύνολο Ενεργητικού	57.112.079,56		50.547.413,20		48.470.441,39		157.184.415,78		82.418.990,04		94.245.214,27	
Πάγιο ενεργητικό	34.232.505,90	59,94%	45.027.184,48	89,08%	36.475.038,45	75,25%	149.361.315,30	95,02%	69.475.584,21	84,30%	82.120.433,37	87,13%
Σύνολο Ενεργητικού	57.112.079,56		50.547.413,20		48.470.441,39		157.184.415,78		82.418.990,04		94.245.214,27	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την αναλογία κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε κυκλοφοριακό και σε πάγιο ενεργητικό.												
Ίδια Κεφάλαια	29.594.858,49	110,74%	34.688.083,39	237,47%	41.892.252,64	923,00%	141.900.522,59	2004,97%	72.800.659,04	1026,49%	88.224.990,66	1930,13%
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	26.723.957,93		14.607.528,30		4.538.728,66		7.077.443,00		7.092.195,06		4.570.945,14	
Ο παραπάνω δείκτης δείχνει την οικονομική αυτάρκεια του Δήμου.												
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	26.723.957,93	46,79%	14.607.528,30	28,90%	4.538.728,66	9,36%	7.077.443,00	4,50%	7.092.195,06	8,61%	4.570.945,14	4,85%
Σύνολο παθητικού	57.112.079,56		50.547.413,20		48.470.441,39		157.184.415,78		82.418.990,04		94.245.214,27	
Ίδια Κεφάλαια	29.594.858,49	51,82%	34.688.083,39	68,62%	41.892.252,64	86,43%	141.900.522,59	90,28%	72.800.659,04	88,33%	88.224.990,66	93,61%
Σύνολο Παθητικού	57.112.079,56		50.547.413,20		48.470.441,39		157.184.415,78		82.418.990,04		94.245.214,27	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την δανειακή εξάρτηση του Δήμου.												
Ίδια Κεφάλαια	29.594.858,49	86,45%	34.688.083,39	77,04%	41.892.252,64	114,85%	141.900.522,59	95,00%	72.800.659,04	104,79%	88.224.990,66	107,43%
Πάγιο Ενεργητικό	34.232.505,90		45.027.184,48		36.475.038,45		149.361.315,30		69.475.584,21		82.120.433,37	
Ο δείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρηματοδοτήσεως των ακινητοποιήσεων του Δήμου από τα Ίδια Κεφάλαια.												
Κυκλοφορούν ενεργητικό	22.553.248,85	1154,58%	3.747.569,35	131,34%	10.158.689,97	708,18%	6.030.908,50	303,49%	10.604.442,03	525,85%	9.405.655,14	445,87%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.953.379,32		2.853.318,22		1.434.482,64		1.987.169,79		2.016.628,18		2.109.528,84	
Ο δείκτης αυτός δείχνει την δυνατότητα του Δήμου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.												
Κεφάλαιο κινήσεως	20.599.869,53	91,34%	894.251,13	23,86%	8.724.207,33	85,88%	4.043.738,71	67,05%	8.587.813,85	80,98%	7.296.126,30	77,57%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	22.553.248,85		3.747.569,35		10.158.689,97		6.030.908,50		10.604.442,03		9.405.655,14	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αναλογία του Κυκλοφορούντος ενεργητικού το οποίο χρηματοδοτείται από το πλεόνασμα των διαρκών κεφαλαίων (Ίδιων Κεφαλαίων και Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων).												

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2015												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	1.487.201,26	2,49%	1.709.533,95	11,94%	-371.437,98	-1,78%	1.424.808,28	7,40%	543.979,74	2,56%	609.986,33	3,33%
Εσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές- πρόστιμα-προσωζήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	59.611.178,33		14.316.647,23		20.860.968,96		19.257.504,48		21.252.692,28		18.313.744,60	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την απόδοση του Δήμου.												
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	1.487.201,26	2,28%	1.709.533,95	10,23%	-371.437,98	-1,64%	1.424.808,28	6,39%	543.979,74	2,33%	609.986,33	2,98%
Σύνολο εσόδων	65.195.758,85		16.715.381,51		22.667.902,41		22.301.616,92		23.348.946,91		20.465.755,62	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συνολική απόδοση του Δήμου σε σύγκριση με τα συνολικά του έσοδα.												
Μικτά αποτελέσματα	4.134.638,96	6,94%	1.413.921,79	9,88%	3.654.878,59	17,52%	577.916,75	3,00%	4.906.956,67	23,09%	1.431.971,14	7,82%
Εσοδα από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρους-εισφορές- πρόστιμα-προσωζήσεις και Τακτικές επιχορηγήσεις	59.611.178,33		14.316.647,23		20.860.968,96		19.257.504,48		21.252.692,28		18.313.744,60	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστιαίο μέγεθος του μικτού αποτελέσματος επί των εσόδων από πώληση αγαθών & υπηρεσιών, φόρων-εισφορών και Τακτικών Επιχορηγήσεων του Δήμου.												
ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2015												
	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ		ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	24.022.054,27	40,39%	6.175.639,97	12,22%	9.574.434,90	20,36%	7.177.079,31	4,63%	12.660.442,73	15,18%	9.919.843,96	10,60%
Σύνολο Ενεργητικού	59.482.359,94		50.532.350,27		47.032.312,09		155.154.823,53		83.410.689,17		93.576.719,54	
Πάγιο ενεργητικό	35.330.913,80	59,40%	43.014.743,53	85,12%	35.846.607,63	76,22%	145.967.040,68	94,08%	68.124.472,60	81,67%	81.324.630,99	86,91%
Σύνολο Ενεργητικού	59.482.359,94		50.532.350,27		47.032.312,09		155.154.823,53		83.410.689,17		93.576.719,54	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την αναλογία κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε κυκλοφοριακό και σε πάγιο ενεργητικό.												
Ίδια Κεφάλαια	32.102.853,44	121,15%	35.925.544,65	269,26%	41.209.206,12	1055,92%	141.464.765,00	2270,25%	73.881.526,08	1135,78%	87.738.028,96	2006,24%
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	26.499.202,93		13.342.102,58		3.902.695,24		6.231.231,65		6.504.890,61		4.373.252,60	
Ο παραπάνω δείκτης δείχνει την οικονομική αντάρκτη του Δήμου.												
Σύνολο υποχρεώσεων και μεταβ. λογ/σμών Παθητικού	26.499.202,93	44,55%	13.342.102,58	26,40%	3.902.695,24	8,30%	6.231.231,65	4,02%	6.504.890,61	7,80%	4.373.252,60	4,67%
Σύνολο παθητικού	59.482.359,94		50.532.350,27		47.032.312,09		155.154.823,53		83.410.689,17		93.576.719,54	
Ίδια Κεφάλαια	32.102.853,44	53,97%	35.925.544,65	71,09%	41.209.206,12	87,62%	141.464.765,00	91,18%	73.881.526,08	88,58%	87.738.028,96	93,76%
Σύνολο Παθητικού	59.482.359,94		50.532.350,27		47.032.312,09		155.154.823,53		83.410.689,17		93.576.719,54	
Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την δανειακή εξάρτηση του Δήμου.												
Ίδια Κεφάλαια	32.102.853,44	90,86%	35.925.544,65	83,52%	41.209.206,12	114,96%	141.464.765,00	96,92%	73.881.526,08	108,45%	87.738.028,96	107,89%
Πάγιο Ενεργητικό	35.330.913,80		43.014.743,53		35.846.607,63		145.967.040,68		68.124.472,60		81.324.630,99	
Ο δείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρηματοδοτήσεως των ακινητοποιήσεων του Δήμου από τα Ίδια Κεφάλαια.												
Κυκλοφορούν ενεργητικό	24.022.054,27	1138,66%	6.175.639,97	254,94%	9.574.434,90	684,76%	7.177.079,31	330,12%	12.660.442,73	1059,46%	9.919.843,96	361,23%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.109.686,37		2.422.362,02		1.398.219,98		2.174.066,85		1.194.985,35		2.746.110,30	
Ο δείκτης αυτός δείχνει την δυνατότητα του Δήμου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.												
Κεφάλαιο κινήσεως	21.912.367,90	91,22%	3.753.277,95	60,78%	8.176.214,92	85,40%	5.003.012,46	69,71%	11.465.457,38	90,56%	7.173.733,66	72,32%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	24.022.054,27		6.175.639,97		9.574.434,90		7.177.079,31		12.660.442,73		9.919.843,96	
Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αναλογία του Κυκλοφορούντος ενεργητικού το οποίο χρηματοδοτείται από το πλεόνασμα των διαρκών κεφαλαίων (Ίδιων Κεφαλαίων και Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων).												

Βιβλιογραφία

Ελληνική

Γκέκας, Ρ. (2017-2018), *Τα οικονομικά της ΤΑ* [Πανεπιστημιακές Σημειώσεις], Π.Μ.Σ: «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση», Αθήνα 2017-2018.

Ε.Ε.Τ.Α.Α. (2011), *Οδηγός διαχείρισης και αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας των ΟΤΑ*, Αθήνα

Ε.Ε.Τ.Α.Α. (2017), *Οι ΟΤΑ σε αριθμούς*, Αθήνα

Θεοδώρου, Ι. (2015), *Τα Έσοδα των Δήμων, Ε' Έκδοση*, Εκδόσεις Θεοδώρου Θεσσαλονίκη

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2008), *Η θωράκιση της αιρετής περιφερειακής διοίκησης με φορολογικούς πόρους*. Ι.Τ.Α., Αθήνα

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2017), *Φορολογική Αποκέντρωση*. Ι.Τ.Α., Αθήνα

Κ.Ε.Δ.Ε (2016), *Αλλαγή του Καλλικράτη-Νέο Μοντέλο Οργάνωσης και Διοίκησης του κράτους*. Ειδικό Συνέδριο Κ.Ε.Δ.Ε. Βόλος, 17-18 Οκτωβρίου 2016.

Πετράκος, Γ. και Ψυχάρης, Γ. (2016), *Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα*. 2η έκδοση Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα

Σαββαΐδου, Κ. (2009), *Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης*. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Τάτσος Ν. (1999), *Δημοσιονομική Αποκέντρωση: Θεωρία και Πράξη*. Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα

Τάτσος, Ν.(2012), *Θεωρία των φόρων και φορολογική πολιτική*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα

Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003), *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ (Δ' έκδοση)*. Αθήνα: Έκδοση ίδιας.

Rosen, H. (2000), *Δημόσια Οικονομική*. (Τόμ.Α & Τόμ.Β) Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα

Ξενογλώσση

A Tiebout/tax-competition model *Journal of Public Economics*

Vol. 77, Issue 2, August 2000, pp 285-306

Author links open overlay panel [Jan K.Brueckner](#)

LeeMizell, DorothéeAllain-Dupré (2013), CreatingConditions for EffectivePublic Investment Sub-national Capacities in a Multi-level Governance Context *OECD Regional Development WorkingPapers*

Lever, W. & Turok, I.(1999), Competitive Cities: Introduction to the Review. *Urban Studies*, Vol.36, Issue 5-6 pp791-793.

Musgrave, Richard A. &Musgrave, Peggy B. (1973), *Public Finance in Theory and Practice*. McGraw-Hill, New York

Oates, W. (2008), On the Evolution of Fiscal Federalism: Theory and Institutions. *National Tax Journal*, Vol. 61, Issue 2 pp. 313-334

OECD,(2016) *Fiscal Federalism 2016: Making Decentralisation Work Taxes or grants: What revenue source for sub-central governments?* OECD,(2016)

OECD, (2017), *Subnational Governments in Oecd Countries: KeyData 2017 Edition*

Porter, M. (1995), The Competitive Advantage of the Inner City. *Harvard Business Review* available at <https://hbr.org/1995/05/the-competitive-advantage-of-the-inner-city>

UCLG,OECD (2016), “Subnational governments around the world. Structure and finance”

http://uclg-localfinance.org/sites/default/files/Observatory_web_0.pdf

Μελέτες- Εκθέσεις –Συνέδρια-Άρθρα

Ε.Ε.Τ.Α.Α.(2013,) Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων και νέο σύστημα κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, Ε.Ε.Τ.Α.Α, Αθήνα, Ιούνιος 2013.

Ι.Ο.Β.Ε (2017), Ανάλυση των οικονομικών στοιχείων των Καλλικρατικών δήμων και της πορείας τους προς τη λογιστική του δεδουλευμένου. Αθήνα.

Κ.Ε.Δ.Ε (2016), Αλλαγή του Καλλικράτη-Νέο Μοντέλο Οργάνωσης και Διοίκησης του κράτους. Ειδικό Συνέδριο Κ.Ε.Δ.Ε. Βόλος, 17-18 Οκτωβρίου 2016.

Κοινωνικό Πολυκέντρο ΑΔΕΔΥ, (2014). Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση: Τα οικονομικά της, η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της και οι επιπτώσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στα Δημόσια αγαθά. Διαθέσιμο στη διεύθυνση:

<https://www.poeota.gr/oldsite/anakoynoseis/KP-MA-16-9-2014.pdf>

Μοχιάνακης, Κ. (2014). Ποιές πολιτικές έχουμε ανάγκη σήμερα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Διαθέσιμο στη διεύθυνση : https://www.citybranding.gr/2014/03/blog-post_25.html

Υπουργείο Οικονομικών (2014), *Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2015*, Αθήνα, Νοέμβριος 2014.

Διαδικτυακοί Τόποι / Ιστοσελίδες

Δήμος Αιγάλεω : <http://www.aigaleo.gr/>

Δήμος Αγίων Αναργύρων-Καματερού : <http://www.agan.gov.gr/>

Δήμος Ιλίου : <http://www.ilion.gr/>

Δήμος Νέας Ιωνίας : <http://www.neaionia.gr/>

Δήμος Νέας Σμύρνης : <http://www.neasmymi.gr/>

Δήμος Παλαιού Φαλήρου : <http://www.palaiofaliro.gr/>

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης : <http://www.ita.gr>

Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης : <http://www.eetaa.gr>

Υπουργείο Εσωτερικών : <http://www.ypes.gr/>

Υπουργείο Οικονομικών : <http://www.mnec.gr>

LOCALIT e-magazine: <http://www.localit.gr/>

citybranding.gr : <http://www.citybranding.gr>

Νομοθεσία-Διατάγματα-Εγκύκλιοι

Σύνταγμα της Ελλάδας άρθρο 78, 102

Β.Δ. 15-7/15-6-1959 περί λογιστικού των ΟΤΑ

Ν. 1828/1989 (ΦΕΚΑ΄ 2/3-1-1989):Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις.

Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ Α΄ 247/27-11-1995) :Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις.

Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α΄114/8-6-2006):Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α΄ 87/7-6-2010) :Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης

Ν. 3871/2010 (ΦΕΚ Α΄ 141/17-08-2010) : Δημοσιονομική Διαχείριση και Ευθύνη

Ν. 3986/2011 (ΦΕΚ Α' 152/1-7-2011) : Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012 - 2015.

Ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α΄ 222/12-11-2012): Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του Ν.4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016.

Ν. 4111/2013 (ΦΕΚ Α΄ 18/25-01-2013) : Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/2012, κύρωση Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου

Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α' 167/23-07-2013) : Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του Ν. 4046/2012, του Ν. 4093/2012 και του Ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις

Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ Α΄ 143/28-06-2014) : Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.

Ν. 4224/2013 (ΦΕΚ Α' 288/31-12-2013) : Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους Ελληνικό Επενδυτικό Ταμείο Αξιοποίησης Περιουσίας του Δημοσίου και άλλες επείγουσες διατάξεις.

Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ Α' 94/ 14-8-2015) : Συνταξιοδοτικές διατάξεις Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης.

Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ Α' 9133/ 19-7-2018) : Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι».

Κ.Υ.Α 7028/2004 (ΦΕΚ Β'253/9-2-2004) : Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων.